

SUOMEN PANKKI

63. VUOSIKIRJA 1982

ISSN 0355-5925
Painokulma Oy.
Helsinki 1983

SISÄLLYS

Vuoden 1982 taloudellinen kehitys

Maa- ja metsätalouden tilanne	4
Kotimainen talouspolitiikka	4
Kysyntä ja tarjonta	5
Työllisyys ja inflaatio	7
Ulkomainen ja kotimainen rahoitus	8

Keskuspankkipolitiikka

Rahapolitiikka	11
Rahapolitiikan pääpiirteet	11
Keskuspankkirahoitus ja kassavarantotalletukset	12
Korkopolitiikka	14
Luottopoliittiset ohjeet	16
Obligaatiolainoja koskevat lausunnot	16
Talletustodistukset ja määräaikaistalletukset	17
Erityisrahoitusjärjestelyt	17
Valuuttapolitiikka	19
Kehitys kansainvälisillä valuutta- ja rahoitusmarkkinoilla ..	19
Valuuttakurssipolitiikka ja kotimaiset valuuttamarkkinat ..	21
Pitkäaikaiset pääomanliikkeet ja ulkomainen velka	23
Lyhytaikaiset pääomanliikkeet	25
Järjestelyt maksusopimusmaiden kanssa	25

Suomen Pankin tase ja tuloslaskelma

Ulkomaat	27
Rahoituslaitokset	28
Julkinen sektori	30
Yritykset	30
Liikkeessä oleva raha ja talletustodistukset	31
Muut tase-erät	31
Suomen Pankin nettotase	31
Setelinanto	32
Tuloslaskelma	32

Suomen Pankki ja kansainväliset järjestöt

Kansainvälinen valuuttarahasto	34
Kansainvälinen järjestelypankki	35
Maailmanpankkiryhmä	36
Afrikan kehitys pankki	36
Muu kansainvälinen yhteistyö	37

Raha- ja valuuttapolitiittisia toimenpiteitä 1982	38

Kuviot

1. Kansainväliset suhdanteet ja suhteelliset työvoimakustannukset	4
2. Kysynnän ja tarjonnan tase	5
3. Työttömyysaste ja kapasiteetin käyttötase	6
4. Kuluttajahinnat ja vaihtotase	7
5. Rahoitustasapaino	8
6. Pankkien luotot ja ottolainaus	10
7. Liikepankkien keskuspankkiasema	13
8. Korot	15
9. Kotimaisten toimitusten rahoitus	18
10. Uusvientiluottojen ja lyhytaikaisten vientiluottojen rahoitus	18
11. Eurotalletusten korot	19
12. Vaihdeettava valuuttavaranto	21
13. Suomen Pankin valuuttaindeksi	22
14. Tärkeimpien valuuttakurssien muutokset	22
15. Velkaantumiskehitys	24
16. Suomen Pankin tase	28

Taulukot

1. Suomen Pankin tase vuosittain	42
2. Suomen Pankin tase kuukausittain	44
3. Vaihdeettava ja sidottu varanto	48
4. Suomen Pankin tuloslaskelma	48
5. Suomen Pankin soveltamia korkoja	49
6. Kotimainen clearingliike	49
7. Liikepankkien keskuspankkiasema ja keskuspankkirahoituksen kustannukset	50
8. Liikepankkien keskuspankkirahoitus ja sen koostumus	51
9. Suomen Pankin päiväluottomarkkinat	52
10. Setelinanto	53
11. Liikkeessä olevat setelit ja metallirahat	54
12. Setelinvalmistus ja setelinpoisto	55
13. Setelit ja metallirahat	56
14. Suomen pitkäaikainen ulkomainen velka ja saatava ..	57
15. Avistamyntikurssit vuosittain	58
16. Avistamyntikurssit kuukausittain	60

Tilintarkastajien kertomus	65

Eduskunnan pankkivaltuusmiehet vuoden 1982

lopussa	66

Suomen Pankki vuoden 1982 lopussa	66

VUODEN 1982 TALOUDELLINEN KEHITYS

Maailmantalouden laman pitkittymisen ja idänkaupan voimakkaan kasvun päättymisen takia taloudellinen taantuma jatkui Suomessa vuonna 1982. Kysyntää elvyttävän talouspolitiikan tukemana kokonaistuotanto kasvoi silti hieman. Tuotannon kasvu keskittyi pääasiassa työvaltaisille aloille ja työllisten määrä lisääntyi edelleen. Kun työvoiman tarjonta kuitenkin kasvoi tätä enemmän, keskimääräinen työttömyysaste oli yli 6 %. Inflaatiovauhti hidastui pääosan vuotta likimain samassa tahdissa kuin OECD-maissa keskimäärin. Syksyn devalvaatioiden vuoksi kuluttajahintojen nousu kuitenkin nopeutui vuoden lopussa ja oli vuoden aikana 9 %. Heikosta vientikysynnästä huolimatta ulkomaankaupan tasapaino säilyi tyydyttävänä. Vaihotosuhteeseen vajaus oli noin 2 % BKT:sta.

MAAILMANTALouden TILANNE

Teollisuusmaissa kolmatta vuotta jatkunut taantuma syveni 1982 ja maailmantalous ajautui vaikeimpaan lamaan toisen maailmansodan jälkeen. Kokonaistuotanto supistui ja työttömyys lisääntyi jyrkästi edelleen (kuvio 1.A). Odotettua heikompi taloudellinen kehitys järkytti eri maiden valtiontalouden ennestäänkin heikkoa tasapainoa ja esti taloudellisen aktiviteetin tukemisen finanssipolitiikalla. Tärkeimmissä teollisuusmaissa harjoitettu kireä rahapolitiikka johti voimakkaiden inflaatio-odotusten jatkuessa ennätyksellisen korkeisiin reaalikorkoihin. Inflaation hidastamiseen tähdännyt talouspolitiikka heikensi kasvua, mutta samalla hintojen nousuvauhti vaimeni nopeasti.

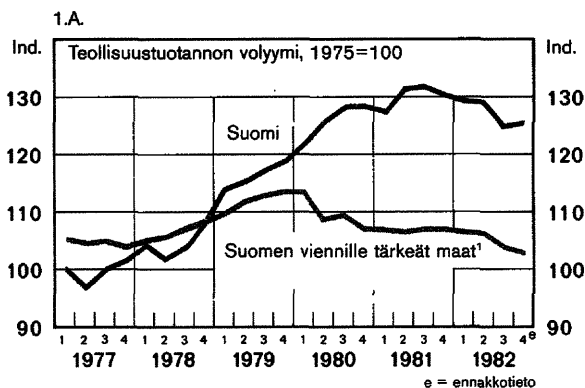
Teollisuusmaiden taantuma välittyi öljyn ja raaka-aineiden kysynnän heikkenemisen sekä maailmanmarkkinahintojen laskun kautta kehitysmaihiin ja koko maailmantalouteen. Korkea korkotaso ja viennitulojen väheneminen johtivat velanhoito-ongelmien kärjistymiseen velkaantuneissa kehitysmaissa. Kehitysmaiden ja öljyntuottajamaiden tuontikysynnän nopea heikkeneminen ja protektionististen toimien lisääntyminen supistivat teollisuusmaiden taantumaa ohella maailmankauppaa.

KOTIMAINEN TALOUSPOLITIikka

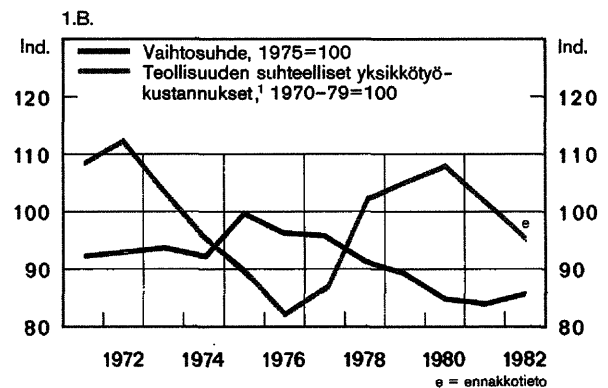
Kun länsimarkkinoiden kokonaiskysyntä supistui 1982 jo toisena vuonna peräkkäin ja myös idän-

Kuvio 1.

KANSAINVÄLISET SUHDANTEET JA SUHTEELLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET

¹Indeksi ko. ostajamaiden viennosuuksilla painotettuna.

¹Suomen viisi tärkeintä ostajamaata/Suomi, samana valuuttana.

kaupan nopean kasvun vaihe päättyi, tuotannon ja työllisyyden ylläpitäminen jäi kotimaisen talouspolitiikan varaan. Talouden tyydyttävän ulkoisen tasapainon ja hidastumassa olleen inflaation katsottiin antavan talouspolitiikalle enemmän liikkumavaraa kuin aiemmin vastaavissa suhdannevaiheissa. Talouspolitiikan ongelmana oli kuitenkin tukea kysyntää ja samalla hidastaa inflaatiota. Näihin tavoitteisiin pyrittiin talouspolitiikan kaikkien perinteisten lohkojen, finanssi-, raha- ja valuuttakurssipolitiikan aktiivisella käytöllä. Tulopolitiikkaa sen sijaan sitoivat jo edellisenä vuonna solmitut kaksivuotiset tulopöytäkirjat. Talouspolitiikan kokonaislinja oli Suomessa 1982 – päinvastoin kuin useimmissa teollisuusmaissa – kotimaista kysyntää ja työllisyyttä tukeva.

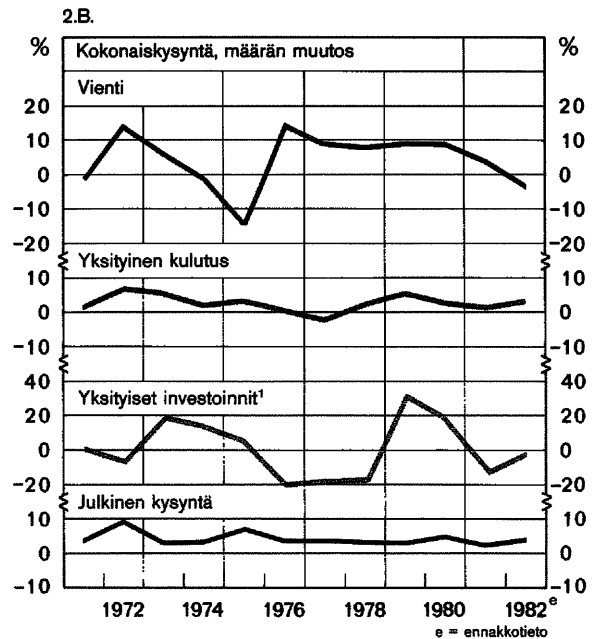
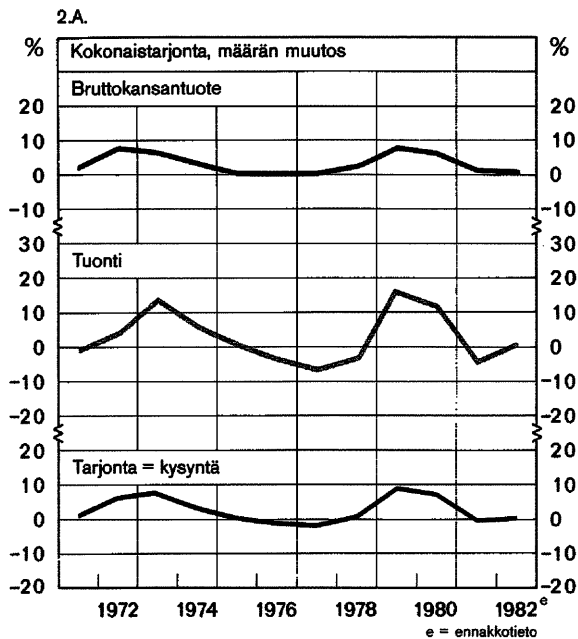
Suhdanteiden tasaamiseksi oli 1981 finanssipolitiikalla toimilla siirretty investointikysyntää vuoteen 1982. Lisäksi 1982 pyrittiin elvyttämään kysyntää valtion menoja lisäämällä ja yksityisen sektorin kustannuspaineita vähentämällä.

Vuoden 1981 alusta lähtien keveänä jatkunut rahapolitiikka tuki kotimaista kysyntää ja yleisen korkokannan alentaminen kesäkuussa tähtäsi inflaation ja inflaatio-odotusten vaimentamiseen. Kun kansainvälinen lama jatkui, vienti joutui yhä suurempiin vaikeuksiin. Kilpailukykyä heikensivät valuuttojen keskinäiset muutokset, kotimaisen kustannustason nousu ja kansainvälisen inflaation laantuminen (kuvio 1.B). Suomen markan ulkoista arvoa alennettiin lokakuussa kahteen otteeseen yhteensä vajaat 10 %. Tässä yhteydessä sovittiin myös veropoliittisista toimista, joilla pyrittiin vahvistamaan teollisuuden kilpailukykyä mm. alentamalla välillisiä työvoimakustannuksia ja investointien liikevaihtoveroa.

KYSYNTÄ JA TARJONTA

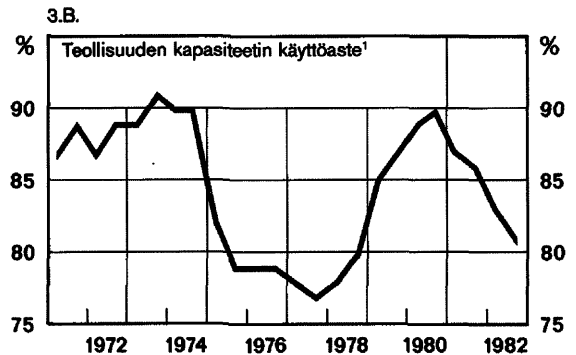
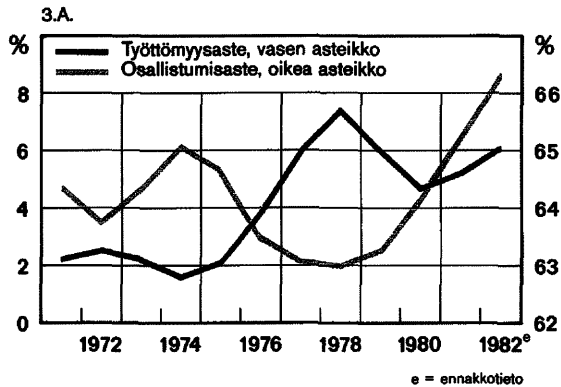
Maailmantalouden taantuma vähensi läntistä vientikysyntää vuonna 1982. Kun samanaikaisesti vientiä sosialistisiin maihin rajoitti Neuvostoliiton kaupan tilisaldon ylijäämä, koko vienti supistui määräl-

Kuvio 2.
KYSYNNÄN JA TARJONNAN TASE

¹MI. varastoinvestoinnit ja taseen tilastovirhe, eri asteikko.

Kuvio 3.
TYÖTTÖMYYSASTE JA KAPASITEETIN KÄYTTÖASTE

¹Suomen Pankin investointikyselyn mukaan.

tään lähes 4 % (kuvio 2). Taantuma kohdentui eri toimialoihin hyvin eri tavalla. Metsäteollisuuden vienti supistui selvästi, koska korkea ulkomainen reaalkorko vähensi ostajamaiden kiinteitä ja varainvestointeja. Sen sijaan metalliteollisuuden, erityisesti metallituoteteollisuuden, vienti kasvoi edelleen voimakkaasti.

Kansainvälinen taantuma hidasti myös ulkomaankauppahintojen nousua, mikä näkyi selvästi raaka-aineluonteisten tavaroiden kuten puutavaran sekä kemian ja metallin perusteollisuuden tuotteiden hinnoissa. Vaihtosuhte parani 2 prosenttiyksikköä, kun vientihinnat kohosivat noin 6 ½ % ja tuontihinnat noin 4 ½ % (kuvio 1.B). Vaihtosuhteen paraneminen johtui pääasiassa raakaöljyn hinnan laskusta.

Yritysten kannattavuus heikkeni edelleen 1982. Teollisuuden kapasiteetin käyttöaste laski selvästi, joskaan ei niin alas kuin edellisessä taantumassa (kuvio 3.B). Yritysten kannattavuuden heikkenemisen ja huonojen kysyntänäkymien vuoksi teollisuuden investointiaktiiviteetti oli lähinnä aikaisemmin aloitettujen projektien loppuunsaattamisen varassa, siitä huolimatta että alkuvuodesta toteutettiin useita yritysten asemaa parantavia finanssipoliittisia toimia. Mm. teollisuuden liikevaihtoverohuojennuksia jatkettiin, työnantajan työeläkevakuutusmaksua alennettiin ja tehdasteollisuuden investoinneille

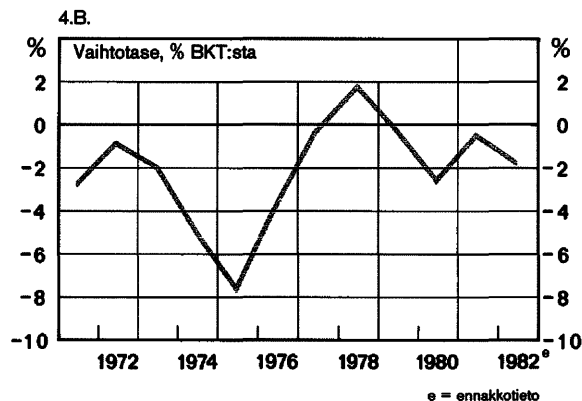
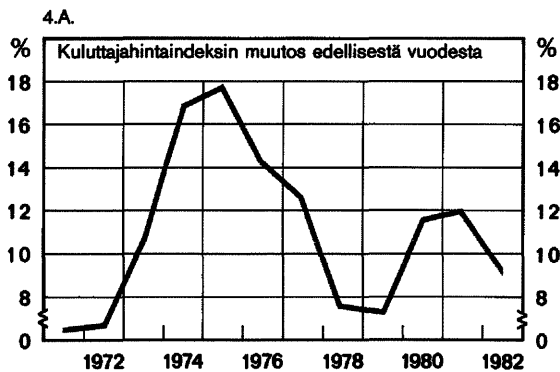
myönnettiin vapaa poisto-oikeus. Sen sijaan loppuvuoden devalvaatiot ja niihin liittyneet finanssipoliittiset toimet vaikuttavat yritysten asemaan ja kehitykseen varsinaisesti vasta vuodesta 1983 lähtien.

Palvelualan yritysten kapasiteetin käyttöaste pysyi korkeampana ja kannattavuus oli parempi kuin avoimessa sektorissa. Lisäksi työpaikkojen määrä palveluelinkeinoissa lisääntyi edelleen. Myös rakentamisen investointiveron voimassaoloajan päättyminen vuoden 1981 lopulla – pääkaupunkiseudulla vuoden 1982 alkupuolella – elvytti palvelusektorin investointeja.

Kokonaisuudessaan yritysten investoinnit supistuvat 1982 noin 2 %. Erityisesti vähenivät rakennusinvestoinnit; sen sijaan kone- ja laiteinvestoinnit pysyivät likimain edellisvuotisen suuruisina. Varainvestoinneissa tapahtui vuoden mittaan suuria vaihteluita, mutta koko vuoden osalta niillä ei ollut sanottavaa vaikutusta kokonaistuotannon kasvuun.

Kun reaalitytot lisääntyivät ja kotitalouksien luoton-saantimahdollisuudet olivat hyvät, yksityisen kulu-tuksen kasvu nopeutui yli 3 prosenttiin. Devalvaatio-odotukset, kurssimuutoksiin liittynyt hintasulku ja tieto siitä, että liikevaihtoveroa korotetaan vuoden 1983 puolivälistä, kiihdyttivät loppuvuodesta kestokulutustavaroiden hankkimista. Asuntoinvestointien määrä supistui yli 3 %, mutta väheneminen ei ollut

Kuvio 4.
KULUTTAJAHINNAT JA VAIHTOTASE

yhä jyrkkää kuin aikaisemmissa vastaavissa suhdannevaiheissa.

Valtion kulutus ja kiinteät investoinnit kasvoivat 1982 määrältään noin 5 %. Valtion tulonsiirtojen lisääminen tuki myös kuntien menojen kasvua. Näin ollen julkinen sektori vahvisti selvästi kokonaiskysyntää.

Kokonaistuotannon kasvu jäi 1982 yhden prosentin tuntumaan. Kasvu oli lähinnä yksityisen ja julkisen kulutuskysynnän varassa, kun vienti- ja investointikysyntä supistui. Tehdasteollisuuden tuotanto väheni runsaat 2 % ja erityisesti metsäteollisuuden ja muun tehdasteollisuuden tuotanto laski jyrkästi. Metalliteollisuuden tuotanto sen sijaan kasvoi edelleen aikaisemman tilauskannan varassa.

Teollisuustuotannon ja investointikysynnän supistumisesta huolimatta tuonin määrä kasvoi noin prosentin. Kulutustavaroiden tuonti lisääntyi voimakkaasti kestokulutushyödykkeiden kysynnän vilkastumisen vuoksi. Sen sijaan investointitavaroiden, poltto- ja voiteluaineiden ja raakaöljyn tuonti laski selvästi.

TYÖLLISYYS JA INFLAATIO

Työllisten määrä kasvoi edelleen 1982 ja oli keskimäärin noin 35 000 henkeä suurempi kuin edellisenä vuonna. Kasvu keskittyi palveluelinkeinoihin.

Teollisuudessa sen sijaan työllisten määrä väheni 15 000 henkeä. Kun työvoiman tarjonta lisääntyi tuntuvasti kohonneen osallistumisasteen ja myös siirtolaisuuden paluuvoittoisuuden vuoksi, vuoden keskimääräinen työttömyysaste nousi yli 6 prosenttiin (kuvio 3.A). Tämä sinänsä korkea työttömyysaste jäi kuitenkin selvästi alemmaksi kuin läntisissä teollisuusmaissa keskimäärin.

Kuluttajahintojen nousu hidastui vuoden kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana nopeammin kuin OECD-maissa keskimäärin. Tähän vaikutti olennaisesti ulkomaankauppahintojen nousun tuntuva hidastuminen. Joulukuussa inflaatiovauhti kohosi kuitenkin uudelleen, kun syksyisten devalvaatioiden aiheuttamat hintapaineet purkautuivat hintasulun päättymisen jälkeen. Kuluttajahintojen nousu oli vuoden aikana 9 % ja vuosikeskiarvona runsaat 9 % (kuvio 4.A).

Voimassa olevan tulosopimuksen mukaiset sopusopimuspalkkojen korotukset 1982 olivat 8 %, josta 0.6 prosenttiyksikköä aiheutui alkuvuonna toteutetusta palkkojen indeksikorotuksesta. Vuoteen 1983 siirtyvä vastaava indeksikynnyksen ylitys jäi 0.2 prosenttiyksikköön. Kaikkiaan ansiotulo nousi noin 10 ½ %, josta palkkaliukumien osuus oli lähes neljännes. Työkustannukset kohosivat Suomessa nopeammin kuin tärkeimmässä kilpailijamaissa (kuvio 1.B).

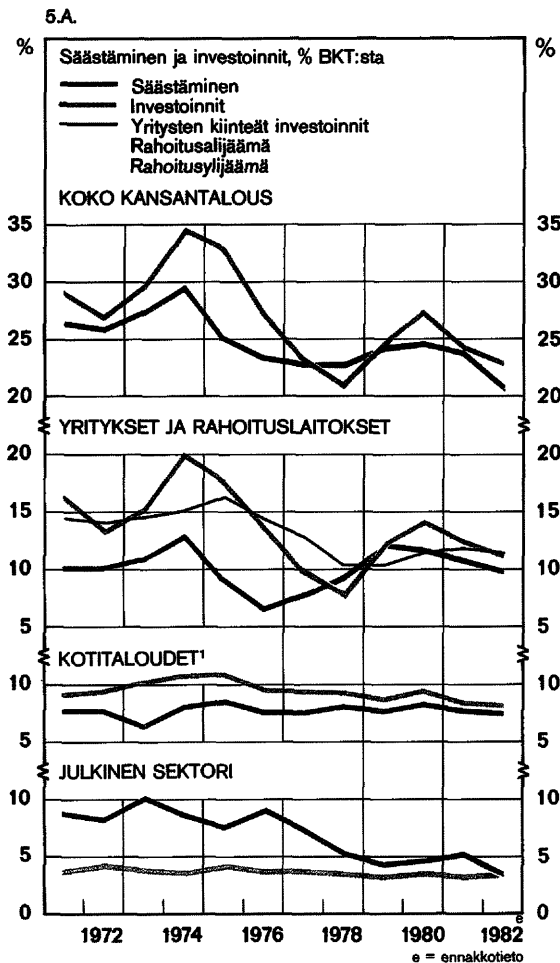
ULKOMAINEN JA KOTIMAINEN RAHOITUS

Kauppataseen alijäämä kasvoi hieman edellisvuotisesta ja oli runsaat 2 mrd. markkaa. Alijäämä syntyi kokonaan lännenkaupassa, sillä kahdenvälinen tavarakauppa sosialististen maiden kanssa oli lievästi ylijäämäinen. Palvelusten kaupan ylijäämä jäi vajaaseen 4 mrd. markkaan eli edellisvuotista miljardin pienemmäksi. Kun pääomankorvausten ja tulonsiirtojen taseen alijäämä kasvoi edelleen korkomenojen lisääntymisen takia, vuoden 1982 vaihtotaseen alijäämäksi tuli 4 ½ mrd. markkaa (kuvio 4.B).

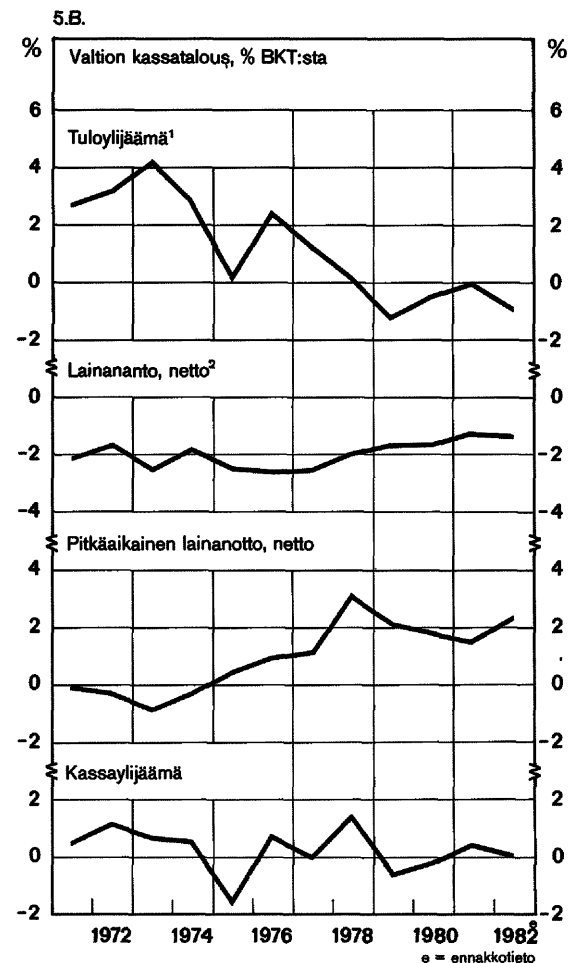
Vaihtotaseen alijäämän kasvu edellisvuotisesta ilmensi osaltaan sitä, että kotimainen säästäminen laski kotimaisia investointeja enemmän. Säästäminen laski ja rahoitusasema heikkeni erityisen selvästi julkisessa sektorissa (kuvio 5.A).

Valtiontaloudessa menot olivat vajaat 2 mrd. markkaa tuloja suuremmat ilman rahoitustaloustoimia. Sitä vastoin 1981 syntyi pieni tuloalijäämä (kuvio 5.B). Tuloalijäämä aiheutui pääasiallisesti suhdannekuonteisista tekijöistä. Kun valtion nettolainanannon ja muiden finanssisijoitusten kehitys kasvat- ti hieman rahoitustarvetta, valtion nettorahoitus-

Kuvio 5.
RAHOITUSTASAPAINO

¹Ml. voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

¹Tulot - menot, ilman rahoitustaloustoimia.

²Ml. muut finanssisijoitukset.

tarve nousi kaksinkertaiseksi edellisvuotisesta eli yli 5 mrd. markkaan. Kotimaisten rahoitusmarkkinoiden keveyden takia valtio onnistui tyydyttämään lähes puolet rahoitustarpeestaan kotimaisella nettolainanotolla eli suuremman osan kuin edellisenä vuonna. Tästä yli miljardi markkaa lainattiin suoraan pankeilta. Nettorahoitustarpeesta 3 mrd. markkaa katettiin ulkomaisella pitkäaikaisella nettolainanotolla.

Kotitalouksien rahoitusasema heikkeni hieman 1982. Tämä oli seurausta paitsi kestokulutuskysynnän huomattavasta lisäyksestä myös asuntomenojen nimellisestä kasvusta. Vaikka asuntoinvestointien määrä supistui hieman, kasvoivat asuntoluotot noin 15 %. Tämä liittyi asuntojen hintojen nopeaan nousuun. Kotitalouksien talletusten kasvuvauhti laski selvästi, mutta reaalisesti talletukset kasvoivat edelleen pari prosenttiyksikköä.

Yritysten investointien väheneminen ja tulokehityksen pysyminen tyydyttävänä paransivat edelleen yritysten maksuvalmiutta ja rahoitusasemaa. Yksityisen sektorin noin 2.5 mrd. markan suuruisesta pitkäaikaisen pääoman tuonnista rahoituslaitokset kattoivat runsaan miljardin. Yritysten lainapääoman nettotuonti väheni jonkin verran; investointitoiminnan laantumisen ohella tähän vaikuttivat kotimaisen rahoituksen hyvä saatavuus ja ulkomaisten luottojen korkea korkotaso. Yritykset ja rahoituslaitokset veivät suorina sijoituksina ja vientiluottoina pitkäaikaista pääomaa yli 2 mrd. markkaa.

Valtion ja yksityisen sektorin pitkäaikaisen pääoman nettotuonti oli noin 3.5 mrd. markkaa. Neuvostoliiton kanssa sovitut tilijärjestelyt kasvattivat pitkäaikaisia ulkomaisia saatavia 2.1 mrd. markkaa.

Pitkäaikaisen pääoman nettotuonti jäi vajaaseen miljardiin markkaan ja kattoi viidenneksen vaihtotaseeseen alijäämästä.

Lyhytaikaisen pääoman virrat vaihtelivat vuoden aikana huomattavasti, mutta koko vuonna lyhytaikaisen pääoman tase oli 3.5 mrd. markkaa ylijäämäinen Suomen Pankin nostamat 2.6 mrd. markan suuriset varantoluotot mukaan luettuina. Keväästä 1981 jatkunut kotimaisten rahoitusmarkkinoiden keveys edisti pääoman vientiä koko alkuvuoden ajan, kun kansainväliset korot olivat vielä korkeat. Alkusyksystä Suomen markan kurssiin kohdistuneet odotukset voimistivat tuntuvasti lyhytaikaisen pääoman vientiä. Kun lokakuun devalvaatioiden jälkeen kotimaiset rahamarkkinat kiristyivät ja luottamus markan ulkoiseen arvoon palautui, pääomavirta kääntyi vähitellen paluuvoittoiseksi. Lisäksi pääomantuontia tuki kansainvälisten korkojen aleneminen – ja jossain määrin myös odotukset dollarin arvon alenemisesta.

Vaihdettava valuuttavaranto oli vuoden lopussa 2.6 mrd. markan varantoluotot mukaan luettuina 9 mrd. markkaa. Vuotta aiemmin se oli ollut 7.5 mrd. markkaa. Sidottujen valuuttojen tiliasema parani vuoden aikana vajaan 2 mrd. markkaa. Kun sidottuista saatavista 2.1 mrd. markkaa siirrettiin määräaikaisiksi, oli varsinainen sidottu valuuttavaranto vuoden päättyessä 1.5 mrd. markkaa.

Pankkien likviditeetti pysyi alkuvuodesta keveäkönä maksutaseen vaikutuksesta, vaikka valtion ja Postipankin nettosaatava Suomen Pankilta kasvoi, mikä osittain neutraloi nämä vaikutukset. Liikepankeilla oli poikkeuksellisesti nettosaatavaa Suomen Pankilta tammikuun ja uudelleen heinä- sekä elo-

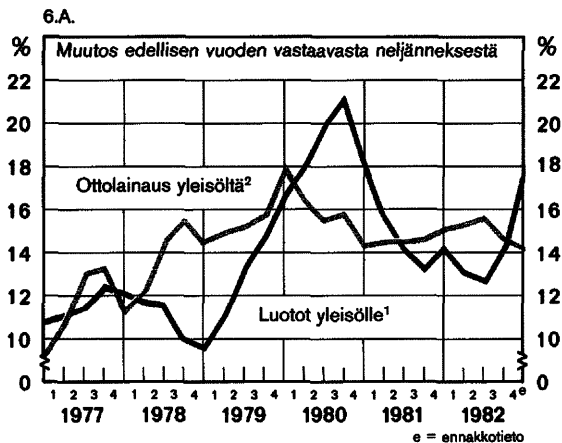
MAKSUTASE, MILJ. MK

	1977	1978	1979	1980	1981	1982 ^o
+ Vaihtotase	- 580	2 606	-761	-5 186	-1 272	-4 500
+ Pitkäaikaisen pääoman tase	3 067	2 265	509	182	2 325	900
+ Lyhytaikaisen pääoman tase	-2 271	-2 282	374	5 999	750	3 474 ¹
= Suomen Pankin valuuttavarannon muutos	216	2 589	122	995	1 803	- 126

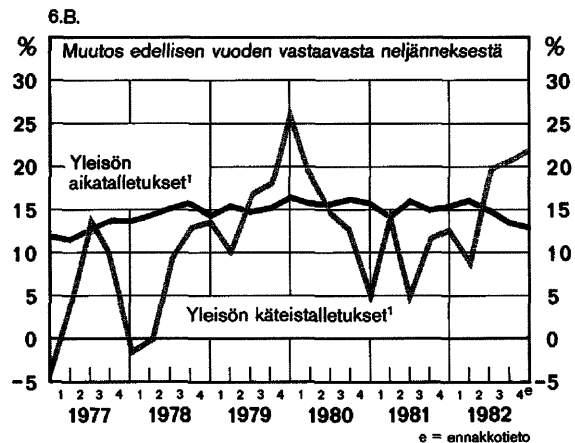
^o - ennakkotietoja

¹ Ml. Suomen Pankin nostamat varantoluotot.

Kuvio 6.
PANKKIEN LUOTOT JA OTTOLAINAUS

¹Ml. kotimaiset ulkomaan rahan määräiset luotot ja obliigaatioluotot.
²Ml. kotimaiset ulkomaan rahan määräiset talletukset.

¹Ml. kotimaiset ulkomaan rahan määräiset talletukset.

kuun lopussa. Valuuttakurssiodotusten aiheuttaman pääoman viennin takia pankkien maksuvalmius kiristyi kuitenkin nopeasti syksyllä. Pääomanliikkeiden käännyttyä uudelleen tuontivoittoisiksi aivan vuoden lopussa liikepankkien maksuvalmius keveni ja niiden keskuspankkivelka oli vain noin ½ mrd. markkaa suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Keskuspankkivelan kasvuun vaikutti osaltaan valtion kassavarojen lievä kasvu.

Jo vuoden 1980 lopussa alkanut pankkien luotonannon kasvun hidastuminen jatkui alkuvuodesta. Luotonanto lisääntyi kuitenkin jyrkästi syksyllä ja luottokanta kasvoi vuoden aikana noin 18 %, josta yksi prosenttiyksikkö selittyi valuuttamääräisten

luottojen kurssimuutoksista (kuvio 6.A). Yritysten luotonatarve oli laantuneen investointitoiminnan takia vähäistä, mutta devalvaatioita edeltänyt pääoman vienti lisäsi yritysten lyhytaikaisen rahoituksen tarvetta. Kotitalouksille myönnettyt luotot kasvoivat sen sijaan nopeasti, eli lähes viidenneksen, ja myötävaikuttivat kulutuksen nopeaan lisäykseen. Kulutuskysynnän vilkastuminen heijastui osittain aikatalletusten vuotuisen kasvun hidastumisena edellisen vuoden yli 15 ½ prosentista 13 prosenttiin vuonna 1982. Käteistalletukset ja markkinarahasijoitukset kasvoivat selvästi tätä nopeammin, mikä kuvastaa yritysten kysynnän painopisteen siirtymistä reaali-vaateista rahoitusvaateisiin (kuvio 6.B).

KESKUSPANKKIPOLITIikka

Hidas kasvu ja pyrkimys inflaation vaimentamiseen olivat keskeisimmät keskuspankkipolitiikkaan vaikuttaneet tekijät 1982. Jatkamalla edellisen vuoden keväällä omaksuttua kevennettyä rahapolitiikkaa linjaa tuettiin kotimaista kysyntää. Alkukesästä alennettiin lisäksi yleistä korkotasoa. Hintojen nousu pysyi Suomessa hidastumisestaan huolimatta jonkin verran nopeampana kuin tärkeimmissä kilpailijamaissamme. Kilpailuky-
vyn heikkenemisen vuoksi markan ulkoista arvoa alennettiin lokakuun alussa. Ruotsin kruunun huomattavan suuren devalvaation jälkeen markan ulkoista arvoa alennettiin edelleen. Kurssimuutosten yhteydessä rahapolitiikan linjaa jonkin verran tiukennettiin lähinnä kotimaisten hintojen nousun hillitsemiseksi.

RAHAPOLITIikka

Rahapolitiikan pääpiirteet

Vuoden 1982 rahapolitiikkaa voidaan luonnehtia kysyntää tukevaksi. Vaikka linjaa syksyllä tarkistettiin tiukempaan suuntaan, pyrittiin rahapolitiikkaa edelleen mitoittamaan siten, että kannattavan investointi- ja tuotantotoiminnan rahoitus olisi turvattu. Linjan tiukentamisella pyrittiin vaimentamaan inflaatio-odotusten voimistumista ja niiden purkautumista luottojen kasvuun. Rahalaitoksille annettiin joulukuussa uudet luottopolitiikan ohjeet.

Pankkien aseman ja rahoitusmarkkinoiden tilan pitäminen tavoitteiden mukaisina edellytti useita tarkistuksia rahapolitiikan mitoituksessa varsinkin vuoden alkukuukausina. Devalvaatioita edeltänyt lyhytaikaisen pääoman virtaus maasta ja sen odotettua hitaampi palautuminen aiheuttivat sen, että rahapolitiikan ote oli vuoden loppukuukausina jopa tavoiteltua tiukempi. Kireyttä voitiin kuitenkin pitää väliaikaisena ja valuuttamarkkinoiden vakiinnuttamisen kannalta suotavana.

Kuten aikaisempinakin vuosina rahapolitiikka keskittyi liikepankkien keskuspankkirahoituksen ehtojen säätelyyn, jota täydensi kaikkiin talletuspankkeihin sovellettava kassavarantovelvoite. Suomen Pankin ja pankkien välistä kassavarantosopimusta muutettiin toukokuun puolivälistä lähtien. Tällöin talletusvelvoitteen enimmäismäärä nousi 5 prosen-

tista 8 prosenttiin ottolainauksesta ja velvoitteen kuukausittainen enimmäiskorotus 0.4 prosenttiyksiköstä 0.6 prosenttiyksikköön. Samalla korotettiin talletuksille maksettavaa korkoa $\frac{1}{2}$ prosenttiyksikköä siten, että se on $\frac{1}{4}$ prosenttiyksikköä Suomen Pankin peruskorkoa alempi. Sopimuksen tarkistuksella varauduttiin parantamaan rahapolitiikan mahdollisuuksia ohjata rahoitusmarkkinoiden kehitystä olosuhteissa, joissa runsas ulkomaisen pääoman tuonti tai vientitulojen nopea kasvu lisäävät talouden likviditeettiä. Vuoden 1982 aikana kassavarantovelvoitetta nostettiin vain kerran.

Pääosa keskuspankkirahoituksesta oli päiväluottoja. Päiväluottokorkoa tarkistettiin useaan kertaan vuoden aikana ja lisäksi päiväluottomarkkinoiden lisäkorkoasteikkoja muutettiin kahdesti. Liikepankkien päiväluottojen kustannuksiin vaikutettiin entiseen tapaan myös korontasausjärjestelyllä, siten että osa niistä korkokustannuksista, jotka päiväluottomarkkinoiden välityksellä aiheutuivat valtion kassavaroista, palautettiin liikepankeille. Joulukuussa päätettiin tämän järjestelyn lopettamisesta vuoden 1983 alusta, millä haluttiin yksinkertaistaa ja selkeyttää päiväluottomarkkinoiden ja päiväluottokoron asemaa rahamarkkinoilla.

Suomen Pankki alensi peruskorkoaan kesäkuun alusta. Samalla rahalaitosten anto- ja ottolainauskorot alenivat. Korkoratkaisulla katsottiin voitavan ainakin jonkin verran vähentää inflaatiopainetta ja tukea kotimaista kysyntää.

Rahalaitosten antolainauksen keskkoron 1979 aloitettua alentamishjelmaa jatkettiin vuonna 1982. Maaliskuussa Suomen Pankki täsmensi ohjeitaan siten, että keskkoron tarkistus liikepankkien osalta suoritetaan kuukausittain aiemman puolivuositarkituksen sijasta ja mahdolliset kuukausiuran ylitykset on korvattava kalenterivuoden aikana vastaavilla alituksilla. Suomen Pankin pysyviin erityisrahoitusjärjestelyihin ei tehty sanottavia muutoksia vuoden aikana. Järjestelyjen luottokannan kasvu jatkui 1982 tasaisena, mutta heikkoa kysyntätilannetta myötäillen edellisvuotista hitaampana. Suhdannepoliittisten erityistalletusten kanta ei vuoden aikana supistunut paljoakaan.

Vuoden 1982 aikana aloitti Suomessa toimintansa kolme ulkomaisessa omistuksessa olevaa liikepankkia. Myöntäessään niille valuuttalainsäädännön edellyttämän pääomantuontiluvan Suomen Pankki asetti niiden toiminnalle eräitä ehtoja. Tällöin lähtökohtana oli se, että näillä pankeilla olisi yleensä samat oikeudet ja velvollisuudet kuin jo toiminnassa olevilla pankeilla. Näin esimerkiksi antolainauksen keskkoron säätely ulotettiin välittömästi koskemaan uusia pankeja. Ne sitoutuivat myös noudattamaan Suomen Pankin ja pankkien välillä solmittua kassavarantosopimusta.

Keskuspankkirahoitus ja kassavarantotalletukset

Liikepankkien keskuspankkirahoitusjärjestelmä säilyi oleellisilta osiltaan ennallaan 1982. Keskuspankkirahoituksesta osa oli peruskorkoista shekkitaliiluottoa. Shekkitaliiluoton käyttöoikeuden pankkikohtaista jakaumaa ei muutettu vuoden aikana. Samoin Postipankille 1979 päivittäisten maksuvalmiusheilahtelujen varalle myönnetty oikeus peruskorkoiseen shekkitaliiluottoon pidettiin ennallaan.

Suurin osa rahoituksesta myönnettiin päivälüottoina. Päivälüottomarkkinoihin osallistuiivat kuten aikaisemminkin Suomen Pankin ohella keskuspankkilüottoon oikeutetut liikepankit ja, pääasiassa tallettajana, Postipankki. Postipankille myönnetty oikeus käyttää päivälüottoa pidettiin myös ennallaan

eli 600 milj. markan suuruisena. Päivälüottomarkkinoilla noudatettiin koko vuoden ajan järjestelyä, jossa liikepankit maksoivat määrätyn rajan ylittävästä päivälüotosta lisäkorkoa.

Tammikuun alussa päivälüottokorko nostettiin 11 prosentista 12.5 prosenttiin rahoitusmarkkinoiden kausiluonteisen kevenemisen rajoittamiseksi. Lisäksi alennettiin liikepankkien keskuspankkilüoton kiintiöiden yhteismäärä 600 milj. markasta 400 milj. markkaan helmikuun alusta. Samalla lievennettiin päivälüottoihin sovellettavaa lisäkorkoasteikkoo: 4 prosentin lisäkorko alennettiin 3 prosenttiin ja 10 prosentin lisäkorkoporras poistettiin kokonaan. Osa rahapolitiikan mitoituksen hienosäätöä oli, että päi-

LIKEPANKKIEN KESKUSPANKKI-LÜOTTOKIINTIÖT, MILJ. MK

	1.2.1981– 31.1.1982	1.2.1982–
HOP	33.0	22.0
KOP	148.2	98.8
OKO	125.4	83.6
SKOP	153.0	102.0
SYP	136.2	90.8
ÄAB	4.2	2.8
Yhteensä	600.0	400.0

LIKEPANKKIEN PÄIVÄLÜOTTOJEN LISÄKORKOASTEIKKO 1982

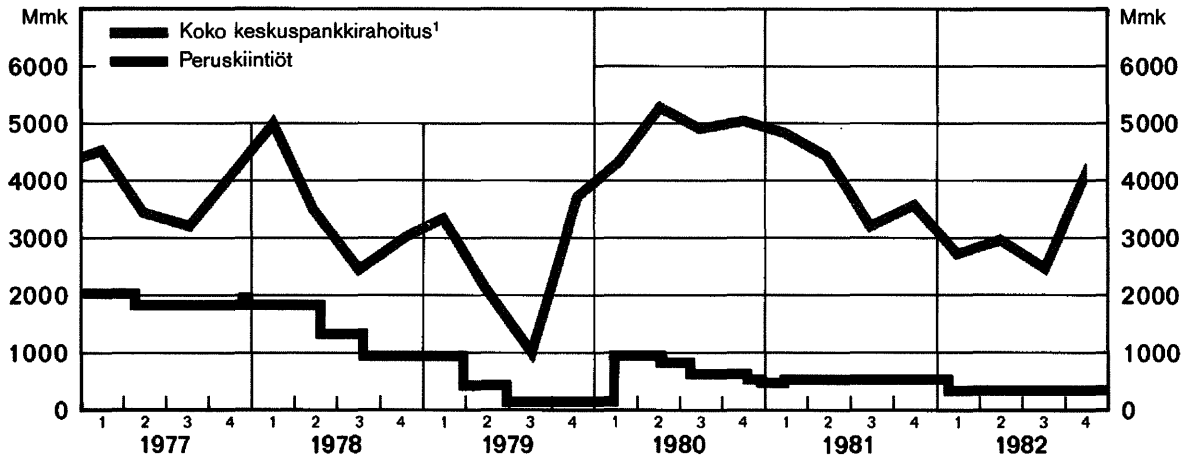
	1.9.1981– 31.1.1982	1.2.1982–
Päivälüottojen lisäkorton käyttöoikeus	4 × kiintiö	4 × kiintiö
4 tai 3 prosentin lisäkoron ¹ alkamisraja yhteensä, milj. mk	2 400	1 600
10 prosentin lisäkoron ² alkamisraja yhteensä, milj. mk.	4 200	–

¹ Lisäkorko oli tammikuussa 1982 ja uudelleen marraskuun alusta lähtien 4 %. Muina kuukausina se oli 3 %.

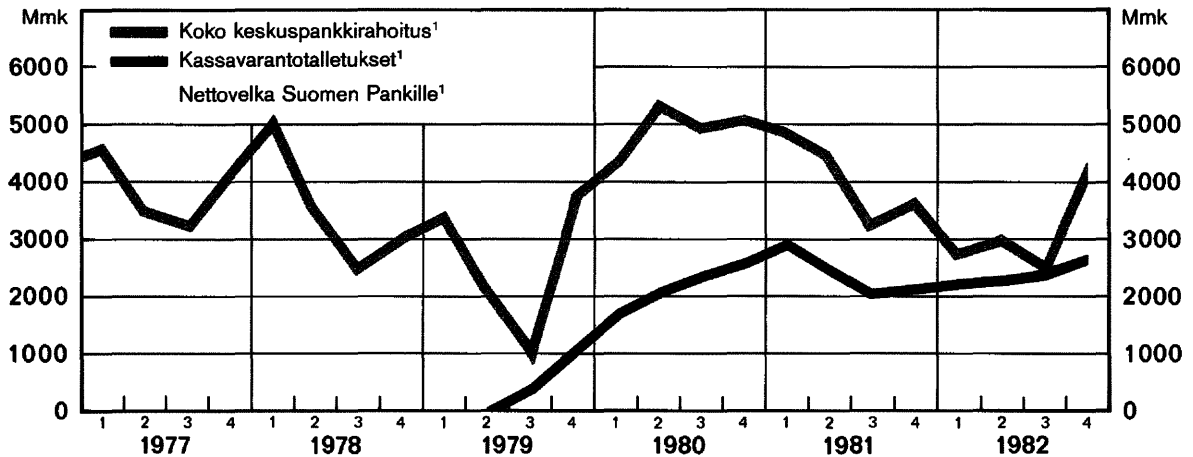
² 10 prosentin lisäkorko poistettiin 1.2.1982.

Kuvio 7.
 LIIKEPANKKIEN KESKUSPANKKIASEMA

7.A.

7.B.

¹Päiväarvojen neljännesvuosikeskiarvo.

välüottokorkoa alennettiin helmi–maaliskuun vaihteen tienoilla kahdesti, yhteensä yksi prosenttiyksikkö. Päivälüottokorko pidettiin tämän jälkeen ennallaan 11.5 prosenttina syksyyn asti kuten myös keskuspankkirahoituksen muut ehdot.

Devalvaatio-odotukset johtivat vaihdettavan valuuttatavarannon jyrkkään supistumiseen syyskuussa ja lokakuun alussa. Tällöin rahamarkkinat kiristyivät huomattavasti. Päivälüottokorko, joka oli syyskuun lopussa alennettu 11.5 prosentista 11.0 prosenttiin, nostettiin lokakuun alun valuuttakurssipäätösten yhteydessä 12.0 prosenttiin. Samalla päätettiin

myös päivälüottojen lisäkoron korottamisesta 3 prosentista 4 prosenttiin marraskuun alusta lukien. Kun rahamarkkinat pysyivät odotettua kireämpinä, alennettiin päivälüottokorko 11.5 prosenttiin marraskuun alussa samassa yhteydessä kuin lisäkoron korotus tuli voimaan. Tämän suuruisena se pidettiin loppuvuoden ajan.

Liikepankkien koko keskuspankkirahoituksestaan maksama keskimääräinen korko oli vuoden kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana likimain sama kuin edellisenä vuonna rahapolitiikan keventämisen jälkeen. Keskuspankkirahoituksen keskikorko nousi

vuoden 1982 viimeisellä neljänneksellä. Myös liikepankkien keskuspankkirahoituksesta maksama marginaalikorko oli vuoden loppukuukausina tuntuvasti korkeampi kuin alkuvuonna 1982.¹

Koko vuonna 1982 liikepankit maksoivat keskuspankkirahoituksestaan keskimäärin 12.0 prosentin koron.² Vastaava korko vuonna 1981 oli 11.6 %. Keskuspankkirahoituksen keskimääräisen koron ja peruskoron välinen ero kasvoi 2.4 prosenttiyksiköstä 3.5 prosenttiyksikköön 1982. Keskuspankkirahoituksen määrä kasvoi huomattavasti syksyllä. Koko vuoden keskimääräinen keskuspankkirahoitus oli 3 166 milj. markkaa, joka oli 922 milj. markkaa vähemmän kuin vuonna 1981.

Kassavarantovelvoite, joka rahapolitiikan keventämisen yhteydessä keväällä 1981 oli alennettu 3.0 prosenttiin pankkien ottolainauksesta, pidettiin koko alkuvuoden ennallaan. Rahapolitiikan ohjaustehon säilyttämiseksi nostettiin velvoite loppukesästä 3.3 prosenttiin, kun lähinnä sidotun valuuttavarannon kasvu ja valtiontalouden kausiliike lisäsivät talouden likviditeettiä. Joulukuun lopussa kassavarantotalletuksia oli 3 132 milj. markkaa eli 640 milj. markkaa enemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Noin puolet lisäyksestä johtui ottolainauskannan kasvusta.

Korkopolitiikka

Suomen Pankki alensi peruskorkoa $\frac{3}{4}$ prosenttiyksikköä $8\frac{1}{2}$ prosenttiin kesäkuun alusta lukien. Suomen Pankin muussa kuin pankeille suuntautuvassa kotimaisessa luotonannossa sovellettavan koron rajat sidottiin samalla peruskorkoon, siten että ne määriteltiin symmetrisesti $2\frac{1}{2}$ prosenttiyksiköksi peruskoron molemmin puolin. Päätös merkitsi myös koron vaihtelualueen väljentämistä. Uudet rajat olivat 6 ja 11 %; entiset olivat olleet $7\frac{1}{2}$ ja $10\frac{1}{2}$ %.

¹ Keskuspankkirahoituksen marginaalikorko on laskettu painotamalla yhteen eri liikepankkien päivätuotosta kulloinkin maksama korkein korko (päiväluottokorko + mahdollinen lisäkorko) käyttäen painoina ao. pankkien kiintöosuusksia.

² Keskuspankkirahoituksen keskimääräistä korkoa laskettaessa on otettu huomioon korontasausjärjestelyn vaikutus.

Rahalaitosten edellytettiin alentavan anto- ja ottolainauskorkojaan Suomen Pankin peruskoron muutoksen määrällä. Rahalaitosten antolainauskorkojen yläraja pidettiin kuitenkin ennallaan $12\frac{1}{2}$ prosentina korkojen porrastusvaran lisäämiseksi.

Ottolainauskorot olivat vuoden 1982 aikana seuraavat:

	1.2.1980– 31.5.1982 %	1.6.1982– %
36 kuukauden palkkio- ja veronhuojennustalletukset ¹	9.75	9.00
24 kuukauden määräaikaistalletukset	9.00	8.25
Asuntosäästöpalkkiotalletukset ²	8.00	7.25
12 kuukauden määräaikaistalletukset	7.75	7.00
6 kuukauden määräaikaistalletukset	6.25	5.50
6 kuukauden irtisanomisaikaiset talletukset	6.25	5.50
4–5 kuukauden irtisanomisaikaiset talletukset	4.50	3.75
2–3 kuukauden irtisanomisaikaiset talletukset	3.50	2.75
1 kuukauden irtisanomisaikaiset talletukset	2.50	1.75
Säästötilit ja karttavat talletustilit	5.00	4.25
Käyttötilit ³	5.00	4.25
Shekki- ja postisiirtotilit ³	2.00	1.25

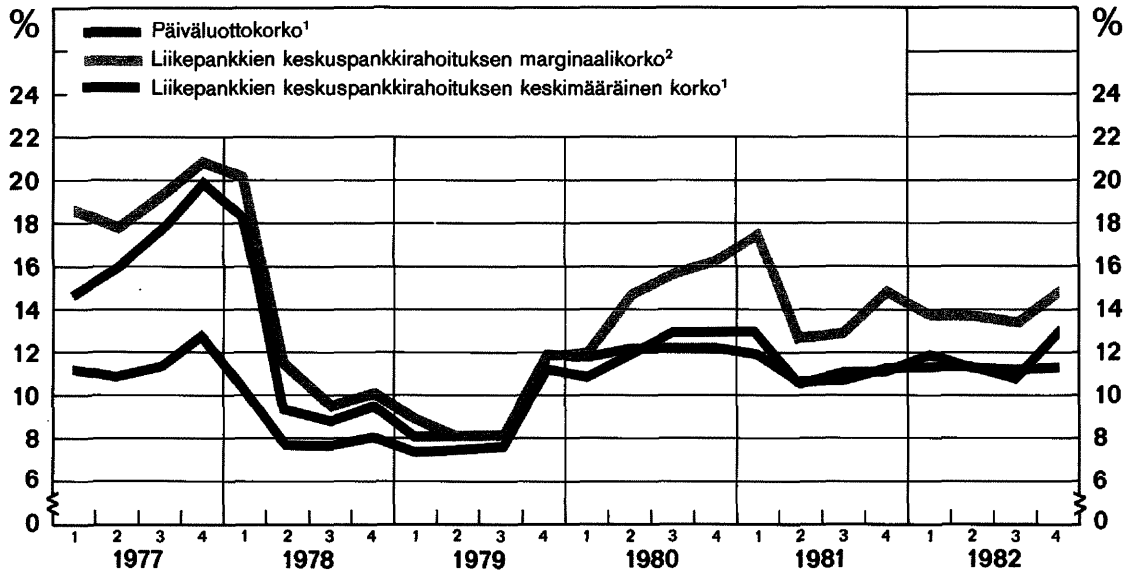
¹ Valtio hyvittää lisäksi palkkiotalletuksille 1.25 % vuodessa, minkä ohella tallettajalla on mahdollisuus voittaa säästöpalkinto. Lakia sovelletaan talletuksiin, joiden ensimmäinen erä on talletettu viimeistään 31.3.1980. Veronhuojennustalletuksia ei ole voinut tehdä enää vuoden 1979 jälkeen.

² Korko muodostuu karttuvan talletustilin koron, rahalaitoksen maksaman 1.25 prosentin lisäkoron sekä valtion suorittaman 1.75 prosentin asuntosäästöpalkkion yhteismäärästä. Tilille on talletettava vähintään kahdeksana peräkkäisenä kalenterivuosi-neljänneksenä.

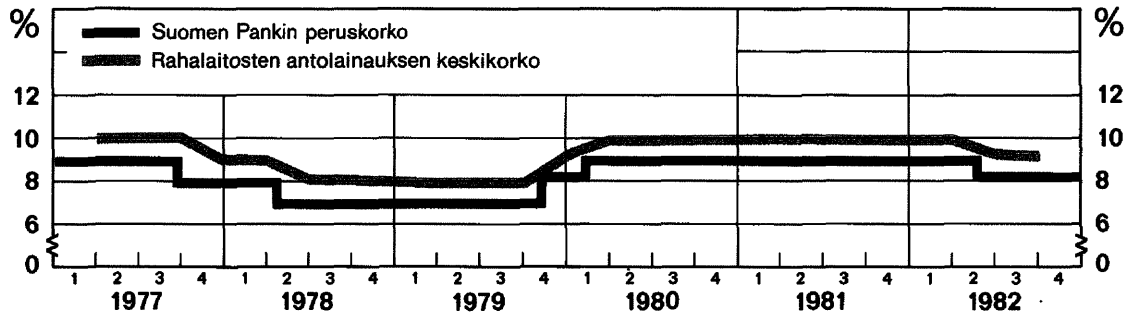
³ Korko lasketaan kalenterikuukauden alimmalle saldolle.

Viime vuosina lisääntynyt korkotietoisuus korosti ulkomaisten ja kotimaisten korkojen eron merkitystä lyhytaikaisiin ulkomaisiin pääomanliikkeisiin vaikuttavana tekijänä. Kolmen kuukauden eurodollarikorko (kuvio 11) oli alkuvuonna korkeampi kuin keskuspankkirahoituksen marginaalikorko Suomessa ja tätä korkoa läheisesti myötäilevä vapaiden rahamarkkinoiden korko. Kun nämä kotimaiset korot nousivat syksyllä ja ulkomaiset korot olivat laskeneet kesästä lähtien, muuttui suhde päinvastaiseksi. Alkuvuoden korkoero aiheutti valuuttojen

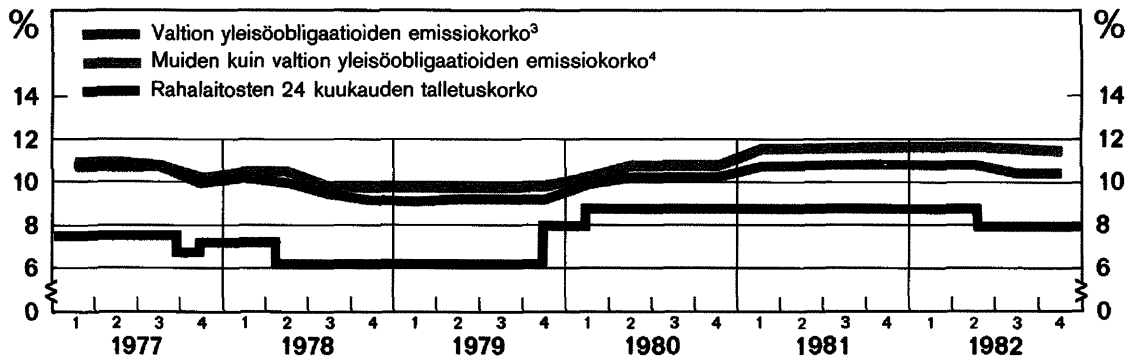
Kuvio 8.
KOROT
8.A.

8.B.

8.C.

¹Päiväarvoista laskettu keskiarvo.

²Eri pankkien keskuspankkirahoituksesta kulloinkin maksama korkein korko painotettuna yhteen ao. pankin kiintiöosuudella.

³Myyneillä painotettu.

⁴Emittoinneilla painotettu.

**RAHALAITOSTEN ANTO- JA OTTOLAINAUKSEN PAINOTETUT KESKIKOROT JA KORKOEROT
VUOSIEN 1981 JA 1982 LOPUSSA, %**

	31.12.1981			31.12.1982		
	Anto- lainaus	Otto- lainaus	Korko- ero	Anto- lainaus	Otto- lainaus	Korko- ero
Postipankki	9.83	4.74	5.09	9.02	4.10	4.92
Liikepankit	9.84	5.88	4.16	8.95	5.01	3.94
Säästöpankit	10.59	6.03	4.56	9.85	5.33	4.52
Osuuspankit	10.55	5.95	4.60	9.73	5.23	4.50
Rahalaitokset yhteensä	10.19	5.73	4.46	9.36	5.04	4.32

virtauksen maasta. Korkeeron muutos näkyi pääomanliikkeissä vasta vuoden lopulla kotimaisten valuuttamarkkinoiden vakiinnuttua.

Rahalaitosten antolainauksen keskikorko (kuvio 8) oli vuoden lopussa 9.36 %. Edellisen vuoden päättyessä se oli 10.19 %. Antolainauksen keskikoron kehitykseen vaikuttivat edelleen Suomen Pankin antamat keskikoron järjestelmällistä alentamista koskevat ohjeet.

Rahalaitosten ottolainauksen keskikorko oli vuoden lopussa 5.04 % eli 0.69 prosenttiyksikköä alhaisempi kuin vuotta aikaisemmin. Anto- ja ottolainauksen välinen korkoero oli 4.32 prosenttiyksikköä. Vuoden 1981 lopussa se oli ollut 4.46 prosenttiyksikköä. Valtion uusien yleisöobligaatioiden korot olivat vuoden jälkimmäisellä puoliskolla jonkin verran alhaisemmat kuin alkuvuonna. Alkukesän yleinen korkoratkaisu näkyi muiden kuin valtion yleisöobligaatioiden emissiokorossa ½ prosenttiyksikön alenemisena.

Luottopoliittiset ohjeet

Rahapolitiikan linjan tarkistuksen yhteydessä Suomen Pankki lähetti joulukuussa rahalaitoksille luottopoliittikkaa koskevan kiertokirjeen. Kiertokirjeessä todettiin, että ulkoiset edellytykset Suomen taloudellisen kasvun voimistumiseen olivat edelleen heikot. Syksyn valuuttaturssipoliittisten toimien myönteisten vaikutusten turvaamiseksi pidettiin tärkeänä,

ettei hinta- ja palkkakehitys uudelleen heikennä yritysten kilpailukykyä.

Tämän takia katsottiin, että rahapolitiikan linjan on oltava jonkin verran tiukempi kuin se linja, joka oli omaksuttu keväällä 1981, jolloin Suomen Pankki antoi edelliset luottopoliittiset suuntaviivat. Keskeisenä tavoitteena oli inflaation pysyvä hidastuminen, jotta kestäväällä tavalla voitaisiin edistää taloudellista kasvua ja työllisyyttä.

Suomen Pankki ilmoitti rahalaitoksille, että niiden on luotonannossaan syytä lähteä siitä, että keskuspankkirahoituksen ehdot pidetään toistaiseksi kohtalaisen kireinä. Kiertokirjeessä todettiin, että rahapolitiikan mitoituksessa pyritään turvaamaan kannattavan investointi- ja tuotantotoiminnan rahoitus mutta että tämä edellyttää rahalaitoksilta pidättyvyyttä muussa luotonannossaan.

Obligaatiolainoja koskevat lausunnot

Vuoden 1982 aikana Suomen Pankki antoi valtioneuvostolle 45 yksityistä obligaatiolainaa koskevaa lausuntoa. Jokaista lainaa puollettiin ja valtioneuvosto myönsi kullekin liikkeeseenlaskuluvan. Lainojen yhteenlaskettu nimellisarvo oli 2 255 milj. markkaa, joka oli 939 milj. markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Obligaatiolainoista oli 20 yksityisten kiinnitysluotto-
laitosten, 20 teollisuus- ja voimayhtiöiden, 3 kun-

tien ja kaupunkien sekä 2 kehitysluottolaitosten. Yksityisten kiinnitysluottolaitosten liikkeeseen laske-
mien lainojen nimellisarvo oli yhteensä 1 531 milj. markkaa, joka oli 351 milj. markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Teollisuuden ja voimayhtiöiden lainojen yhteismäärä oli 554 milj. markkaa. Edellisenä vuonna se oli 25 milj. markkaa. Kehitysluottolaitosten lainojen yhteismäärä oli 96 milj. markkaa. Kuntien ja kaupunkien liikkeeseen laske-
mien lainojen nimellisarvo oli yhteensä 74 milj. markkaa. Kiinnitys- ja kehitysluottolaitosten lainat oli tarkoitettu lähinnä elinkeinoelämän ja kuntien tuotannollisten investointien sekä asuntotuotannon rahoitukseen.

Yleisön merkittäväksi tarkoitettujen 9 yksityisen obligaatiolainan nimellisarvo oli yhteensä 551 milj. markkaa, joka oli 68 milj. markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Nämä lainat olivat kiinteäkorkoisia. Alkuvuodesta liikkeeseen laskettujen lainojen korko oli 11.75 % ja yleisen korkotason alentamisen jälkeen liikkeeseen laskettujen lainojen korko oli 11.25 %. Muiden kuin yleisön merkittäviksi tarkoitettujen lainojen yhteenlaskettu nimellisarvo 1 704 milj. markkaa oli 871 milj. markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Näistä lainoista 25 oli vaihtuvakorkoisia ja 11 kiinteäkorkoisia ja niiden korko oli 9–12.25 %.

Talletustodistukset ja määräaikaistalletukset

Valtion Suomen Pankissa pitämien kassavarojen sijoitusmuotona käytettiin aikaisempaan tapaan Postipankin välityksellä tehtyjen päivätalletuksien ohella talletustodistuksia. Valtion kassa-aseman kausiliikettä myötäillen talletustodistusten määrä oli suurimmillaan marraskuussa ja pienimmillään helmikuussa. Valtion suhdannerahastotalletukset ja valtion keräämät yritysten suhdannetalletukset purettiin kokonaisuudessaan vuoden aikana.

Valtaosa yrityssektorin määräaikaistalletuksista Suomen Pankissa oli yritysten investointivarauksiin liittyviä investointitalletuksia. Valtioneuvosto päätti lokakuussa vapauttaa käyttöön vuoden 1981 kolmen viimeisen neljänneksen aikana päättyneiltä tili-

kausilta tehdyt varaukset, joita oli 420 milj. markkaa. Samalla pidennettiin investointivarausten käyttöaikaa. Päätöksen mukaan kaikki viimeistään vuoden 1981 lopussa päättyneiltä tilikausilta tehdyt investointivaraukset ovat käytettävissä vuoden 1983 loppuun saakka. Aikaisempien päätösten mukaan käyttöajanjakso olisi päättynyt 30.4.1983 ja käyttöoikeus olisi koskenut viimeistään 31.3.1981 päättyneiltä tilikausilta tehtyjä varauksia.

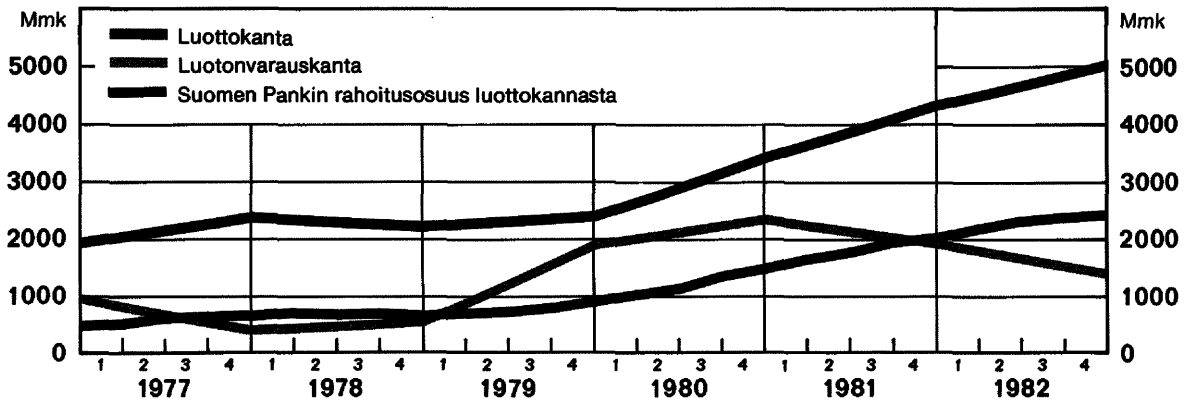
Yritysten investointivarauksiin liittyviä investointitalletuksia oli vuoden lopussa miltei yhtä paljon kuin vuotta aikaisemmin, sillä uusia talletuksia tehtiin lähes saman verran kuin aikaisempia nostettiin. Vapautettuihin varauksiin liittyviä talletuksia oli vuoden lopussa runsaat 1 200 milj. markkaa.

Erityisrahoitusjärjestelyt

Kotimaisten toimitusten (KTR-luotot), lyhytaikaisten vientiluottojen ja uusvientiluottojen rahoituksen ehtoihin tehtiin vuoden aikana eräitä pienehköjä muutoksia. Lisäksi näiden erityisrahoitusjärjestelyjen korkoja alennettiin kesäkuun alusta peruskoron alennusta vastaavasti. Järjestelyjen luottokanta oli vuoden lopussa yhteensä 4 343 milj. markkaa eli 11 % suurempi kuin vuotta aiemmin. Suomen Pankki myönsi joulukuussa valtiolle 1 miljardin markan lainan valuuttakurssiratkaisujen yhteydessä päätettyjen, teollisuuden kilpailukykyä tukevien toimenpiteiden rahoittamiseksi. Laina nostetaan vuoden 1983 aikana ja maksetaan takaisin vuonna 1985.

KTR-luotoilla rahoitetaan kotimaisen teollisuuden pääomatavaratoimituksia kotimaisille tilaajille. Rahoitusjärjestelyn tarkoituksena on turvata suomalaisille yrityksille ulkomaisten valmistajien kanssa tasaveroiset rahoitukselliset kilpailuedellytykset kotimaan markkinoilla. Järjestelyyn osallistuvat Suomen Pankki, liikepankit ja Postipankki. KTR-luottojen korko laski kesäkuun alusta 8 ½ prosenttiin peruskoron muutoksen mukaisesti. Suomen Pankin osuus kauppahinnan luototettavasta osasta pidettiin edelleen 50 prosenttina. Järjestelyn muihin ehtoihin tehtiin eräitä pienehköjä tarkistuksia.

Kuvio 9.
KOTIMAISTEN TOIMITUSTEN RAHOITUS

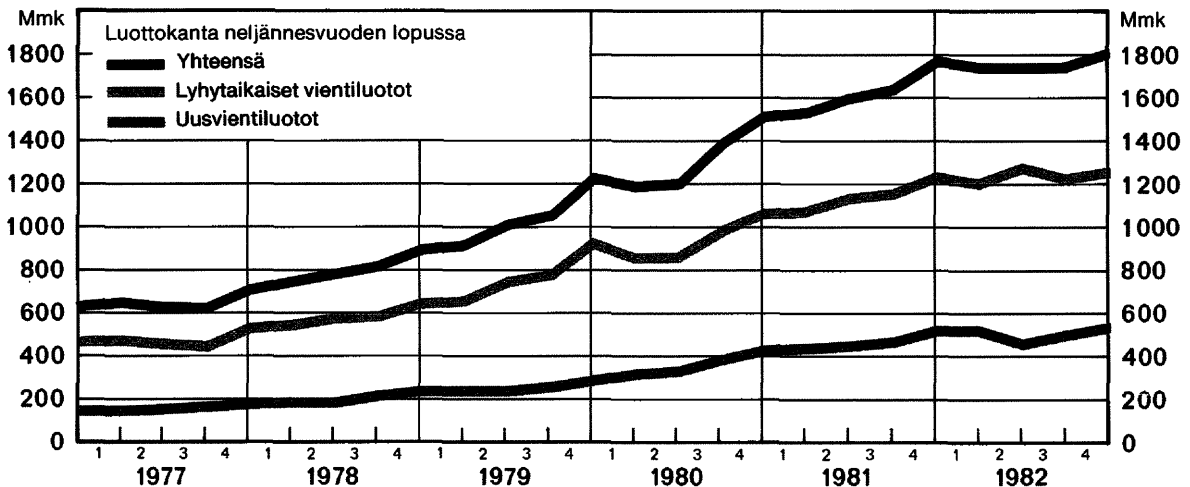

Kun investointikysyntä jatkui alhaisena, KTR-luottoja varattiin vähemmän kuin edellisellä vuonna. Tehdyistä 1 392 milj. markan varauksista metsäteollisuuden koneiden osuus oli 40 % ja alusten 20 %. Vuoden päättyessä luotonvarauksia oli voimassa 1 498 milj. markkaa eli neljänneksen vähemmän kuin vuotta aiemmin. KTR-luottojen nostot pysyivät edellisvuotisella tasolla aiemmin aloitettujen suurten investointien valmistumisen vuoksi.

Luottoja nostettiin yhteensä 1 928 milj. markkaa eli 32 milj. markkaa enemmän kuin edellisellä vuonna. Vuoden lopussa KTR-luottokanta oli 5 146 milj. markkaa, joka oli 711 milj. markkaa enemmän kuin vuotta aiemmin. Tästä Suomen Pankin rahoitusosuus oli 2 514 milj. markkaa.

Lyhytaikaisten vientiluottojen rahoitusjärjestely on tarkoitettu vaihdettavina valuuttoina maksettavan

Kuvio 10.
UUSVIENTILUOTTOJEN JA LYHYTAIKAISTEN VIENTILUOTTOJEN RAHOITUS

viennin yhteydessä ulkomaiselle ostajalle myönnetyn, enintään 24 kuukauden vientiluoton rahoittamiseen. Rahoitusjärjestelyn luottokannan kasvun rajoittamiseksi Suomen Pankki oli joulukuussa 1981 päättänyt asettaa rahoittamilleen vientivekseille yrityskohtaisen enimmäismäärän, joksi vahvistettiin vuosikeskiarvona 70 milj. markkaa vuodeksi 1982 ja 50 milj. markkaa vuodeksi 1983. Rahoituksesta yrityksiltä perittävät korot laskivat kesäkuun alusta yleisen koronalennuksen yhteydessä 7 ¾ prosenttiin enintään 12 kuukauden vientitoimituksissa ja 8 ¼ prosenttiin yli 12 kuukauden vientitoimituksissa.

Lyhytaikaisten vientiluottojen kanta kasvoi käyttöön otettujen rajoitusten vuoksi vain prosentin ja oli vuoden lopussa 1 269 milj. markkaa rahoitusyhtiöille myönnetty vientifactoring-rahoitus mukaan luettuna. Koko luottokannasta oli metallituote- ja konepajateollisuuden osuus 39 %, metalliteollisuuden 9 % sekä tekstiili-, vaatetus- ja nahkateollisuuden 9 %. Rahoitusta käytti vuoden lopussa 716 yritystä.

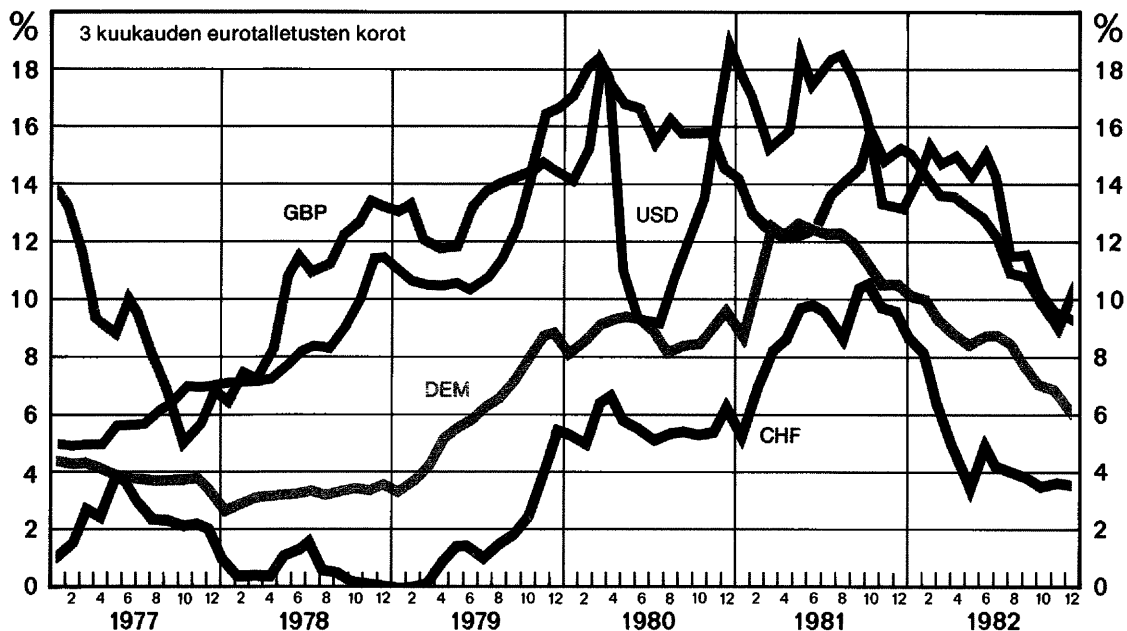
Uusvientiluotoilla rahoitetaan pienen ja keskisuuren teollisuuden viennin kasvusta aiheutuvaa valmistusenaikaista käyttöpääoman tarvetta. Rahoittajapankin uusvientiluotosta perimä korko aleni kesäkuun alusta 7 ¾ prosenttiin peruskoron muutosta vastaavasti. Uusvientiluottojen luottokanta pysyi vuoden aikana lähes ennallaan ja oli vuoden päättyessä 560 milj. markkaa. Metalli- ja konepajateollisuuden osuus luottokannasta oli 28 %, tekstiili-, vaatetus- ja nahkateollisuuden 28 %. Uusvientiluottoasiakkaita oli vuoden päättyessä yhteensä 2 426, joista turkistarhaajia 1 692.

VALUUTTAPOLITIikka

Kehitys kansainvälisillä valuutta- ja rahoitusmarkkinoilla

Yhdysvalloissa harjoitettu rahapolitiikka, syventynyt talouden lama ja valtiontalouden alijäämän kasvu vaikuttivat voimakkaasti kansainvälisiin valuutta- ja

Kuvio 11.
EUROTALLETUSTEN KOROT

rahoitusmarkkinoihin vuonna 1982. Ongelmia kärjistäivät Yhdysvaltojen korkeina pysyneet reaalikorot. Useat kehitysmaat joutuivat vaikeuksiin nopeasti kasvaneen ulkomaisen velkansa hoidossa. Näiden maiden sekä myös eräiden pankkien ja yritysten maksuhäiriöiden vuoksi kansainvälinen pankkijärjestelmä ajautui sodanjälkeisen ajan vaikeimpaan tilaan.

Kesästä lähtien korot Yhdysvalloissa kääntyivät laskuun. Aluksi alenivat lyhytaikaisen valtionvelan korot varsin nopeasti. Näitä hitaammin laskivat yksityisten pankkien lyhytaikaiset korot samanaikaisesti pankkijärjestelmää kohtanneen luottamuskriisin takia. Syksyn mittaan myös pitkäaikaiset sijoituskorot laskivat. Lokakuussa Yhdysvaltain keskuspankki ilmoitti luopuvansa vuoden 1979 syksystä asti noudatetusta tiukasta rahan määrän säätelyyn perustuvasta rahapolitiikasta. Tähän linjanmuutokseen myötävaikuttivat ensi sijassa talouden laman syveneminen sekä Yhdysvaltojen ja kansainvälisen pankkijärjestelmän vaikeudet. Elpymisen edellyttämää korkotason alentamista vaikeutti valtiontalouden suureksi kasvanut alijäämä. Keskuspankki tuki markkinoita keventävillä avomarkkinaoperaatioilla sekä alentamalla diskonttokorkoa seitsemän kertaa heinäkuusta vuoden loppuun mennessä, jolloin diskonttokorko oli 8.5 %. Dollarin 3 kuukauden eurokorko oli tällöin runsaat 9 %. Myös muiden tärkeiden valuuttojen eurokorot laskivat selvästi vuoden kuluessa (kuvio 11).

Kansainvälisillä valuuttamarkkinoilla Yhdysvaltain dollari vahvistui aina marraskuun alkuun asti. Dollarikorkojen alenemisesta huolimatta dollari säilyi vahvana marraskuuhun asti, jolloin se alkoi heiketä nopeasti. Muista tärkeistä valuutoista Japanin jeni vahvistui dollariin nähden eniten. Englannin punta sen sijaan heikkeni dollarin suhteen ja loppuvuodesta tuntuvasti myös EMS-valuuttoihin nähden.

Kertomusvuodenkin aikana Euroopan valuuttajärjestelmässä (EMS) toteutettiin sisäisiä kurssimuutoksia. Helmikuun 22. päivänä Belgian ja Luxemburgin frangi devalvoitiin 8.5 % ja Tanskan kruunu 3 % muihin EMS-valuuttoihin nähden. Ranskan frangi devalvoitiin kesäkuun 12. päivänä 5.75 %

ja Italian liira 2.75 %, kun taas Saksan marka ja Hollannin floriini revalvoitiin kumpikin 4.25 % muihin EMS-valuuttoihin nähden.

Kullan hinta vaihteli suuresti varsinkin kertomusvuoden loppupuolella dollarin kurssin ja dollarikorkojen heilahtelujen myötä. Vuoden päättyessä kullin hinta oli noin 450 dollaria unssilta.

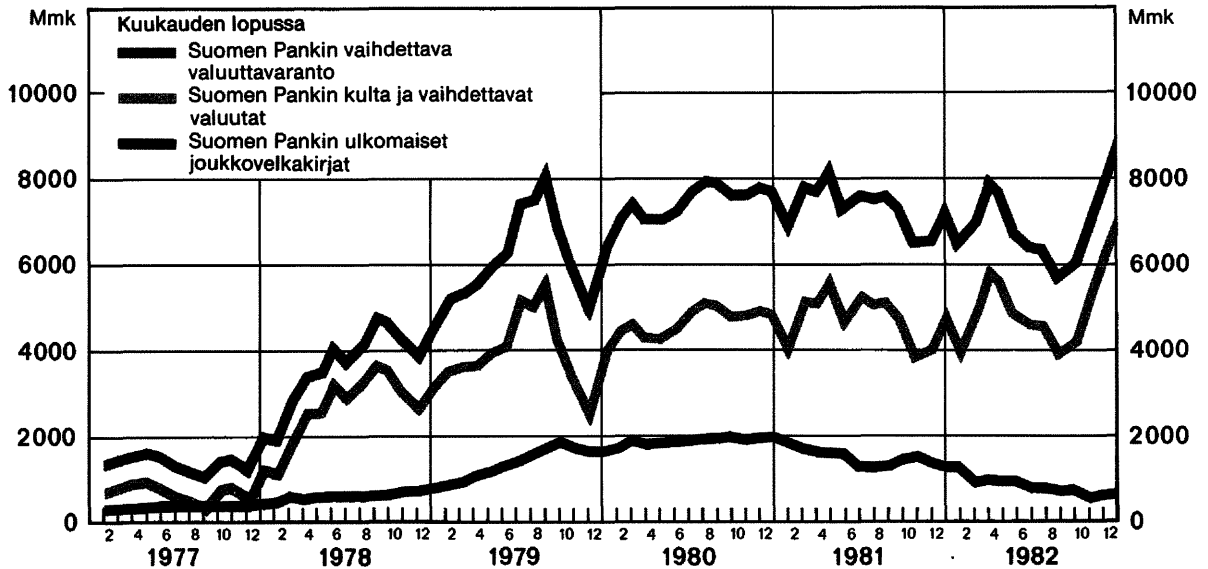
Maailman pankkijärjestelmän lisääntyneet vaikeudet hillitsivät vuonna 1982 kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden kasvua. Toisaalta korkotason lasku Yhdysvalloissa sekä muissa tärkeimmissä teollisuusmaissa vaikutti päinvastaiseen suuntaan. Näiden tekijöiden yhteisvaikutuksesta lainaustoiminta kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla pysyi likimain edellisvuotisella tasolla. Korkojen yleinen lasku vuoden aikana lisäsi lainaustoimintaa erityisesti euromarkkinoilla huolimatta siitä, että nimelliskorot ja inflaation vaimenemisen johdosta dollarin reaalkorko yhä pysyivät verrattain korkeina. Yhdysvaltaisten pankkien parhailta asiakkailtaan veloittama korko, ns. prime rate, laski vuoden alusta vuoden loppuun 4 prosenttiyksikköä 11 ½ prosenttiin.

Erityisen paljon kasvoivat vuoden aikana dollari-määräiset euro-obligaatiolainat. Luottokelpoiset lainanottajat palasivat markkinoille, kun korot alenivat. Vaikka sijoittajat kiinnittivätkin aiempaa enemmän huomiota lainanottajien luottokelpoisuuteen, pysyi pääoman tarjonta hyvänä. Tähän vaikutti myös dollarin korkea reaalkorko. Varsin selvästi kasvoivat myös Sveitsin frangin määräiset obligatioemissiot. Pääoman tarjonta pysyi samoin hyvänä Saksan liittotasavallan ja Japanin pääomamarkkinoilla. Uusien euro-obligaatioemissioiden yhteismäärä nousi kertomusvuonna yli 50 mrd. dollariin ja kaikki ulkomaiset obligatioemissiot kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla olivat arviolta lähes 80 mrd. dollaria eli miltei 50 % suuremmat kuin edellisenä vuonna.

Dollarikorkojen lasku käynnisti euroluottomarkkinoilla odotetusti eräiden velkaantuneimpien maiden lainojen uudelleenjärjestelyt. Tämä, eräiden lainanottajien ja rahoituslaitosten maksuvaikeudet sekä suoranaiset konkurssit vähensivät pääoman tarjon-

Kuvio 12.

VAIHDETTAVA VALUUTTAVARANTO

taa euroluottomarkkinoilla. Julkistettujen uusien euroluottojen kokonaismäärä pienenikin arviolta kolmanneksen edellisvuotisesta vajaan 100 mrd. dollariin. Kansainvälisen valuuttarahaston sekä Kansainvälisen järjestelypankin merkitys korostui vuoden aikana maksuvaikeuksiin joutuneiden maiden luottojen uudelleenjärjestelyissä.

Valuuttakurssipolitiikka ja kotimaiset valuuttamarkkinat

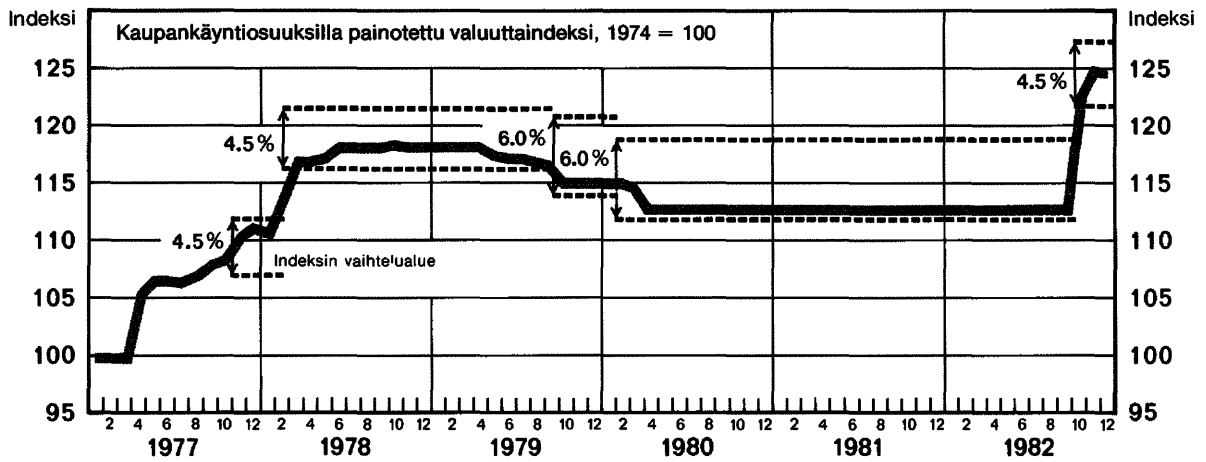
Kotimaisten valuuttamarkkinoiden epävakaisuus lisääntyi keväällä 1982, kun kurssiodotuksista aiheutuneet paineet kasvoivat. Kuukauden lopun vaihdettava valuuttavaranto oli suurimmillaan maaliskuun päättyessä, 8 065 milj. markkaa. Vaihdettava varanto aleni alimmilleen lokakuussa, 5 484 milj. markkaan, huolimatta tuntuvista ulkomaisten varantoluottojen nostoista ja termiinimyyneistä pankeille (kuvio 12).

Teollisuuden kilpailukyvyyn heikkenemisen vaikutukset korostuivat kansainvälisen laman jatkuessa. Li-

säksi alkusyksystä maasta virtasi tuntuvasti lyhytaikaista pääomaa. Ulkomaisen maksuvalmiuden ja kilpailukyvyyn tukemiseksi Suomen Pankki päätti lokakuun 6. päivästä lukien nostaa valuuttaindeksilukua noin 4 % indeksiluvun vaihtelualueen rajoissa.

Kun Ruotsin kruunu devalvoitiin 16 % lokakuun 8. päivänä, katsottiin markan uusi devalvaatio tässä muuttuneessa talouspoliittisessa tilanteessa tarpeelliseksi. Devalvaatio pyrittiin mitoittamaan kilpailukykyä ja työllisyyttä edistäväksi mutta kuitenkin niin, että se aiheuttaisi mahdollisimman vähän inflaatiopainetta. Valtioneuvosto päätti lokakuun 10. päivänä Suomen Pankin esityksestä muuttaa valuuttaindeksiluvun vaihtelualueen rajoja. Uusiksi vaihtelurajoiksi tulivat lokakuun 11. päivästä alkaen 121.9 ja 127.5. Rajat olivat tätä ennen 112.0 ja 119.0. Samalla vaihtelualueetta supistettiin aiemmasta noin 6 prosentista 4.5 prosenttiin. Valtioneuvoston ratkaisun johdosta Suomen Pankin johtokunta päätti lokakuun 11. päivästä lukien nostaa valuuttaindeksilukua noin 6 %. Yhdessä lokakuun 6. päivän päätöksen kanssa tämä merkitsi, että va-

Kuvio 13.
SUOMEN PANKIN VALUUTTAINDEXSI

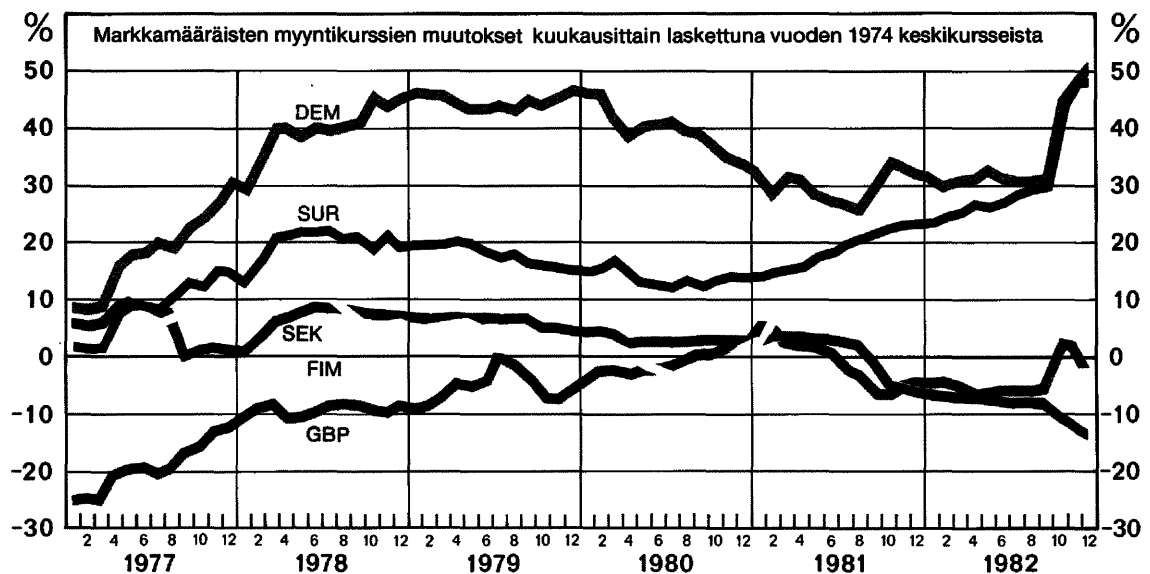

luuttakurssit nousivat keskimäärin $10 \frac{1}{2}$ % ja markan ulkoinen arvo aleni $9 \frac{1}{2}$ % (kuvio 13).

Kansainvälisen valuuttakurssirakenteen muutokset ja Suomen valuuttakurssipäätökset muuttivat Suomen Pankin noteeraamien valuuttojen markkakurs-

seja huomattavasti vuoden kuluessa. Yhdysvaltain dollarin myyntikurssi nousi 21.4 %, ruplän 20.0 %, Saksan markan 14.6 % ja Englannin punnan 2.2 %. Ruotsin kruunun devalvaation johdosta sen myyntikurssi laski 8.2 % (kuvio 14 ja liitetaulukko 16).

Kuvio 14.
TÄRKEIMPIEN VALUUTTA-KURSSIEN MUUTOKSET

Vuoden 1982 kuluessa Suomen Pankki teki vaihdettavien valuuttojen termiinimarkkinoilla kauppvoja pankkien kanssa. Tammikuussa kaupat olivat koe- luonteisia. Elo–syyskuussa Suomen Pankki myi vaihdettavan valuuttavarannon tukemiseksi valuut- tapankeille dollareita termiinillä. Markkinat olivat va- kaat alkusyksyyn saakka, jolloin pankkien nettoter- miinisaatava muuttui kurssi odotusten vuoksi netto- velaksi ja samalla dollarin termiinkurssi nousi avis- takurssiin nähden huomattavan korkeaksi. Valuut- takurssiratkaisujen jälkeen pankkien nettotermini- saatava palautui vuoden loppuun mennessä liki- main alkuvuoden tasolle ja termiinkurssit laskivat selvästi.

Kertomusvuoden aikana ruplatermiinien käyttö Suomen ja Neuvostoliiton välisessä kaupassa kas- voi huomattavasti. Suomen Pankki kattoi edelleen pankkien ja niiden asiakkaiden välisiä ruplamääräi- siä termiinisopimuksia. Suomen Pankilla oli vuoden lopussa ruplamääräisiä termiinisaitavia 1 052 milj. ruplaa eli 613 milj. ruplaa enemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Vastaavat velat olivat 18 milj. rup- laa.

Suomen Pankin vaihdettava valuuttavaranto kasvoi 1 547 milj. markkaa ja oli vuoden päättyessä 9 005 milj. markkaa. Vaihdettavat valuutat lisääntyivät nettomääräisesti 2 127 milj. markkaa 5 796 milj. markkaan. Ulkomaiset joukkovelkakirjat vähenivät 640 milj. markkaa 765 milj. markkaan. Suomen Pankin sidottu varanto supistui 384 milj. markkaa 1 525 milj. markkaan, kun osa sidottujen valuutto- jen saatavasta muutettiin vuoden loppupuolella pit- kääkaiseksi tilisaatavaksi (liitetaulukko 3).

Kansainväliseltä valuuttarahastolta 1975 ja 1976 nostettuja öljyluottoja kuoletettiin vuoden 1982 ai- kana 220 milj. markkaa. Niitä oli vuoden lopussa käytössä 75 milj. markkaa.

Vuoden päättyessä Suomen Pankilla oli ulkomais- ten pankkien kanssa valmiiksi neuvoteltuja, valuut- tavarannon tukemiseen tarvittaessa käytettävissä olevia luottovaruksia yhteensä 1 500 milj. Yhdys- valtalin dollaria. Vuoden lopussa niistä oli nostet- tuna 500 milj. Yhdysvaltain dollaria.

Pitkääkaiset pääomanliikkeet ja ulkomainen velka

Pitkääkaista lainapääomaa tuotiin 1982 enemmän kuin vuotta aiemmin. Valtion nettopääomantuonnin kasvu jatkui kuten edellisenä vuonna. Sen sijaan yritysten lainapääoman tuonti väheni jonkin verran.

Pitkääkaisen pääoman tuonnista noin puolet ajoit- tui vuoden ensimmäiselle neljännekselle. Valtio kattoi tuolloin huomattavan osan koko vuoden ra- hoitustarpeestaan pitkäaikaisella ulkomaisella pää- omalla. Kotimaisen korkotason aleneminen alkuke- sästä ja investointien laantumisen vuoden loppua kohden vähensivät osaltaan yritysten loppuvuoden pääomantuontia kansainvälisen korkotason las- kusta huolimatta.

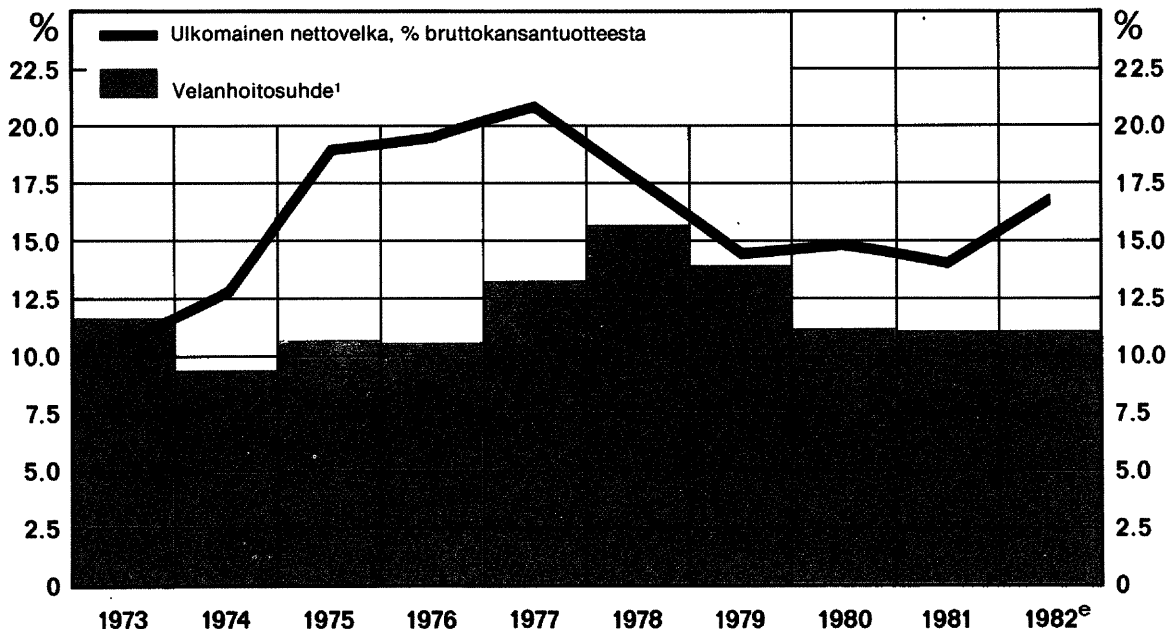
Noin puolet yritysten pääomantuonnista kohdistui metsä- ja metalliteollisuuden investointeihin. Var- sinkin metsäteollisuuden yritykset käyttivät huomattavan osan ulkomaisesta pääomasta jo aikaisem- pina vuosina alulle pantujen suurehkojen investoin- tien rahoittamiseen.

Suomen ulkomainen nettovelka oli ennakkotietojen mukaan vuoden 1982 lopussa 40.0 mrd. markkaa, joka oli 10.0 mrd. markkaa enemmän kuin edelli- sen vuoden päättyessä. Pitkääkainen nettovelka kasvoi 6.9 mrd. markkaa 40.1 mrd. markkaan. Li- säyksestä valuuttamuutosten osuus oli 6.2 mrd. markkaa. Lyhytaikainen nettosaaminen väheni 3.0 mrd. markkaa ja oli vuoden lopussa 0.1 mrd. mark- kaa.

Ulkomaisen nettovelan osuus markkinahintaisesta bruttokansantuotteesta kasvoi 3.0 prosenttiyksikköä ja oli vuoden lopussa noin 17.2 % (kuvio 15). Huo- mattava osa velkaantumisasasteen noususta johtui markan ulkoisen arvon muutoksista. Suomen luot- tokelpoisuus kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla oli edelleen hyvä.

Suomen pitkäaikainen ulkomainen bruttovelka kas- voi 12.6 mrd. markkaa ja oli vuoden lopussa 55.1 mrd. markkaa (liitetaulukko 14). Markan ulkoisen

Kuvio 15.
VELKAANTUMISKEHITYS

¹ Pitkäaikaisen ulkomaisen bruttovelan hoitomenu (kueletukset + korot), % vaihtotaseen tuloista. Hoitomenuhin ei sisälly Suomen Pankin varanto- ja öljyluottojen kuoletuksia.

e = ennakkotietoja

arvon muutokset lisäsivät velan määrää 7.0 mrd. markkaa, joten velan varsinaiseksi kasvuksi jäi 5.6 mrd. markkaa. Valtion velka kasvoi 3.1 mrd. markkaa, joka oli 0.9 mrd. markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Yritysten ja rahoituslaitosten velan kasvu oli 2.4 mrd. markkaa, josta osa oli rahoituslaitosten lyhytaikaisten luottojen konvertointeja pitkäaikaisiksi. Vuoden päättyessä pitkäaikaisesta bruttovelasta oli Yhdysvaltain dollareina 46 %, Saksan markkoina 12 %, Sveitsin frangeina 10 % ja Japanin jeneinä 9 %. Loppuosa jakaantui 21 muun valuutan kesken.

Pitkäaikaista ulkomaista lainapääomaa nostettiin 2.0 mrd. markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna eli 10.7 mrd. markkaa. Tästä määrästä eurovaluuttalainojen nostot olivat 4.2 mrd. markkaa ja suomalaiset obligaatioemissiot ulkomailla 3.1 mrd. markkaa. Ulkomailla nostettiin seuraavat 15 julkista joukkovelkakirjalainaa:

Suomen valtio	150 milj.	DEM
Suomen valtio	75 milj.	USD
Suomen valtio	100 milj.	NLG
Suomen valtio	20 mrd.	JPY
Suomen valtio	100 milj.	USD
Suomen valtio	15 mrd.	JPY
Enso-Gutzeit Oy	5 milj.	KWD
Helsingin kaupunki	50 milj.	DEM
Imatran Voima Oy	10 mrd.	JPY
Kansallis-Osake-Pankki	50 milj.	USD ¹
Maa- ja teollisuuskiinteistöpankki Oy	60 milj.	DEM
Suomen Kiinteistöpankki Oy		
Suomen Teollisuuspankki Oy		
Mortgage Bank of Finland Ltd.	15 milj.	GBP ²
Postipankki	50 milj.	CHF ²
Suomen Vientiluotto Oy	75 milj.	USD ²
Teollistamisrahasto Oy	30 milj.	CHF

¹ Rekisteröity Suomessa debentuurilainana.

² Rekisteröity Suomessa muuna joukkovelkakirjalainana.

Vuoden aikana nostettujen kiinteäkorkoisten rahoituslainojen painotettu keskimääräinen korko oli 11.0 % ja keskimaksuaika 6.1 vuotta. Lähinnä päälainavaluuttujen korkotason laskun johdosta rahoituslainojen luottoehdot olivat jonkin verran edullisemmat kuin

edellisenä vuotena. Vuonna 1981 nostettujen kiinteäkorkoisten rahoituslainojen keskikorko oli 11.7 % ja keskimaksuaika 6.4 vuotta.

Pitkäaikaista bruttovelkaa kuoletettiin 5.1 mrd. markkaa eli hieman enemmän kuin 1981. Velasta aiheutuneet korkomenot lisääntyivät velan kasvun ja osittain korkean kansainvälisen korkotason takia 1.3 mrd. markkaa 5.2 mrd. markkaan.

Ulkomaisten yritysten suorat sijoitukset Suomeen eivät kasvaneet nettomäärältään edellisvuotisiin verrattuna. Vuoden lopussa Suomessa toimi 985 sellaista yritystä, joissa ulkomaisen omistuksen osuus oli yli 20 %.

Suomen pitkäaikaisten ulkomaisten bruttosaamisten kasvu jatkui 1982 ja ne lisääntyivät 5.6 mrd. markkaa. Osa saamisten lisäyksestä johtui Neuvostoliiton kauppaan liittyneestä rahoitusjärjestelystä. Vientiluottojen osuus saamisista oli vajaa puolet. Vientiluottojen nettolisäys vuoden aikana oli 1.2 mrd. markkaa. Uusien kehitysluottojen käyttö kasvoi ja kehitysluottosaatavat lisääntyivät siten vuoden aikana 49 milj. markkaa; niiden kanta oli vuoden päättyessä 137 milj. markkaa.

Suomalaisten yritysten ulkomaille tekemien suorien sijoitusten kasvu jatkui edelleen 1982. Sijoitukset olivat nettomääräisesti lähes kaksi kertaa niin suuret kuin 1981 eli 1 133 milj. markkaa. Viidennes tästä oli suomalaisten yritysten yritysostoja Ruotsissa. Vuoden päättyessä ulkomailta oli 1 167 sellaista yritystä, joissa suomalaisten omistuksen osuus oli yli 20 %.

Suomen Pankki myönsi vuoden aikana Chase Manhattan Bank Oy:lle ja Indosuez Osakepankille osakepääomaa koskevan pääomantunniluvan valtioneuvoston hyväksytyä niiden emoyhtiöiden hakemukset perustaa tytä pankki Suomeen.

Lyhytaikaiset pääomanliikkeet

Vuoden ensimmäisellä neljänneksellä lyhytaikaisen pääoman nettovienti oli merkittävää keventyneiden

kotimaisten rahoitusmarkkinoiden ja korkeiden ulkomaisten korkojen johdosta. Kun vaihtotase oli muuttunut alijäämäiseksi ja erityisesti eurodollarikotot olivat laskeneet tuntuvasti, lyhytaikaisen pääoman nettovienti muuttui nettotuonniksi kesäkuukausina. Alkusyksyn valuuttakurssi odotukset näkyivät pankkien lyhytaikaisen ulkomaisen velan suurena muutoksena: pankkien nettovelka supistui lähinnä siksi, että nettoterminisaatava muuttui velaksi. Kun kotimaiset valuuttamarkkinat olivat kiristyneet devalvaatioiden jälkeen, pankkien ulkomainen nettovelka kasvoi vuoden loppuun mennessä noin 6 mrd. markkaa, josta yhteensä runsas kolmannes johtui markan ulkoisen arvon muutoksista sekä pankkien termiinisaatavan kasvun kattamiseksi otetuista valuuttatalletuksista.

Järjestelyt maksusopimusmaiden kanssa

Suomella oli vuoden 1982 lopussa clearingmaksusopimukset Neuvostoliiton, Bulgarian, Saksan demokraattisen tasavallan, Kiinan ja Unkarin kanssa. Clearingmaksusopimukset Puolan ja Tšekkoslovakian kanssa ovat yhä muodollisesti voimassa, mutta käytännössä on jatkettu kokeilua, jonka mukaan maksuissa käytetään vaihdettavia Yhdysvaltain dollareita.

Vuoden 1982 alusta Suomen ja Romanian välisessä maksuliikenteessä siirryttiin vaihdettaviin valuuttoihin. Suomen ja Kiinan välillä allekirjoitetun pitkäaikaisen kauppasopimuksen mukaisesti maiden välinen maksuliikenne siirretään vapaavaluuttapohjalle vuoden 1983 alusta. Vaihdettaviin valuuttoihin siirtyminen johtuu Romanian ja Kiinan liittymisestä Kansainväliseen valuuttarahastoon. Rahasto edellyttää jäsenmailtaan vähittäistä luopumista jäsenten välisistä kahdenkeskisistä maksuliikennejärjestelyistä.

Suomen ja Neuvostoliiton välisessä clearingtilissä Suomen saatava ylitti lähes koko vuoden ajan huomattavasti luottorajan. Vuoden alussa saatava oli noin 300 milj. ruplaa eli kaksi kertaa niin suuri kuin voimassa ollut luottoraja. Korkeimmillaan tilisaatava

oli runsaat 800 milj. ruplaa vuoden 1982 elokuussa. Poikkeuksellisen suuri maksuepätasapaino johdettiin ensi sijassa siitä, että Suomen vienti kasvoi selvästi tuontia nopeammin. Vuonna 1981, mutta osin myös 1982, Suomen vientitoimitukset ylittivät merkittävästi vuotuisten tavaravaihtopöytäkirjojen kiintiöiden arvot. Tuonti sen sijaan toteutui pääpiirteissään pöytäkirjojen kiintiöiden mukaisesti.

Suomen ja Neuvostoliiton kauppavaihdon kasvun johdosta korotettiin syyskuun 24. päivänä hallitusten välisellä noottien vaihdolla maiden välisen clearingtilin luottoraja 150 milj. clearingruplasta 300 milj. clearingruplaan.

Vuoden 1982 aikana sovittiin Suomen ja Neuvostoliiton ulkomaankauppaviranomaisten kesken toimista, joiden avulla maksutasapaino voitiin palauttaa, ilman että olisi ollut tarpeen supistaa Suomen vientikiintiöiden kokonaisarvoa sovittaessa vuoden 1983 tavaravaihtopöytäkirjasta. Yksi näistä toimista oli, että Suomen Pankin ja Neuvostoliiton ulkomaankauppapankin kesken sovittiin 19. lokakuuta erityistilijärjestelystä, jolla Suomen tilisaatavasta siirrettiin 300 milj. clearingruplaa maiden väliseltä clearingtililtä korolliselle erityistilille. Tämä saatava maksetaan takaisin 1984–1986. Vuoden loppuun mennessä clearingtilisaatava supistui noin 200 milj. ruplaan eli selvästi uuden luottorajan alapuolelle.

SUOMEN PANKIN TASE JA TULOSLASKELMA

Suomen Pankin tase kertomusvuoden sekä kahden sitä edeltäneen vuoden lopussa on esitetty liitetaulukossa 1. Tase laaditaan ja julkaistaan ohjesäännön mukaan neljä kertaa kuukaudessa. Kuukausien lopun taseet vuodelta 1982 on esitetty liitetaulukossa 2. Pankin tuloslaskelma vuodelta 1982 sekä kahdelta edelliseltä vuodelta on liitetaulukossa 4. Suomen Pankin taseen keskeisten erien kehitys vuonna 1982 ilmenee kuviosta 16.

ULKOMAAT

Suomen Pankin ulkomaiset nettosaamiset kasvoivat vuoden aikana 707 milj. markkaa 9 083 milj. markkaan. Ulkomaiset nettosaamiset lisääntyivät jonkin verran alkuvuoden ja kesän aikana ja olivat korkeimmillaan, 9 791 milj. markkaa, heinäkuun lopussa. Syys-lokakuussa ulkomaiset nettosaamiset supistuivat huomattavasti kurssiodotusten takia ja olivat alimmillaan, 6 800 milj. markkaa, lokakuun lopussa. Loppuvuodesta ulkomaiset nettosaamiset alkoivat jälleen kasvaa suoritettujen devalvaatioiden jälkeen.

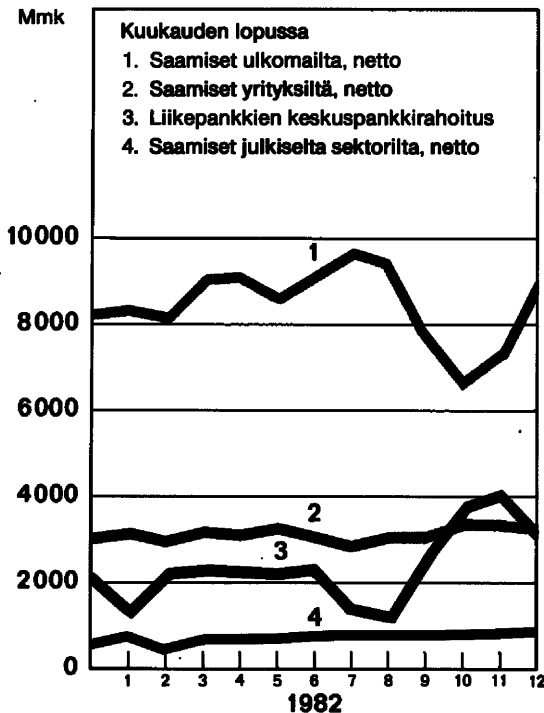
Vaihdeettava valuuttavaranto, johon luetaan kulta, erityiset nosto-oikeudet, varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa, ulkomaiset joukkovelkakirjat sekä vaihdettavat valuuttasaamiset vähennettynä vaihdettavilla valuuttaveloilla, kasvoi vuoden aikana 1 547 milj. markkaa 9 005 milj. markkaan. Varannon koostumuksen tärkeimmät muutokset olivat vaihdettavien valuuttojen määrän lisääntyminen 2 127 milj. markkaa ja ulkomaisten joukkovelkakirjojen määrän väheneminen 640 milj. markkaa.

Sidottujen valuuttasaamisten ja valuuttavelkojen erotuksena laskettava sidottu valuuttavaranto aleni

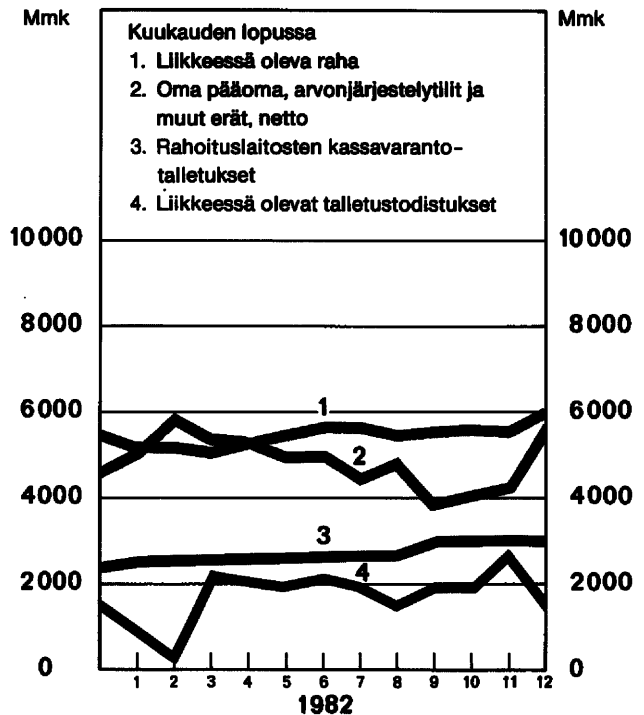
ULKOMAISET TILIT, MILJ. MK

	31.12.1981	31.12.1982	Muutos
Kulta	1 382	1 382	0
Erityiset nosto-oikeudet	632	609	- 23
Varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	394	453	+ 59
Ulkomaiset joukkovelkakirjat	1 405	765	- 640
Vaihdettavat valuutat	3 686	5 813	+2 127
Sidotut valuutat	1 984	1 530	- 454
Kulta- ja valuuttasaamiset	9 463	10 552	+1 089
Markkaosuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	1 606	1 843	+ 237
Määräaikaisten saamiset	-	2 120	+2 120
Muut ulkomaiset saamiset	1 606	3 963	+2 357
Ulkomaiset saamiset yhteensä	11 069	14 515	+3 446
Vaihdettavat tilit	41	17	- 24
Sidotut tilit	55	5	- 50
Valuuttavelat	96	22	- 74
Kansainvälisen valuuttarahaston markkatilit	1 871	1 927	+ 56
Osoitetut erityiset nosto-oikeudet	726	833	+ 107
Määräaikaiset velat	-	2 650	+2 650
Muut ulkomaiset velat	2 597	5 410	+2 813
Ulkomaiset velat yhteensä	2 693	5 432	+2 739
Ulkomaiset nettosaamiset	8 376	9 083	+ 707

Kuvio 16.
SUOMEN PANKIN TASE
SAAMISET

VELAT

vuoden aikana 384 milj. markkaa 1 525 milj. markkaan. Kehitykseen vaikutti ratkaisevasti seuraavassa mainittu erityistilijärjestely. Sidotun varannon koostumus muuttui siten, että sidotut valuuttasaamiset supistuivat 434 milj. markkaa ja sidotut velat 50 milj. markkaa.

Suomen Pankin muut ulkomaiset saamiset lisääntyivät 2 357 milj. markkaa 3 963 milj. markkaan. Kasvu johtui suurelta osin siitä, että osa sidotuista valuuttasaamisista siirrettiin taseessa ulkomaisiin määräaikaisiin saamisiin. Yhteensä 300 milj. ruplan eli noin 2 120 milj. markan siirto korolliselle erityistilille toteutettiin kahtena eränä marras-joulukuussa ja se perustui Suomen Pankin ja Neuvostoliiton ulkomaankauppapankin väliseen sopimukseen. Muista ulkomaisista saamisista markkaosuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa kasvoi kurssimuutosten takia 237 milj. markkaa. Suomen Pankin muut ulkomaiset velat lisääntyivät 2 813 milj. mark-

kaa 5 410 milj. markkaan lähinnä varantoluottojen nostojen vuoksi. Näitä oli vuoden lopussa määräaikaisten velkoina 2 650 milj. markkaa. Osoitetut erityiset nosto-oikeudet lisääntyivät 107 milj. markkaa kurssimuutosten johdosta.

RAHOITUSLAITOKSET

Suomen Pankilla oli vuoden lopussa nettosaatavaa rahoituslaitoksilta 618 milj. markkaa. Vuoden aikana saamiset rahoituslaitoksilta kasvoivat 1 719 milj. markkaa 5 409 milj. markkaan ja velat rahoituslaitoksille 994 milj. markkaa 4 791 milj. markkaan. Liikepankkien keskuspankkirahoitus lisääntyi 1 033 milj. markkaa 3 271 milj. markkaan. Keskuspankkirahoituksesta oli vuoden lopussa 3 126 milj. markkaa päivälüottoa ja 145 milj. markkaa peruskorjoista shekkitaliilüottoa. Vuoden ensimmäisellä puoliskolla keskuspankkirahoitus pysyi 2 500 milj.

RAHOITUSLAITOSTEN TILIT, MILJ. MK

	31.12.1981	31.12.1982	Muutos
Pankkien shekkitilit	495	169	- 326
Päiväluotot	1 796	3 126	+1 330
Käteisvaraluotot	768	889	+ 121
Joukkovelkakirjat	594	1 179	+ 585
Muut	37	46	+ 9
Saamiset rahoituslaitoksilta	3 690	5 409	+1 719
Pankkien shekkitilit	0	6	+ 6
Päivätalletukset	1 080	1 470	+ 390
Kassavarantotalletukset	2 492	3 132	+ 640
Pääomantuontitalletukset	201	177	- 24
Muut	24	6	- 18
Velat rahoituslaitoksille	3 797	4 791	+ 994
Nettosaamiset rahoituslaitoksilta	- 107	618	+ 725

markan tuntumassa lukuun ottamatta tammikuuta, jolloin se oli kausiluonteisesti pienempi. Heinä–elokuussa keskuspankkirahoitus supistui valuuttavarannon kasvun sekä kausiluonteisten tekijöiden johdosta ja oli alimmillaan, 1 351 milj. markkaa, elokuun lopussa. Syksyllä keskuspankkirahoitus kasvoi jyrkästi pääasiassa valuuttaliikkeiden takia. Suurimmillaan, 4 165 milj. markkaa, keskuspankkirahoitus oli marraskuun lopussa. Keskuspankkirahoituksen keskimääräinen käyttö supistui 922 milj. markkaa edellisen vuoden keskimäärästä.

Liikepankkien peruskorkoisen keskuspankkiluoton keskimäärä aleni 179 milj. markkaa edellisen vuoden keskimäärästä peruskorkoisten luottokiintiöiden supistumisen takia.

Liikepankeilla oli Suomen Pankin päiväluottomarkkinoilta vuoden lopussa päiväluottoja 3 126 milj. markkaa, joka oli 1 330 milj. markkaa enemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Suurimmillaan liikepankkien päiväluotot olivat marraskuun lopussa, 3 850 milj. markkaa, ja pienimmillään elokuun lopussa, 929 milj. markkaa. Päivätalletuksia liikepankeilla ei ollut vuoden lopussa lainkaan. Liikepankkien päiväluottojen koko vuoden keskimäärä oli 737 milj. markkaa alempi kuin vuoden 1981 keskimäärä.

Päiväluottojen ja päivätalletusten eron kattamiseksi Suomen Pankki sijoitti päiväluottomarkkinoille vuo-

den lopussa 1 656 milj. markkaa eli 940 milj. markkaa enemmän kuin vuoden 1981 lopussa. Suomen Pankin keskimääräinen sijoitus päiväluottomarkkinoille supistui 590 milj. markkaa edellisen vuoden keskimäärästä.

Suomen Pankin veloista rahoituslaitoksille päivätalletukset lisääntyivät 390 milj. markkaa 1 470 milj. markkaan. Päivätalletusten keskimäärä laski 147 milj. markkaa edellisen vuoden keskimäärästä. Kassavarantotalletuksia oli vuoden lopussa 3 132 milj. markkaa, joka oli 640 milj. markkaa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Näistä oli liikepankkien (pl. OKO ja SKOP) talletuksia 1 088 milj. markkaa, osuuspankkien (ml. OKO) talletuksia 744 milj. markkaa, säästöpankkien (ml. SKOP) talletuksia 917 milj. markkaa sekä Postipankin talletuksia 383 milj. markkaa. Kassavarantotalletusten keskimäärä supistui 18 milj. markkaa vuoden 1981 keskimäärästä. Rahoituslaitosten pääomantuontitalletukset, joita vuoden alussa oli 201 milj. markkaa, supistuvat 24 milj. markkaa. Käteisvaraluottoa, jolla rahoitetaan pankkien hallussaan pitämät seteli- ja metallirahakassat, pankeilla oli vuoden lopussa 889 milj. markkaa eli 121 milj. markkaa enemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Suomen Pankin omistamat rahoituslaitosten joukkovelkakirjat lisääntyivät 585 milj. markkaa 1 179 milj. markkaan.

Saamisten ja velkojen ohella rahoituslaitoksilla on Suomen Pankille vastuita, jotka ovat syntyneet eri-

laisten rahoitusjärjestelyjen yhteydessä. Suomen Pankin omistamia vekseleitä, joiden maksamisesta pankit ovat vastuussa, ovat vienti- ja uusvientivekselit. Suomen Pankin taseessa nämä sisältyvät saamisiin yrityksiltä eränä "Viennin rahoitus". Vastuisiin kuuluvat myös pankkien antamat takaukset kotimaisten toimitusten rahoitusluottojen maksamisesta.

JULKINEN SEKTORI

Suomen Pankin saamiset julkiselta sektorilta vähenivät 196 milj. markkaa 1 040 milj. markkaan. Suomen Pankin 1978 valtiolle myöntämästä 700 milj.

JULKISEN SEKTORIN TILIT, MILJ. MK

Valtion velkakirjat	
Joukkovelkakirjat	
Valtion metallirahavastuu	
Muut	
Saamiset julkiselta sektorilta	
Shekkiliitit	
Suhdannerahastotalletukset	
Suhdannetalletukset	
Pääomantuontitalletukset	
Muut	
Velat julkiselle sektorille	
Nettosaamiset julkiselta sektorilta	

markan lainasta jäljellä ollut osa, 354 milj. markkaa, kuoletettiin kokonaisuudessaan vuoden aikana. Suomen Pankin omistamat valtion joukkovelkakirjat lisääntyivät 49 milj. markkaa ja valtion metallirahavastuu kasvoi 76 milj. markkaa.

Suomen Pankin velat julkiselle sektorille supistuivat 528 milj. markkaa 50 milj. markkaan. Sekä valtion suhdannerahastotalletukset että valtion keräämät yritysten suhdannetalletukset purettiin kokonaisuudessaan vuoden aikana. Vuoden alussa suhdannerahastotalletuksia oli 433 milj. markkaa ja suhdannetalletuksia 143 milj. markkaa. Julkisen sektorin pääomantuontitalletukset olivat vuoden päättyessä 49 milj. markkaa. Edellisvuoden lopussa niitä ei ollut lainkaan.

	31.12.1981	31.12.1982	Muutos
	354	—	—354
	396	435	+ 49
	483	559	+ 76
	13	46	+ 33
Saamiset julkiselta sektorilta	1 236	1 040	—196
Shekkiliitit	1	1	0
Suhdannerahastotalletukset	433	—	—433
Suhdannetalletukset	143	—	—143
Pääomantuontitalletukset	—	49	+ 49
Muut	1	0	— 1
Velat julkiselle sektorille	578	50	—528
Nettosaamiset julkiselta sektorilta	658	990	+332

YRITYKSET

Suomen Pankin saamiset yrityksiltä kasvoivat 441 milj. markkaa 4 990 milj. markkaan. Viennin rahoitus, joka sisältää ulkomaiset vekselit ja uusvientivekselit, lisääntyi 34 milj. markkaa. Uusvientivekselien määrä nousi 20 milj. markkaa 560 milj. markkaan ja lyhytaikaisten vientiluottojen määrä 14 milj. markkaa 1 228 milj. markkaan. Kotimaisten toimitusten rahoitus lisääntyi 403 milj. markkaa 2 514 milj. markkaan. Yhteensä näiden kolmen erityisrahoitusjärjestelyn luottokanta kasvoi 437 milj. markkaa 4 302 milj. markkaan. Muista saamisista

Suomen Pankin omistamat yritysten joukkovelkakirjat vähenivät 24 milj. markkaa ja erittelemättömät saamiset lisääntyivät 28 milj. markkaa.

Velat yrityksille kasvoivat 254 milj. markkaa 1 687 milj. markkaan. Investointi- ja alushankintatalletukset vähenivät 9 milj. markkaa ja niitä oli vuoden lopussa 1 416 milj. markkaa. Vuoden aikana investointitalletuksia tehtiin 522 milj. markkaa ja nostettiin 523 milj. markkaa ja niiden kanta oli vuoden lopussa 1 375 milj. markkaa. Pääomantuontitalletuksia, joita vuoden 1981 lopussa ei ollut lainkaan, oli vuoden lopussa 265 milj. markkaa.

YRITYSTEN TILIT, MILJ. MK

	31.12.1981	31.12.1982	Muutos
Viennin rahoitus	1 754	1 788	+ 34
Kotimaisten toimitusten rahoitus	2 111	2 514	+403
Joukkovelkakirjat	187	163	- 24
Muut	497	525	+ 28
Saamiset yrityksiltä	4 549	4 990	+441
Investointi- ja alushankintatalletukset	1 425	1 416	- 9
Pääomantuontitalletukset	-	265	+265
Vientitalletukset	0	-	- 0
Muut	8	6	- 2
Velat yrityksille	1 433	1 667	+254
Nettosaamiset yrityksiltä	3 116	3 303	+187

LIIKKEESSÄ OLEVA RAHA JA TALLETUSTODISTUKSET

Liikkeessä olevan rahan määrä kasvoi 467 milj. markkaa eli 8.3 % ja oli vuoden lopussa 6 062 milj. markkaa. Tästä oli setelistöä 5 572 milj. markkaa ja metallirahaa 490 milj. markkaa. Lisäksi tase-erään "Muut velat" sisältyi liikkeessä olevia vanhan rahayksikön määräisiä seteleitä 9 milj. markkaa.

Liikkeessä olevien talletustodistusten määrä oli vuoden lopussa 1 700 milj. markkaa eli 100 milj. markkaa suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Talletustodistusten määrä oli korkeimmillaan 2 800 milj. markkaa marraskuun lopussa ja alimmillaan 400 milj. markkaa helmikuun lopussa.

MUUT TASE-ERÄT

Pankin oma pääoma ennen tilivuoden voiton lisäämistä oli tilinpäätöksen mukaan 4 032 milj. markkaa eli 282 milj. markkaa suurempi kuin edellisen vuoden lopussa.

Pankin taseeseen ei ohjesäännön mukaan ole merkitty pankin omistamien kiinteistöjen, kalustojen eikä osakkeiden ja osuuksien arvoa. Suomen Pankki omistaa pankikiinteistöt Helsingissä ja niissä kaupungeissa, joissa pankin haarakonttorit

toimivat. Pankilla on Vantaan kaupungissa teollisuuskiinteistö, jossa toimii Suomen Pankin setelipaino. Suomen Pankki omistaa myös Mortgage Bank of Finland Ltd:n ja Tervakoski Oy:n osakeenemmistön. Näiden sekä setelipainon toiminnasta julkaistaan erilliset toimintakertomukset. Lisäksi pankki on osakkaana mm. Teollistamisrahasto Oy:ssä, Sponsor Oy:ssä sekä eräissä teollisuusyrityksissä. Suomen Pankin omistuksessa on myös Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 1967 rahasto, SITRA.

SUOMEN PANKIN NETTOTASE

Yhteenvetona edellä suoritetusta taseen kehityksen tarkastelusta esitetään ohessa Suomen Pankin nettotase pääsektoreittain.

Vuoden 1982 aikana rahoitusmarkkinoita kevensivät lisäykset nettosaamisissa ulkomailta, yrityksiltä ja julkiselta sektorilta. Näiden keventävien tekijöiden yhteisvaikutus oli 1 226 milj. markkaa. Toisaalta liikkeessä olevan rahan, liikkeessä olevien talletustodistusten sekä oman pääoman ja muiden tase-erien kasvu kiristi rahoitusmarkkinoita yhteensä 1 951 milj. markkaa. Nettomääräisesti rahoituslaitosten asema kiristyi 725 milj. markkaa vuoden aikana.

NETTOTASEEN ERÄT, MILJ. MK

	31.12.1981	31.12.1982	Muutos
+ Nettoaamiset ulkomailta	8 376	9 083	+ 707
+ Nettoaamiset rahoituslaitoksilta	- 107	618	+ 725
+ Nettoaamiset yrityksiltä	3 116	3 303	+ 187
+ Nettoaamiset julkiselta sektorilta	658	990	+ 332
= Nettoaamiset yhteensä	12 043	13 994	+1 951
+ Liikkeessä olevat talletustodistukset	1 600	1 700	+ 100
+ Liikkeessä oleva raha	5 595	6 062	+ 467
+ Oma pääoma, arvonorjestelytilit ja muut tase-erät, netto	4 848	6 232	+1 384
= Nettovelat ja oma pääoma yhteensä	12 043	13 994	+1 951

SETELINANTO

Ensisijainen setelinkate, johon luetaan kultavaranto ja pankin riidattomat ulkomaiset saamiset, lisääntyi vuoden 1982 aikana 1 759 milj. markkaa 11 109 milj. markkaan. Toissijainen setelinkate, joka käsittää katekelpoiset kotimaiset vekselit, lisääntyi 192 milj. markkaa ylärajalleen 1 500 milj. markkaan. Täten koko setelinanto-oikeus lisääntyi 1 951 milj. markkaa. Kun setelinanto-oikeuden käytössä oleva määrä, johon luetaan liikkeessä oleva setelistö, vaadittaessa maksettavat sitoumukset sekä shekkiluotoista nostamatta oleva määrä, kasvoi yhteensä 340 milj. markkaa, nousi setelinantovara 1 611 milj. markkaa ja oli vuoden lopussa 6 971 milj. markkaa.

TULOSLASKELMA

Suomen Pankin tuloslaskelma vuodelta 1982 on esitetty täysiin miljooniin markkoihin pyöristettynä liitetaulukossa 4. Tuloslaskelman mukaan pankin korkotuotot vähenivät 194 milj. markkaa ja olivat yhteensä 1 342 milj. markkaa. Korkotuottojen supistumiseen vaikuttivat korkotason aleneminen kotimaassa ja ulkomailla sekä keskimäärin edellisvuotista pienempi keskuspankkirahoitus. Korkotuloista kotimaisten saamisten korot vähenivät 36 milj. markkaa, ulkomaisten saamisten 133 milj. markkaa ja ulkomaisten joukkovelkakirjojen 25 milj. markkaa.

SETELINANTOTASE, MILJ. MK

	31.12.1981	31.12.1982	Muutos
Ensisijainen kate	9 350	11 109	+1 759
Toissijainen kate	1 308	1 500	+ 192
Setelinanto-oikeus	10 658	12 609	+1 951
Liikkeessä olevat setelit	5 152	5 572	+ 420
Vaadittaessa maksettavat sitoumukset	144	64	- 80
Shekkiluotoista nostamatta	2	2	0
Setelinanto-oikeuden käyttö	5 298	5 638	+ 340
Setelinantovara	5 360	6 971	+1 611

Suomen Pankin korkokulut lisääntyivät 196 milj. markkaa 788 milj. markkaan. Kotimaisten velkojen korot lisääntyivät 43 milj. markkaa lähinnä talletustodistusten ja kassavarantotalletusten kasvun takia. Korot ja varausprovisiot ulkomaisista veloista kasvoivat 153 milj. markkaa, mikä johtui suurelta osalta varantoluottojen nostoista.

Korkotuottojen ja korkokulujen erotus eli korkokate supistui 390 milj. markkaa ja oli 554 milj. markkaa.

Muut tuotot lisääntyivät 782 milj. markkaa 1 325 milj. markkaan. Valtaosa lisäyksestä johtui valuuttakurssimuutoksista, joista syntyi pääasiassa laskennallisia tuottoja nettomääräisesti 1 265 milj. markkaa. Tämä oli 751 milj. markkaa enemmän

kuin edellisenä vuonna. Muut kulut vähenivät 12 milj. markkaa 212 milj. markkaan. Poistot supistui-
vat 20 milj. markkaa ja setelien valmistuskulut 8 milj. markkaa. Palkat ja sosiaaliturvamaksut kasvoivat yhteensä 9 milj. markkaa, eläkkeet 3 milj. markkaa ja erittelemättömät kulut 4 milj. markkaa. Arvonjärjestelytileille pankin tuotoista siirrettiin 1 000 milj. markkaa valuuttakurssiheilahteluiden tu-
losvaikutusten tasaamiseksi sekä pankin oman pääoman reaaliarvon turvaamiseksi.

Pankin voitto tilivuodelta 1982 oli 667 milj. markkaa. Vuoden 1983 avaustaseessa on vararaha-
toon siirretty puolet voitosta eli 334 milj. markkaa. Toinen puoli on siirretty käyttämättömien voittova-
rojen tilille ja sen käytöstä päättää eduskunta.

SUOMEN PANKKI JA KANSAINVÄLISET JÄRJESTÖT

Suomen Pankki hoitaa Suomen yhteydet Kansainväliseen valuuttarahastoon (IMF). Lisäksi pankki avustaa asianomaisia ministeriöitä suhteiden hoidossa seuraaviin rahoituslaitoksiin, joiden jäsen Suomi on: Maailmanpankkiryhmä (Kansainvälinen jälleenrakennuspankki (IBRD), Kansainvälinen rahoitusyhtiö (IFC) ja Kansainvälinen kehitysjärjestö (IDA)), Aasian kehitys pankki (ADB), Afrikan kehitys pankki (AfDB) sekä Latalalaisen Amerikan kehitys pankki (IDB). Suomen Pankki toimii näiden kansainvälisten rahoituslaitosten sopimusartiklojen mukaisena talletuspankkina Suomessa. Kansainvälisessä järjestelypankissa (BIS) Suomen Pankki on osakkaana.

KANSAINVÄLINEN VALUUTTA-RAHASTO (IMF)

Vuoden 1982 lopussa Kansainvälisessä valuuttarahastossa oli 146 jäsenmaata Antigua-Barbudan, Belizen ja Unkarin liittyttyä uusiksi jäseniksi. Rahaston jäsenosuuksien yhteismäärä vuoden lopussa oli 61 mrd. erityistä nosto-oikeutta (SDR).

Suomen jäsenuus Valuuttarahastossa oli 393 milj. SDR eli 2.3 mrd. markkaa,¹ joka on 0.64 % rahaston jäsenosuuksien kokonaismäärästä. Suomi lyhensi 37.7 milj. SDR IMF:itä 1975–1976 nostamaansa ns. öljyluottoa. Vuoden 1982 lopussa sitä oli jäljellä 14.4 milj. SDR (84 milj. markkaa). Toisaalta Suomen Pankki on osallistunut rahaston lisärahoitusjärjestelyihin tekemällä rahastoon 5 milj. SDR:n valuuttasijoituksen. Tarvittaessa välittömästi nostettavissa oleva Suomen varanto-osuus rahastossa oli vuoden lopussa 77.5 milj. SDR.

Erityisten nosto-oikeuksien lisäosoituksista ei vuoden 1982 kuluessa saatu aikaan myönteistä päätöstä. Rahasto on vuodesta 1970 lähtien osoittanut jäsenmailleen yhteensä noin 21.4 mrd. SDR. Suomalle oli vuoden 1982 loppuun mennessä osoitettu 142.7 milj. SDR. Erityiset nosto-oikeudet luetaan Suomen Pankin vaihdettavaan varantoon. Niitä käytettiin vuoden aikana öljyluottojen korkojen ja kuoletusten maksamiseen. Vuoden lopussa Suo-

mella oli 104.3 milj. yksikköä erityisiä nosto-oikeuksia, joka on noin 609 milj. markkaa.

Valuuttarahaston väliaikaiskomitean kokous pidettiin toukokuussa Helsingissä. Kokouksen pääaiheina olivat maailmantalouden tila ja rahaston jäsenosuuksien yleiskorotus. Suuret teollisuusmaat painottivat inflaation vastaisen politiikan jatkamisen ensisijaisuutta. Jäsenosuuksien korotustarpeista ei päästy yksimielisyyteen. Pitkästi samanlainen perussävy vallitsi Valuuttarahaston vuosikokouksessa ja sen yhteydessä kokoontuneiden väliaikais- ja kehityskomiteoiden kokouksissa Torontossa 3.–9. syyskuuta. Tällöin kuitenkin yhä useammat jäsenmaat, mm. pohjoismaat, painottivat etenkin niiden maiden rahapolitiikan keventämismahdollisuuksia, joissa inflaatio oli talttumassa eikä maksutasera-joite ollut välittömänä ongelmana.

Vuosikokouksen aikoihin eräiden suurten kehitysmaiden, ennen muuta Meksikon, rahoitusongelmat nousivat kansainvälisen rahoitusjärjestelmän erityiseksi huolenaiheeksi. Kun Meksikon lisäksi mm. Brasilia ja Argentiina ilmoittivat syksyn 1982 aikana, etteivät ne kykene hoitamaan lainojensa lyhennyksiä aikataulun mukaisesti ja pysyivät Valuuttarahaston apua, keskusteluja rahaston varojen lisäämisestä voitiin nopeuttaa.

Vuosikokouksessa Yhdysvallat esitti alustavan ehdotuksen Valuuttarahaston yhteyteen perustettavasta huomattavan suuresta, pysyväisluonteisesta

¹ Yhden erityisen nosto-oikeuden arvo oli vuoden lopussa 5.84061 markkaa.

lisärahoitusjärjestelystä, jonka avulla voitaisiin torjua rahajärjestelmää uhkaavat rahoituskriisit. Syksyn aikana tämä ehdotus konkretisoitui suunnitelmaksi laajentaa ns. General Arrangements to Borrow -järjestelyä. Tätä Valuuttarahaston kymmenen johtavan teollisuusmaan ja Sveitsin kanssa solmittua rahoitussopimusta on tarkoitus laajentaa, siten että sekä rahoitusmäärää että osallistuvien maiden lukumäärää lisättäisiin.

Velkaantuneimpien maiden lainajärjestelyjä koordinoessaan Valuuttarahasto teki yksityisten pankkien kanssa aiempaa näkyvämmiin yhteisratkaisuja, joissa IMF:n kanssa tehtävät talousohjelmat ja siitä saadut luotot edellyttivät pankkiluottojen uudelleenjärjestelyjä sekä uusia luottoja. Tällaiset ratkaisut osoittautuivat väistämättömiksi, jotta maailman rahajärjestelmää uhanneet vakavat ongelmat seurannaisvaikutuksineen voitiin välttää.

Valuuttarahasto teki vuonna 1982 jäsenmaidensa kanssa luottosopimuksia, joiden yhteismäärä oli 6.5 mrd. SDR. Tässä luvussa ei ole mukana Meksikon kanssa joulukuussa sovittu luotto (3.6 mrd. SDR), joka teknisistä syistä on merkitty vuoden 1983 luottoihin.

Rahastosta vuoden aikana nostettujen luottojen määrä oli 8.8 mrd. SDR, joka huomattavasti ylitti edellisvuoden luottojen sinänsä korkean määrän. Nostoja tekivät miltei yksinomaan kehitysmaat, joiden vaihtotasekehitys jatkui erittäin vaikeana. Kun jäsenmaat maksoivat takaisin aiempia valuuttanostojaan 1.8 mrd. SDR, rahaston nettoluotonanto vuoden aikana oli 7.0 mrd. SDR.

Vuoden aikana tehdyt valuuttanostot jakautuivat siten, että reserviosuusia ja tavanomaisia valmiusluottoja nostettiin 3.9 mrd. SDR, vientivaihtelujen tasausluottoja (Compensatory Financing Facility) 2.6 mrd. SDR ja pitkäaikaisia sopeutusluottoja (Extended Fund Facility) 2.1 mrd. SDR.

Vuoden 1982 lopussa oli rahastosta jäsenmaiden käytössä luottoa kaikkiaan 22.4 mrd. SDR.

Valuuttarahaston toimitusjohtajana jatkoì edelleen ranskalainen Jacques de Larosière. Pohjoismaiden edustajana rahaston johtokunnassa toimi islantilainen Jón Sigurdsson ja hänen varamiehenään norjalainen Leiv Vidvei.

Pohjoismaiden edustajana Valuuttarahaston väliaikaiskomiteassa oli Suomen Pankin johtokunnan puheenjohtaja Ahti Karjalainen. Tämän komitean, joka seuraa kansainvälisen valuuttajärjestelmän tilaa ja käsittelee tärkeimmät rahaston toimintalinjoista tehtävät päätökset, sekä Valuuttarahaston ja Maailmanpankin yhteisen kehityskomitean kokoukset pidettiin 12.–14. toukokuuta Helsingissä Finlandia-talossa. Kokouksissa oli edustajia lähes sadasta maasta; mm. tärkeimpien läntisten teollisuusmaiden valtiovarainministerit ja/tai keskuspankkien pääjohtajat osallistuivat keskusteluihin.

Suomen edustajana Valuuttarahaston hallintoneuvostossa toimi Suomen Pankin johtokunnan puheenjohtaja Karjalainen ja hänen varamiehenään pankinjohtaja Pentti Uusivirta.

KANSAINVÄLINEN JÄRJESTELYPANKKI (BIS)

Kansainvälinen järjestelypankki toimii lähinnä eurooppalaisten keskuspankkien välisenä raha- ja valuuttapolitiisena yhteistyö- ja selvitysfoorumina. Suomen Pankki on ollut vuodesta 1930 Järjestelypankin osakas. Suomen Pankin osuus osakepääomasta on noin 2 %.

Järjestelypankki on selvittänyt mahdollisuuksia mm. pienentää eurovaluuttamarkkinoihin liittyviä riskejä. Se pyrkii tehostamaan markkinoiden valvontaa tekemällä suosituksia valvonnan perusteista ja vastuun jakautumisesta, koordinoimalla pankkien kansainvälistä luottotoimintaa koskevien tietojen keruuta ja julkaisemalla tilastoja.

Järjestelypankki antoi yhteistyössä Valuuttarahaston kanssa vuonna 1982 lyhytaikaisia luottoja mm. Unkarille, Meksikolle ja Brasilialle maiden likviditeettiongelmien lievittämiseksi.

MAAILMANPANKKIRYHMÄ (IBRD, IDA, IFC)

Kansainvälinen jälleenrakennuspankki (IBRD) myönsi 30.6.1982 päättyneenä tilikautena luottoja 43 jäsenmaalle 150 hankkeeseen 10.3 mrd. Yhdysvaltain dollaria. Vähiten kehittyneille maille annettiin Kansainvälisen kehitysjärjestön (IDA) huomattavasti subventoituja lainoja 2.7 mrd. dollaria, joka oli 0.8 mrd. dollaria vähemmän kuin vuotta aiemmin. Näitä lainoja sai 42 jäsenmaata 97 hankkeen rahoitukseen. Kansainvälisen rahoitusyhtiön (IFC) investoinnit kehitysmaihin olivat 0.6 mrd. dollaria. Tilikauden aikana maailmanpankkiryhmän myöntämien uusien luottojen määrä oli siten 13.6 mrd. dollaria. Maailmanpankin rahoitusosuus oli keskimäärin vajaa kolmannes rahoituskohteiden kokonaiskustannuksista.

IDA:n luottomahdollisuudet supistuivat jo toisena vuonna peräkkäin, kun järjestön kuudennen lisärahoituksen osalta lahjoittajamaat siirtyivät hidastettuun maksuaikatauluun. Tämän osittaiseksi korvaamiseksi IBRD:n lainanmyöntämisvaltuuksia lisättiin, niin että se voi tilapäisesti myöntää lainaa 0.8 mrd. dollaria enemmän kuin aikaisemmin. Vaatimattomasta valtuuksien lisääntymisestä huolimatta IBRD:stä ja IDA:sta 1982 nostettujen lainojen yhteismäärä kasvoi peräti 8.4 mrd. dollariin eli 21 % edellisvuotisesta. Kehitysmaiden rahoitusasemaa helpotti myös maailmanpankkiryhmän ja muiden rahoituslaitosten välisen yhteisrahoituksen voimakas elpyminen. Tilivuoden aikana kansalliset kehitysluottolaitokset, muut kehitysrahoitusjärjestöt ja liikepankit osallistuivat Maailmanpankin projektien rahoitukseen yhteensä 7.4 mrd. dollarilla. Edellisenä vuonna vastaava erä oli 4.0 mrd. dollaria.

IBRD:n 1980 hyväksymän, pankin osakepääoman yleisen korotuksen perusteella Suomi merkitsi vuoden 1982 lopussa 334 uutta osaketta. Tämän lisäksi saatiin merkitä 250 ilmaisosaketta ääniosuuden tasoittamiseksi. Yhden osakkeen nimellisarvo on 100 000 SDR. Korotuksesta 7.5 % maksettiin välittömästi; loppu on takuupääomaa. Kaikkiaan Suomella on 3 098 IBRD:n osaketta nimellisarvoltaan 309.8 milj. SDR ja 1983–1986 Suomella on mahdollisuus lunastaa 1 335 osaketta lisää.

Suomi maksoi IDA:n kuudennen lisärahoituksen mukaisen toisen 89.5 milj. markan suuruisen maksueränsä vuoden 1982 alussa. Kolmas vastaavansuuruinen maksu suoritetaan 1983. IFC:n osalta saatettiin loppuun viimeksi tehty pääomankorotus lunastamalla 724 osaketta. Tämän jälkeen Suomessa on 4 043 osaketta, joiden kunkin nimellisarvo on 1 000 dollaria. Pääomamaksu on suoritettu täysimääräisenä.

Pohjoismaiden edustajana Maailmanpankin johtokunnassa toimii elokuussa 1982 alkanen kolmi-vuotiskauden valtiot. tri Pekka Korpinen.

AFRIKAN KEHITYSPANKKI (AfDB)

Suomi allekirjoitti Afrikan kehitys pankin uudistetun perustamisasiakirjan Yhdistyneissä Kansakunnissa 7.9.1982. Suomi on kuulunut jo vuodesta 1973 niihin maihin, jotka ovat myöntäneet rahoitusta Afrikan kehitysrahastolle. Kehitys pankin afrikkalaiset jäsenmaat ja kehitysrahastoa rahoittavat alueen ulkopuoliset maat päätyivät vuonna 1979 sopimukseen, joka salli näiden ulkopuolisten maiden liittyä pankin varsinaisiksi jäseniksi. Afrikan valtiot hyväksyivät liittymissopimuksen ja sopimus tuli voimaan toukokuussa 1982.

Vuoden loppuun mennessä olivat pankkiin liittyneet Kanada, Tanska, Suomi, Ranska, Etelä-Korea, Kuwait, Ruotsi, Sveitsi ja Jugoslavia. Tämän lisäksi odotetaan 24 muun maan liittyvän pankin jäseniksi. Suomi, muut pohjoismaat, Sveitsi ja Intia muodostavat ryhmän, joka valitsee keskuudestaan yhden johtokunnan jäsenen AfDB:n johtokuntaan. Täydennyksen jälkeen johtokunta koostuu 12 afrikkalaisesta ja 6 ulkopuolisesta jäsenestä.

AfDB:n jäsenpiirin laajentuminen edistää huomattavasti pankin rahoitusmahdollisuuksia. Pankin pääoma korotetaan 1982–1986 nykyisestä, arvoltaan SDR:ää vastaavasta 1.22 mrd. laskentayksiköstä 5.25 mrd. laskentayksikköön. Suomen jäsenosuus pääomasta on silloin noin 100 milj. markkaa. Pääomasta neljännes suoritetaan maksettavana osuutena ja loppu on takuupääomaa. Suomen osuus on 1.25 % Afrikan ulkopuolisten maiden osalle tule-

vasta pääomasta. Osuus Afrikan kehityspankissa on siten jonkin verran suurempi kuin Aasian kehityspankissa ja Latinalaisen Amerikan kehityspankissa, joiden jäsenmaana Suomi on ollut pidempään.

MUU KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

Suomen Pankki osallistui muiden viranomaisten ohella mm. Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD), Euroopan vapaakauppa-alueen (EFTA) ja Euroopan talouskomission (ECE) piirissä tapahtuvaan työskentelyyn. Suomen Pankki osallistui vuoden aikana myös syksyllä pidetyn GATT-ministerikokouksen ja keväällä 1983 pidettävän UNCTAD-konferenssin valmistelutyöhön.

Pohjoismaiden yhteistyö valuuttapolitiikan alalla jatkui mm. Pohjoismaiden keskuspankkikokouksissa ja Pohjoismaiden ministerineuvoston asettamassa valuutta- ja finanssiasioita käsittelevässä virkamieskomiteassa (NÄVF) sekä pohjoismaisessa finanssi-

valiokunnassa (NFU). Kokouksissa valmisteltiin mm. maiden yhteisiä kannanottoja Valuuttarahastossa käsiteltäviin kysymyksiin. Virkamieskomitea laati ministerineuvostolle katsauksen Pohjoismaiden raha- ja valuuttapolitiikasta. Virkamieskomitea on lisäksi Pohjoismaiden neuvoston pyynnöstä tutkinut mahdollisuuksia yhtenäistää ja lieventää pohjoismaiden valuuttasäädöksiä silmällä pitäen pohjoismaiden teollisen yhteistyön helpottamista.

Suomen Pankki on ollut aktiivisesti mukana suomalais-neuvostoliittolaisen taloudellisen yhteistyökomission, jonka puheenjohtajana toimii Suomen Pankin johtokunnan puheenjohtaja Ahti Karjalainen, sekä Suomen ja SEVin yhteistyökomission toiminnassa. Suomen Pankki osallistui tarkkailijana Kansainvälisen investointipankin (MIB) neuvoston 30. kokoukseen sekä Kansainvälisen taloudellisen yhteistyön pankin (MBES) neuvoston 55. kokoukseen. Suomen Pankin edustaja osallistui myös Suomen ja Neuvostoliiton välisiin vuoden 1983 tavaravaihtoa koskeviin neuvotteluihin.

RAHA- JA VALUUTTAPOLIITTISIA TOIMENPITEITÄ 1982

Tammikuu	Päiväluottomarkkinat Päiväluottokorko nuosi 4.1. alkaen 11.0 prosentista 11.5 prosenttiin joulukuussa 1981 tehdyn päätöksen mukaan. Päiväluottokorko nostettiin 11.5 prosentista 12.5 prosenttiin 7.1. alkaen.
Helmi­kuu	Keskuspankkirahoituksen kilntiöt Suomen Pankki alensi liikepankkien keskuspankkiluottokiintiöiden yhteismäärän 600 milj. markasta 400 milj. markkaan 1.2. alkaen. Päiväluottomarkkinat Suomen Pankki alensi helmikuun alusta päiväluottojen 4 prosentin lisäksi 3 prosenttiin ja poisti samasta ajankohdasta lähtien 10 prosentin lisäksi. Suomen Pankki alensi päiväluottokoron 12.5 prosentista 12.0 prosenttiin 26.2. alkaen.
Maaliskuu	Päiväluottomarkkinat Suomen Pankki alensi päiväluottokoron 12.0 prosentista 11.5 prosenttiin 5.3. alkaen. Pankkien antolainauksen keskikoron säätely Suomen Pankki täsmensi pankkien antolainauksen keskikoron vuonna 1979 aloitettua alentamisohjelmaa.
Toukokuu	Kassavarantotalletussopimus Kassavarantosopimusta muutettiin 15.5. lukien siten, että kassavarantovelvoitteen yläraja nostettiin 5 prosentista 8 prosenttiin ja velvoitteen kuukausittainen enimmäiskorotus nostettiin 0.4 prosenttiyksiköstä 0.6 prosenttiyksikköön. Samalla kassavarantotalletuksista maksettavaa korkoa korotettiin ½ prosenttiyksikköä siten, että se on ¼ prosenttiyksikköä Suomen Pankin peruskorkoa alaisempi.
Kesäkuu	Korkopolitiikka Suomen Pankki alensi 1.6. yleistä korkotasoa ¾ prosenttiyksikköä. Suomen Pankin peruskorko aleni 9 ¼ prosentista 8 ½ prosenttiin. Samalla päätettiin Suomen Pankin muussa kuin pankeille suuntautuvassa kotimaisessa luotonannossa sovellettavan koron vaihteluväliksi peruskorko ± 2 ½ prosenttiyksikköä. Pankkien antolainauskorkojen yläraja pidettiin ennallaan 12 ½ prosenttina.
Elokuu	Kassavarantovelvoite Suomen Pankki korotti elokuun lopun ottolainauskantaan sovellettavan kassavarantovelvoitteen 3.0 prosentista 3.3 prosenttiin.
Syyskuu	Päiväluottomarkkinat Suomen Pankki alensi päiväluottokoron 11.5 prosentista 11.0 prosenttiin 28.9. alkaen. Neuvostoliiton clearingtilin luottoraja Hallitusten välisellä noottien vaihdolla 24.9. korotettiin Suomen ja Neuvostoliiton välisen clearingtilin luottoraja 150 milj. clearingruplasta 300 milj. ruplaan. Korotus tuli voimaan 15.12.

Lokakuu

Valuuttakurssipolitiikka

Suomen Pankki nosti 6.10. valuuttaindeksiluvun 113.1:stä 118.0:aan eli 4.3 %. Indeksiluvun vaihtelualueen rajat pysyivät ennallaan lukuina 112.0 ja 119.0.

Valtioneuvosto päätti 10.10. Suomen Pankin esityksestä nostaa valuuttaindeksiluvun vaihtelualueen rajoja. Uudet rajat olivat 121.9 ja 127.5. Suomen Pankki nosti 11.10. indeksiluvun 118.0:sta 125.1:een eli 6 %.

Kurssipäätöksien johdosta valuuttakurssit nousivat keskimäärin 10 ½ % ja markan ulkoinen arvo aleni 9 ½ %.

Päiväluottomarkkinat

Suomen Pankki nosti päiväluottokoron 11.0 prosentista 12.0 prosenttiin 11.10. alkaen.

Pankkien maksuvalmiuden seurantaraja

Suomen Pankki päätti 26.10. olla soveltamatta liikepankkien keskuspankkirahoituksen maksuvalmiuden seurantarajaa loka–joulukuun aikana.

Neuvostoliiton kaupan rahoitusjärjestely

Suomen Pankin ja Neuvostoliiton ulkomaankauppapankin kesken sovittiin 19.10. erityistilijärjestelystä, jolla Suomen clearingtilisaatavasta 300 mlj. ruplaa siirrettiin korolliselle erityistilille. Siirto tehtiin kahtena yhtä suurena eränä marras- ja joulukuussa.

Marraskuu

Päiväluottomarkkinat

Suomen Pankki päätti valuuttakurssiratkaisujen yhteydessä nostaa päiväluoton lisäkoron 3.0 prosentista 4.0 prosenttiin 1.11. alkaen. Päiväluottokorko alennettiin 12.0 prosentista 11.5 prosenttiin samasta ajankohdasta lähtien.

Joulukuu

Luotonanto valtiolle

Suomen Pankki päätti 3.12. myöntää valtiolle 1 mrd. markan lainan. Laina nostetaan vuoden 1983 aikana ja maksetaan takaisin vuonna 1985.

Luottopolitiikka

Suomen Pankki antoi 21.12. rahalaitoksille uudet luottopolitiikan ohjeet.

Päiväluottomarkkinat

Suomen Pankki päätti 21.12. poistaa päiväluottomarkkinoiden korontasausjärjestelmän 1.1.1983 lähtien. Samasta ajankohdasta lähtien päätettiin korontasauksen poistamisen yhteydessä alentaa päiväluottokorko 11.5 prosentista 11.0 prosenttiin.

TAULUKOT

Taulukko 1.

SUOMEN PANKIN TASE VUOSIEN 1980–1982 LOPUSSA, MILJ. MK

VASTAAVAA	1980	1981	1982
Kulta	1 073	1 382	1 382
Erietyiset nosto-oikeudet	397	632	609
Varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	380	394	453
Ulkomaiset joukkovelkakirjat	2 125	1 405	765
Vaihdeettavat valuutat	3 841	3 686	5 813
Sidotut valuutat	208	1 964	1 530
Kulta- ja valuuttasaamiset	8 024	9 463	10 552
Markkaosuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	1 540	1 606	1 843
Määräaikaiset saamiset	–	–	2 120
Muut ulkomaiset saamiset	1 540	1 606	3 963
Pankkien shekkilit	481	495	169
Päiväluotot	3 674	1 796	3 126
Käteisvaraluotot	643	768	889
Joukkovelkakirjat	527	594	1 179
Muut	25	37	46
Saamiset rahoituslaitoksilta	5 350	3 690	5 409
Valtion velkakirjat	512	354	–
Joukkovelkakirjat	288	386	435
Valtion metallirahavastuu	403	483	559
Muut	22	13	46
Saamiset julkiselta sektorilta	1 225	1 236	1 040
Viennin rahoitus	1 502	1 754	1 788
Kotimaisten toimitusten rahoitus	1 561	2 111	2 514
Joukkovelkakirjat	220	187	163
Muut	116	497	525
Saamiset yrityksiltä	3 399	4 549	4 990
Muut varat	80	89	99
YHTEENSÄ	19 618	20 633	26 053

VASTATTAVAA	1980	1981	1982
Vaihdettavat tilit	18	41	17
Sidotut tilit	965	55	5
Valuuttavelat	983	96	22
Kansainvälisen valuuttarahaston markkatilit	1 864	1 871	1 927
Osoitetut erityiset nosto-oikeudet	566	726	833
Määräaikaiset velat	—	—	2 650
Muut ulkomaiset velat	2 430	2 597	5 410
Setelit	4 572	5 152	5 572
Metalliraha	382	443	490
Liikkeessä oleva raha	4 954	5 595	6 062
Liikkeessä olevat talletustodistukset	1 900	1 600	1 700
Pankkien shekkilit	1	0	6
Päivätalletukset	290	1 080	1 470
Kassavarantotalletukset	3 317	2 492	3 132
Pääomantuontitalletukset	108	201	177
Muut	23	24	6
Velat rahoituslaitoksille	3 739	3 797	4 791
Shekkilit	2	1	1
Suhdannerahastotalletukset	545	433	—
Suhdannetalletukset	37	143	—
Pääomantuontitalletukset	—	—	49
Muut	7	1	0
Velat julkiselle sektorille	591	578	50
Investointi- ja alushankintatalletukset	717	1 425	1 416
Pääomantuontitalletukset	83	—	265
Vientitalletukset	110	0	—
Muut	68	8	6
Velat yrityksille	978	1 433	1 687
Muut velat	13	14	23
Arvonjärjestelytilit	1 767	610	1 609
Kantarahasto	1 400	3 000	3 000
Vararahasto	441	750	1 032
Tilivuoden tulos	422	563	667
Oma pääoma	2 263	4 313	4 699
YHTEENSÄ	19 618	20 633	26 053

Taulukko 2.

SUOMEN PANKIN TASE KUUKAUSITTAIN 1982, MILJ. MK

VASTAAVAA	I	II	III
Kulta	1 382	1 382	1 382
Erityiset nosto-oikeudet	632	595	567
Varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	394	394	394
Ulkomaiset joukkovelkakirjat	1 381	1 096	1 125
Vaihdettavat valuutat	2 921	3 682	4 645
Sidotut valuutat	2 840	2 865	2 718
Kulta- ja valuuttasaamiset	9 550	10 014	10 831
Markkaosuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	1 606	1 606	1 606
Määräaikaiset saamiset	—	—	—
Muut ulkomaiset saamiset	1 606	1 606	1 606
Pankkien shekkitilit	521	388	380
Päiväluotot	979	1 972	2 032
Käteisvaraluotot	710	678	756
Joukkovelkakirjat	625	625	693
Muut	38	33	30
Saamiset rahoituslaitoksilta	2 873	3 696	3 891
Valtion velkakirjat	354	—	—
Joukkovelkakirjat	406	441	441
Valtion metallirahavastuu	487	516	520
Muut	15	13	10
Saamiset julkiselta sektorilta	1 262	970	971
Viennin rahoitus	1 736	1 694	1 734
Kotimaisten toimitusten rahoitus	2 191	2 234	2 255
Joukkovelkakirjat	196	196	187
Muut	520	525	525
Saamiset yrityksiltä	4 643	4 649	4 701
Muut varat	89	90	91
YHTEENSÄ	20 023	21 025	22 091

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1 382	1 382	1 382	1 382	1 382	1 382	1 382	1 382	1 382
567	526	507	507	569	569	569	531	609
394	397	397	397	397	397	397	397	453
1 117	1 064	910	899	851	857	709	752	765
4 293	3 532	3 359	3 317	2 691	2 958	4 068	4 966	5 813
3 089	3 470	4 315	4 921	5 237	4 323	4 133	2 707	1 530
10 842	10 371	10 870	11 423	11 127	10 486	11 258	10 735	10 552
1 606	1 615	1 615	1 615	1 615	1 615	1 615	1 615	1 843
—	—	—	—	—	—	—	1 060	2 120
1 606	1 615	1 615	1 615	1 615	1 615	1 615	2 675	3 963
320	511	430	291	435	356	330	316	169
2 069	1 888	2 006	1 223	929	2 409	3 867	3 902	3 126
720	849	863	743	830	833	739	857	889
726	745	814	838	839	876	917	1 014	1 179
37	46	51	27	27	49	53	73	46
3 872	4 039	4 164	3 122	3 060	4 523	5 906	6 162	5 409
—	—	—	—	—	—	—	—	—
423	420	417	436	443	425	424	420	435
524	532	537	538	541	545	551	556	559
18	12	23	13	1	3	11	2	46
965	964	977	987	985	973	986	978	1 040
1 685	1 667	1 734	1 681	1 675	1 714	1 915	1 921	1 788
2 270	2 391	2 384	2 403	2 442	2 442	2 500	2 483	2 514
185	182	174	174	169	167	166	164	163
527	530	527	527	527	533	536	530	525
4 667	4 770	4 819	4 785	4 813	4 856	5 117	5 098	4 990
92	93	93	95	97	97	97	98	99
22 044	21 852	22 538	22 027	21 697	22 550	24 979	25 746	26 053

Taulukko 2. (Jatk.)

VASTATTAVAA	I	II	III
Vaihdettavat tilit	93	65	48
Sidotut tilit	8	5	0
Valuuttavelat	101	70	48
Kansainvälisen valuuttarahaston markkatiilit	1 871	1 835	1 812
Osoitetut erityiset nosto-oikeudet	726	726	726
Määräaikaiset velat	–	683	695
Muut ulkomaiset velat	2 597	3 244	3 233
Setelit	4 827	4 830	4 725
Metalliraha	430	442	450
Liikkeessä oleva raha	5 257	5 272	5 175
Liikkeessä olevat talletustodistukset	1 000	400	2 300
Pankkien shekkitiilit	0	0	1
Päivätalletukset	1 380	2 020	1 590
Kassavarantotalletukset	2 605	2 638	2 644
Pääomantuontitalletukset	244	239	284
Muut	10	26	34
Velat rahoituslaitoksille	4 239	4 923	4 553
Shekkitiilit	0	0	1
Suhdannerahastotalletukset	387	387	117
Suhdannetalletukset	3	3	3
Pääomantuontitalletukset	43	44	89
Muut	1	1	1
Velat julkiselle sektorille	434	435	211
Investointi- ja alushankintatalletukset	1 409	1 392	1 239
Pääomantuontitalletukset	–	188	183
Muut	10	9	9
Velat yrityksille	1 419	1 589	1 431
Muut velat	14	14	15
Arvonjärjestelytilit	640	744	772
Kantarahasto	3 000	3 000	3 000
Vararahasto	1 032	1 032	1 032
Tulostili	290	302	321
Oma pääoma	4 322	4 334	4 353
YHTEENSÄ	20 023	21 025	22 091

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
26	34	24	37	34	38	26	20	17
5	14	1	12	30	17	5	10	5
31	48	25	49	64	55	31	30	22
1 812	1 785	1 762	1 762	1 726	1 726	1 726	1 689	1 927
726	726	726	726	726	726	726	726	833
680	685	710	710	718	1 700	3 590	3 555	2 650
3 218	3 196	3 198	3 198	3 170	4 152	6 042	5 970	5 410
4 929	5 077	5 288	5 235	5 086	5 147	5 199	5 188	5 572
454	457	464	471	471	469	471	475	490
5 383	5 534	5 752	5 706	5 557	5 616	5 670	5 663	6 062
2 150	2 000	2 200	2 000	1 600	2 000	2 000	2 800	1 700
15	0	1	1	0	5	2	5	6
1 600	1 420	1 640	1 042	1 260	290	39	—	1 470
2 644	2 707	2 732	2 777	2 783	3 095	3 105	3 128	3 132
110	102	134	122	216	198	160	214	177
13	28	26	19	19	23	19	40	6
4 382	4 257	4 533	3 961	4 278	3 611	3 325	3 387	4 791
1	0	1	0	0	1	0	1	1
117	117	64	64	64	64	64	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
77	54	78	99	83	42	48	49	49
0	0	0	0	0	0	0	0	0
195	171	143	163	147	107	112	50	50
1 251	1 204	1 436	1 490	1 485	1 485	1 469	1 441	1 416
188	184	184	337	183	184	201	218	265
25	8	10	10	11	13	9	8	6
1 464	1 396	1 630	1 837	1 679	1 682	1 679	1 667	1 687
15	14	14	16	17	17	18	16	23
798	776	799	808	884	1 001	1 762	1 738	1 609
3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
1 032	1 032	1 032	1 032	1 032	1 032	1 032	1 032	1 032
376	428	212	257	269	277	308	393	667
4 408	4 460	4 244	4 289	4 301	4 309	4 340	4 425	4 699
22 044	21 852	22 538	22 027	21 697	22 550	24 979	25 746	26 053

Taulukko 3.

VAIHDETTAVA JA SIDOTTU VARANTO VUOSIEN 1980–1982 LOPUSSA, MILJ. MK

	1980	1981	1982
Kulta	1 073	1 382	1 382
Erityiset nosto-oikeudet	397	632	609
Varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	380	394	453
Ulkomaiset joukkovelkakirjat	2 125	1 405	765
Vaihdettavat valuutat			
Saamiset	3 841	3 686	5 813
Velat	– 18	– 41	– 17
Vaihdettava varanto	7 798	7 458	9 005
Sidotut valuutat			
Saamiset	208	1 964	1 530
Velat	– 965	– 55	– 5
Sidottu varanto	– 757	1 909	1 525

Taulukko 4.

SUOMEN PANKIN TULOSLASKELMA 1980–1982, MILJ. MK

	1980	1981	1982
Korot kotimaisista saamisista	816	707	671
Korot ulkomaisista saamisista	433	591	458
Korot kotimaisista joukkovelkakirjoista	87	124	124
Korot ulkomaisista joukkovelkakirjoista	158	114	89
Korkotuotot	1 494	1 536	1 342
Korot kotimaisista veloista	562	530	573
Korot ja varausprovisiot ulkomaisista veloista	53	62	215
Korkokulut	615	592	788
Korkokate	879	944	554
Provisiot	2	2	2
Kurssierot	296	514	1 265
Muut tuotot	18	27	58
Muut tuotot	316	543	1 325
Palkat	57	65	73
Sosiaaliturvamaksut	4	4	5
Eläkkeet	17	20	23
Setelien valmistus	34	44	36
Poistot	43	70	50
Muut kulut	18	21	25
Muut kulut	173	224	212
Siirto arvonjärjestelytileille	600	700	1 000
TILIVUODEN TULOS	422	563	667

Taulukko 5.

SUOMEN PANKIN SOVELTAMIA KORKOJA 1969–1982, %

Päivästä	Suomen Pankin peruskorko	Diskonttokoron rajat		Päiväluottokoron yläraja
		Alaraja	Yläraja	
12.12.1969	7	6	9	.
1. 6.1971	8 ½	6	9	.
1. 1.1972	7 ¾	6	9	.
1. 7.1973	9 ¼	7 ½	10 ½	.
1. 9.1975	9 ¼	7 ½	10 ½	30
1. 6.1976	9 ¼	7 ½	10 ½	25
1.10.1977	8 ¼	6 ½	9 ½	25
1. 1.1978	8 ¼	6 ½	9 ½	24
1. 5.1978	7 ¼	5 ½	8 ½	23
1.11.1979	8 ½	6 ¾	9 ¾	24
1. 2.1980	9 ¼	7 ½	10 ½	24 ¾
1. 1.1981	9 ¼	7 ½	10 ½	24 ¼
1. 6.1982	8 ½	6	11	23 ½

Taulukko 6.

KOTIMAINEN CLEARINGLIKE: VAIHDETTUJEN PANKKIVEKSELIEN JA SHEKKIEN SEKÄ TILISIIRTOJEN LUKUMÄÄRÄ JA ARVO 1980–1982

Vuosi ja kuukausi	Pääkonttori		Haarakonttorit		Yhteensä	
	Lukumäärä, 1 000 kpl	Arvo, milj. mk	Lukumäärä, 1 000 kpl	Arvo, milj. mk	Lukumäärä, 1 000 mk	Arvo, milj. mk
1980	50 734	267 351	5 166	23 996	55 900	291 347
1981	55 877	314 651	5 217	25 528	61 094	340 179
1982	72 251	354 482	4 722	25 129	76 973	379 611
1982						
Tammikuu	4 632	24 664	385	2 072	5 017	26 736
Helmikuu	4 520	26 028	396	2 102	4 916	28 130
Maaliskuu	5 329	29 401	435	2 317	5 764	31 718
Huhtikuu	5 182	26 760	403	2 063	5 585	28 823
Toukokuu	5 272	30 545	391	2 146	5 663	32 691
Kesäkuu	5 603	28 964	424	2 230	6 027	31 194
Heinäkuu	5 256	28 422	420	2 158	5 676	30 580
Elokuu	5 227	28 318	408	2 179	5 635	30 497
Syyskuu	6 516	31 051	395	2 008	6 911	33 059
Lokakuu	8 377	31 040	397	1 942	8 774	32 982
Marraskuu	7 909	33 404	375	1 995	8 284	35 399
Joulukuu	8 428	35 885	293	1 917	8 721	37 802

Taulukko 7.

LIKEPANKKIEN KESKUSPANKKIASEMA JA KESKUSPANKKIRAHOITUKSEN KUSTANNUKSET 1977-1982¹

Vuosi ja kuukausi	Liikepankkien keskuspankki- rahoitus milj. mk	Kassavarantotalletukset		Liikepankkien keskuspankki- asema milj. mk	Keskuspankki- rahoituksen kokonais- kustannus %	Keskuspankki- rahoituksen marginaali- kustannus %
		Liikepankit milj. mk	Kaikki pankit milj. mk			
1977	3 913.6	—	—	3 913.6	11.82	19.41
1978	3 573.2	—	—	3 573.2	8.88	13.08
1979	2 628.9	388.8	446.5	2 240.1	8.99	9.51
1980	4 963.3	2 219.6	2 542.3	2 743.7	12.37	14.94
1981	4 087.6	2 440.8	2 794.5	1 646.8	11.61	14.75
1982	3 166.0	2 425.3	2 777.4	740.7	11.99	14.16
1982						
Tammikuu	2 526.3	2 193.0	2 502.0	333.3	10.90	
Helmikuu	2 760.3	2 285.3	2 602.5	475.0	11.95	13.99 ²
Maaliskuu	3 059.4	2 288.9	2 630.2	770.5	11.72	
Huhtikuu	3 048.6	2 298.6	2 636.9	750.0	11.51	
Toukokuu	2 907.6	2 312.4	2 645.3	595.2	11.64	13.80
Kesäkuu	3 089.5	2 354.9	2 706.0	734.6	11.42	
Heinäkuu	2 685.6	2 384.8	2 731.0	300.8	11.09	
Elokuu	2 311.5	2 416.5	2 770.7	-105.0	10.63	13.68
Syyskuu	2 703.3	2 438.2	2 793.6	265.1	11.25	
Lokakuu	4 411.6	2 697.7	3 091.0	1 713.9	13.08	
Marraskuu	4 247.2	2 712.9	3 100.1	1 534.3	13.24	15.15
Joulukuu	4 241.7	2 720.1	3 119.1	1 521.6	13.30	

¹ Päiväarvoista laskettuja keskiarvoja.² Neljännesvuoden keskiarvo.

Taulukko 8.

**LIIEKANKKIEN KESKUSPANKKIRAOHITUS JA SEN
KOOSTUMUS 1977-1982¹**

Vuosi ja kuukausi	Koko keskuspankki- rahoitus ² milj. mk	Keskuspankki- luotto ³ milj. mk	Päiväluotot liikepankeille milj. mk	Päivä- talletukset liikepankeita milj. mk	Obligaatioiden terminikaupat ⁴ milj. mk
1977	3 913.6	2 874.7	1 241.4	273.2	70.7
1978	3 573.2	1 931.4	1 772.2	178.7	48.3
1979	2 628.9	496.4	2 271.9	141.9	2.5
1980	4 963.3	782.2	4 179.0	0.3	2.4
1981	4 087.6	593.3	3 494.4	0.1	—
1982	3 166.0	414.1	2 757.6	5.7	—
1982					
Tammikuu	2 526.3	596.1	1 931.8	1.6	—
Helmikuu	2 760.3	396.8	2 365.8	2.3	—
Maaliskuu	3 059.4	398.2	2 669.4	8.2	—
Huhtikuu	3 048.6	398.1	2 656.6	6.1	—
Toukokuu	2 907.6	394.7	2 516.4	3.5	—
Kesäkuu	3 089.5	393.8	2 699.0	3.3	—
Heinäkuu	2 685.6	399.2	2 290.6	4.2	—
Elokuu	2 311.5	399.0	1 924.1	11.6	—
Syyskuu	2 703.3	399.3	2 305.9	1.9	—
Lokakuu	4 411.6	398.1	4 019.9	6.4	—
Marraskuu	4 247.2	398.2	3 866.5	17.5	—
Joulukuu	4 241.7	398.0	3 845.1	1.4	—

¹ Päiväarvoista laskettuja vuosi- ja kuukausiarvoja.

² Koko keskuspankkirahoitus käsittää keskuspankkiluoton, päiväluotot vähennettynä päivätalletuksilla sekä 31.1.1980 asti obligatioiden terminikaupat.

³ Keskuspankkiluotto käsittää peruskorkoisen shekkiluoton sekä vuoteen 1979 asti diskontatut vekselit.

⁴ Obligaatioiden terminikauppojen teko lopetettu 1.2.1980 alkaen.

Taulukko 9.

SUOMEN PANKIN PÄIVÄLUOTTOMARKKINAT 1977–1982¹

Vuosi ja kuukausi	Päiväluottojen kysyntä	Päivätalletusten tarjonta		Suomen Pankin nettosijoitus milj. mk	Päiväluotto- markkina- korko ² %	Päiväluottojen korko korontasauksen jälkeen %
	Liikepankit milj. mk	Liikepankit milj. mk	PSP milj. mk			
1977	1 241.4	273.2	819.2	149.0	17.24	15.72
1978	1 772.2	178.7	1 503.3	90.2	11.99	10.78
1979	2 271.9	141.9	1 808.9	321.1	9.74	9.31
1980	4 179.0	0.3	865.9	3 312.8	12.38	12.06
1981	3 494.4	0.1	1 333.3	2 161.0	11.48	11.08
1982	2 757.6	5.7	1 180.6	1 571.3	11.64	11.10
1982						
Tammikuu	1 931.8	1.6	1 363.6	566.6	12.30	11.28
Helmikuu	2 365.8	2.3	1 242.1	1 121.4	12.45	11.64
Maaliskuu	2 669.4	8.2	1 754.8	906.4	11.56	10.80
Huhtikuu	2 656.6	6.1	1 986.3	664.2	11.50	10.66
Toukokuu	2 516.4	3.5	1 478.7	1 034.2	11.50	10.84
Kesäkuu	2 699.0	3.3	1 561.7	1 134.0	11.50	10.85
Heinäkuu	2 290.6	4.2	1 472.3	814.1	11.50	10.77
Elokuu	1 924.1	11.6	1 301.6	610.9	11.50	10.67
Syyskuu	2 305.9	1.9	1 106.3	1 197.7	11.45	10.81
Lokakuu	4 019.9	6.4	263.7 ³	3 749.8	11.70	11.57
Marraskuu	3 866.5	17.5	159.1 ³	3 689.9	11.50	11.40
Joulukuu	3 845.1	1.4	477.1 ³	3 366.6	11.50	11.29

¹ Päiväarvoista laskettuja vuosi- ja kuukausikeskiarvoja.

² Helmikuusta 1980 lähtien päiväluottokoron lisäksi on peritty lisäkorkoja, jotka eivät sisälly tähän sarjaan.

³ Päivätalletukset ./ päiväluotot.

Taulukko 10.

SETELINANTO 1977-1982, MILJ. MK

Päivä	Setelinanto-oikeus			Käytetty setelinanto-oikeus			Setelin- antovara	
	Ensisijainen kate	Toissijainen kate	Yhteensä	Liikkeessä olevat setelit	Vaadittaessa maksettavat sitoumukset	Shekki- luotoista nostamatta		Yhteensä
31.12.								
1977	2 691	1 500	4 191	2 892	232	2	3 126	1 065
1978	4 749	967	5 716	3 509	134	2	3 645	2 071
1979	6 429	364	6 793	4 020	884	1	4 905	1 888
1980	7 681	1 500	9 181	4 572	1 089	0	5 661	3 520
1981	9 350	1 308	10 658	5 152	144	2	5 298	5 360
1982	11 109	1 500	12 609	5 572	64	2	5 638	6 971
1982								
29. 1.	9 480	594	10 074	4 827	537	0	5 364	4 710
26. 2.	10 035	605	10 640	4 830	168	2	5 000	5 640
31. 3.	10 789	1 039	11 828	4 725	107	2	4 834	6 994
30. 4.	10 807	1 032	11 839	4 929	99	0	5 028	6 811
31. 5.	10 386	1 019	11 405	5 077	98	0	5 175	6 230
30. 6.	11 022	901	11 923	5 288	77	1	5 366	6 557
30. 7.	11 568	727	12 295	5 235	95	0	5 330	6 965
31. 8.	11 336	567	11 903	5 086	442	0	5 528	6 375
30. 9.	10 740	1 500	12 240	5 147	112	1	5 260	6 980
29.10.	11 854	1 500	13 354	5 199	78	0	5 277	8 077
30.11.	11 345	1 500	12 845	5 188	99	0	5 287	7 558
31.12.	11 109	1 500	12 609	5 572	64	2	5 638	6 971

Taulukko 11.

**LIIKKEESSÄ OLEVAT SETELIT JA METALLIRAHAT VUOSIEN 1977–1982 LOPUSSA,
MILJ. MK**

Rahalaji	1977	1978	1979	1980	1981	1982
SETELIT						
UUDET						
500 mk	574.1	853.3	1 109.3	1 364.6	1 655.8	1 925.1
100 "	1 647.2	1 924.6	2 136.6	2 377.3	2 611.3	2 728.1
50 "	361.6	388.4	406.9	435.5	462.8	476.1
10 "	243.0	268.6	287.6	307.3	329.9	345.1
5 "	60.5	68.5	72.0	80.8	86.4	90.8
1 "	5.6	5.7	7.5	6.3	6.4	6.5
Yhteensä	2 892.0	3 509.1	4 019.9	4 571.8	5 152.6	5 571.7
VANHAT						
10 000–100 vmk	8.2	8.2	8.2	8.2	8.2	8.2
50–5 "	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2
Yhteensä	9.4	9.4	9.4	9.4	9.4	9.4
Kaikkiaan	2 901.4	3 518.5	4 029.3	4 581.2	5 162.0	5 581.1
METALLIRAHAT						
UUDET						
50 mk	—	—	—	—	24.4	42.7
25 "	—	12.5	19.8	19.9	19.9	19.9
10 "	39.1	39.1	39.2	39.2	39.2	38.4
5 "	17.5	18.6	24.5	26.9	28.5	30.1
1 "	123.3	139.2	157.8	174.6	197.5	214.6
50 p	31.3	33.6	38.2	41.0	45.8	50.0
20 "	24.7	27.2	30.3	34.4	38.7	42.9
10 "	14.1	15.5	17.4	18.8	20.6	23.0
5 "	12.9	14.5	15.7	16.8	18.7	19.9
1 "	11.7	12.4	12.5	10.1	9.3	8.8
Yhteensä	274.6	312.6	355.4	381.7	442.6	490.3
VANHAT						
1 000–1 vmk	15.2	15.2	15.2	15.2	15.2	15.2
50–1 vp	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
Yhteensä	15.7	15.7	15.7	15.7	15.7	15.7
Kaikkiaan	290.3	328.3	371.1	397.4	458.3	506.0

Taulukko 12.

SETELINVALMISTUS JA SETELINPOISTO 1977-1982, MILJ. MK

Setelinvalmistus	1977	1978	1979	1980	1981	1982
SETELIT						
UUDET						
500 mk	—	3 000.0	—	2 917.0	—	—
100 "	916.0	1 884.0	1 408.0	3 144.0	2 349.5	2 024.5
50 "	910.5	766.0	2 188.0	—	736.0	—
10 "	542.4	749.2	285.2	939.2	863.7	155.2
5 "	211.0	266.5	229.0	305.8	369.2	333.2
1 "	1.0	—	5.2	—	0.4	—
Yhteensä	2 580.9	6 665.7	4 115.4	7 306.0	4 318.8	2 512.9
milj. kpl	124.8	168.4	137.4	192.3	198.8	102.4
Setelinpoisto						
SETELIT						
UUDET						
500 mk	94.5	122.0	777.0	172.4	220.5	325.7
100 "	1 225.0	1 375.0	1 430.0	1 045.0	1 315.0	1 720.0
50 "	465.1	562.4	570.1	467.5	537.5	660.0
10 "	530.0	582.0	572.0	489.4	540.1	570.7
5 "	216.8	227.2	222.7	238.6	273.6	256.1
1 "	0.8	0.6	0.3	0.8	0.1	0.2
Yhteensä	2 532.2	2 869.2	3 572.1	2 413.7	2 886.8	3 532.7
milj. kpl	118.8	129.5	129.3	117.6	133.2	139.5
VANHAT						
Yhteensä	0.0	0.0	—	0.0	0.0	0.0
milj. kpl	0.0	0.0	—	0.0	0.0	0.0
Kaikkiaan	2 532.2	2 869.2	3 572.1	2 413.7	2 886.8	3 532.7
milj. kpl	118.8	129.5	129.3	117.6	133.2	139.5

Taulukko 13.

SETELIT JA METALLIRAHAT 1982, MILJ. MK

	Vastuu- summa 31.12.1981	Valmis- tettu 1982	Poistettu 1982	Vastuu- summa 31.12.1982	Suomen Pankissa 31.12.1982	Liikkeessä 31.12.1982
SETELIT						
UUDET						
500 mk	5 630.1	—	325.7	5 304.4	3 379.3	1 925.1
100 "	6 576.7	2 024.5	1 720.0	6 881.2	4 153.1	2 728.1
50 "	2 638.5	—	660.0	1 978.5	1 502.4	476.1
10 "	1 250.3	155.2	570.7	834.8	489.7	345.1
5 "	323.2	333.2	256.1	400.3	309.5	90.8
1 "	10.8	—	0.2	10.6	4.1	6.5
Yhteensä	16 429.6	2 512.9	3 532.7	15 409.8	9 838.1	5 571.7
milj. kpl	330.3	102.4	139.5	293.1	193.3	99.8
VANHAT						
Yhteensä	9.4	—	0.0	9.4	0.0	9.4
milj. kpl	11.5	—	0.0	11.5	0.0	11.5
Kaikkiaan	16 439.0	2 512.9	3 532.7	15 419.2	9 838.1	5 581.1
milj. kpl	341.8	102.4	139.5	304.6	193.3	111.3
METALLIRAHAT						
UUDET						
50 mk	25.0	20.0	0.8	44.2	1.5	42.7
25 "	20.0	—	—	20.0	0.1	19.9
10 "	39.3	—	0.8	38.5	0.1	38.4
5 "	35.3	15.0	0.3	50.0	19.9	30.1
1 "	211.6	30.0	0.1	241.5	26.9	214.6
50 p	58.3	2.5	0.0	60.8	10.8	50.0
20 "	40.7	7.0	0.0	47.7	4.8	42.9
10 "	23.0	3.6	0.0	26.6	3.6	23.0
5 "	20.2	0.5	0.0	20.7	0.8	19.9
1 "	9.5	—	0.6	8.9	0.1	8.8
Yhteensä	482.9	78.6	2.6	558.9	68.6	490.3
VANHAT						
1 000–100 vmk	15.2	—	—	15.2	0.0	15.2
50 vmk – 1 vp	0.5	—	—	0.5	0.0	0.5
Yhteensä	15.7	—	—	15.7	0.0	15.7
Kaikkiaan	498.6	78.6	2.6	574.6	68.6	506.0

Taulukko 14.

SUOMEN PITKÄAIKAINEN ULKOMAINEN VELKA JA SAATAVA 1982, MILJ. MK

	Saldo 31.12.1981	Nostot 1982	Kuoletukset 1982	Netto- nostot 1982	Kurssi- vaikutus 1982	Saldo 31.12.1982
RAHOITUSLAINAT	35 536	9 248	3 719	+5 529	+6 482	47 547
Yksittäisvelkakirjat	16 442	4 316	2 174	+2 142	+3 276	21 860
SP:n varanto- ja öljyluotot	264	—	199	- 199	+ 19	84
Joukkovelkakirjat	19 094	4 932	1 545	+3 387	+3 206	25 687
Obligaatiot	13 058	3 133	568	+2 565	+2 152	17 775
Debentuurit	446	367	280	+ 87	+ 110	643
Talletustodistuslainat	524	249	—	+ 249	+ 128	901
Private placement -lainat	4 917	1 183	647	+ 536	+ 794	6 247
Lainat Maailmanpankilta	149	—	50	- 50	+ 22	121
TUONTILUOTOT	4 444	736	974	- 238	+ 402	4 608
Laiva- ja lentokoneluotot	1 787	166	494	- 328	+ 172	1 631
Muut tuontiluotot	2 657	570	480	+ 90	+ 230	2 977
VUOKRAUSLUOTOT	84	229	28	+ 201	+ 61	346
SUORAT SIOITUKSET	2 183	293	295	- 2	+ 42	2 223
Oma pääoma	1 779	257	216	+ 41	—	1 820
Osakasluotot	404	36	79	- 43	+ 42	403
JÄSENOSUUDET¹	307	162	63	+ 99	-	406
PITKÄAIKAINEN BRUTTOVELKA²	42 554	10 668	5 079	+5 589	+6 987	55 130
RAHOITUSLAINAT	356	2 297	96	+2 201	+ 51	2 608
VIENTILUOTOT	4 673	2 482	1 243	+1 239	+ 716	6 628
KEHITYSLUOTOT	88	51	2	+ 49	-	137
SUORAT SIOITUKSET	3 426	1 208	75	+1 133	-	4 626
Oma pääoma	2 967	870	11	+ 859	—	3 826
Osakasluotot	459	338	64	+ 274	+ 67	800
JÄSENOSUUDET¹	873	178	-	+ 178	-	1 051
PITKÄAIKAINEN BRUTTOSAATAVA²	9 416	6 216	1 416	+4 800	+ 834	15 050
PITKÄAIKAINEN NETTOVELKA	33 138	4 452	3 663	+ 789	+6 153	40 080

¹ Velkapuolella velkakirjojen muodossa maksetut jäsenosuudet kansainvälisissä rahoituslaitoksissa ja saatavapuolella Suomen jäsenosuudet kansainvälisissä rahoituslaitoksissa.

² Velka- ja saatavasaldot on laskettu saldopäivämäärän kurssien mukaan, nostot ja kuoletukset kuukausittain laskettujen myyntikurssien keskiarvojen mukaan.

Taulukko 15.

AVISTAMYNTIKURSSIT 1977–1982, MK

Valuutta	1977			1978			1979		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	4.216	4.029	3.760	4.327	4.117	3.772	4.033	3.896	3.711
1 Englannin punta	7.705	7.042	6.415	8.215	7.917	7.700	8.915	8.275	7.895
1 Irlannin punta ¹							8.088	7.956	7.839
100 Ruotsin kruunua	94.25	90.21	86.10	93.50	91.43	85.80	92.10	91.12	89.60
100 Norjan kruunua	79.50	75.83	71.90	81.60	78.93	77.90	79.25	77.22	75.00
100 Tanskan kruunua	70.10	67.23	64.50	79.20	75.06	69.30	78.00	74.38	69.55
100 D-markkaa	193.85	174.15	158.35	219.20	205.53	188.90	216.70	212.75	209.20
100 Hollannin floriniä	178.60	164.59	151.20	202.80	190.77	176.10	200.00	194.43	189.40
100 Belgian frangia ²	12.330	11.277	10.340	14.020	13.152	12.220	13.740	13.338	13.010
100 Sveitsin frangia	202.80	168.70	148.50	274.40	231.83	199.00	242.70	234.36	227.40
100 Ranskan frangia	87.00	82.16	76.40	96.10	91.77	81.00	94.70	91.88	89.70
100 Italian liiraa	0.482	0.459	0.430	0.504	0.489	0.463	0.480	0.473	0.458
100 Itävallan šillinkiä	27.00	24.47	22.28	29.95	28.45	26.35	30.13	29.19	28.44
100 Japanin jeniä	1.755	1.512	1.290	2.253	1.983	1.658	2.035	1.797	1.503
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	5.865	5.475	5.067	6.185	6.037	5.601	6.081	5.941	5.711
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	4.99043	4.69556	4.37250	5.27229	5.13633	4.81488	5.12720	5.01678	4.87141

¹ Noteerattu 1.7.1979 alkaen.² Suomen Pankki on noteerannut 12.9.1972 lähtien erikseen Belgian frangin kaupallisen ja ei-kaupallisen kurssin. Näissä laskelmissa on käytetty kaupallista kurssia.

Valuutta	1980			1981			1982		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	3.941	3.730	3.604	4.707	4.315	3.812	5.572	4.820	4.325
1 Englannin punta	9.290	8.691	8.245	9.590	8.731	7.987	9.356	8.423	8.108
1 Irlannin punta	8.000	7.689	7.255	7.367	6.976	6.650	7.461	6.854	6.518
100 Ruotsin kruunua	89.75	88.43	87.45	89.05	85.74	79.00	80.50	77.03	72.65
100 Norjan kruunua	77.40	75.81	75.00	76.85	75.54	73.80	77.70	74.84	69.25
100 Tanskan kruunua	69.80	66.53	63.75	64.30	60.96	58.50	63.40	57.93	54.20
100 D-markkaa	216.14	205.58	194.45	198.40	191.31	183.35	223.65	198.76	190.05
100 Hollannin floriinia	195.95	188.02	179.20	181.35	173.43	165.30	202.40	180.66	173.00
100 Belgian frangia	13.330	12.818	12.133	12.280	11.688	11.230	11.450	10.584	9.870
100 Sveitsin frangia	235.65	222.87	210.60	247.70	220.34	203.30	266.25	237.79	221.95
100 Ranskan frangia	92.55	88.65	84.40	85.45	79.92	76.50	79.00	73.65	67.85
100 Italian liiraa	0.465	0.440	0.414	0.419	0.385	0.363	0.389	0.358	0.341
100 Itävallan šillinkiä	30.12	28.90	27.45	28.48	27.17	26.14	31.85	28.31	27.12
100 Japanin jeniä	1.898	1.662	1.515	2.032	1.967	1.903	2.274	1.943	1.783
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	5.992	5.741	5.603	6.328	5.986	5.646	7.473	6.624	6.170
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	4.95537	4.84255	4.79084	5.22182	5.07140	4.88542	5.92336	5.30563	5.05149

Taulukko 16.

AVISTAMYNTIKURSSIT 1982, MK

Valuutta	Tammikuu			Helmikuu			Maaliskuu		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	4.468	4.409	4.325	4.563	4.515	4.469	4.637	4.574	4.506
1 Kanadan dollari	3.735	3.701	3.654	3.753	3.726	3.704	3.780	3.751	3.691
1 Englannin punta	8.391	8.339	8.255	8.391	8.352	8.292	8.315	8.275	8.230
1 Irlannin punta	6.919	6.824	6.750	6.783	6.739	6.698	6.812	6.751	6.631
100 Ruotsin kruunua	79.15	78.84	78.65	78.80	78.49	78.30	78.70	78.51	77.90
100 Norjan kruunua	75.85	75.55	75.15	75.95	75.76	75.35	76.20	76.01	75.75
100 Tanskan kruunua	59.90	59.24	58.70	58.55	58.02	57.10	57.45	57.01	56.30
100 Islannin kruunua	53.30	50.06	47.35	54.30	47.75	46.55	46.85	45.94	45.45
100 D-markkaa	194.20	192.69	191.50	191.85	191.07	190.05	193.20	192.48	191.15
100 Hollannin florinia	176.95	175.83	174.80	174.95	174.23	173.40	176.10	174.93	173.15
100 Belgian frangia kaupallinen kurssi	11.450	11.361	11.280	11.260	11.024	10.440	10.460	10.334	10.150
ei-kaupallinen kurssi	10.450	10.214	10.110	10.130	10.014	9.560	9.730	9.346	8.750
100 Sveitsin frangia	243.10	239.40	237.25	241.65	239.02	237.25	244.90	242.70	239.30
100 Ranskan frangia	76.90	76.09	75.45	75.55	75.25	75.05	75.50	74.70	73.60
100 Italian liiraa	0.368	0.364	0.361	0.360	0.358	0.357	0.359	0.355	0.351
100 Itävallan šillinkiä	27.74	27.52	27.35	27.39	27.27	27.12	27.55	27.43	27.25
100 Portugalin escudoa	6.85	6.79	6.71	6.68	6.58	6.54	6.59	6.53	6.42
100 Espanjan pesetaa	4.59	4.53	4.50	4.54	4.50	4.42	4.43	4.40	4.34
100 Japanin jeniä	1.999	1.974	1.943	1.944	1.922	1.895	1.935	1.904	1.874
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	6.244	6.215	6.170	6.302	6.265	6.235	6.375	6.307	6.282
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	5.09419	5.07463	5.05149	5.12510	5.10600	5.08509	5.15393	5.12923	5.10797

Valuutta	Huhtikuu			Toukokuu			Kesäkuu		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	4.653	4.613	4.535	4.564	4.512	4.453	4.785	4.678	4.559
1 Kanadan dollari	3.811	3.772	3.722	3.705	3.664	3.611	3.708	3.681	3.662
1 Englannin punta	8.261	8.179	8.121	8.236	8.180	8.108	8.302	8.237	8.184
1 Irlannin punta	6.729	6.675	6.648	6.805	6.767	6.720	6.720	6.669	6.609
100 Ruotsin kruunua	78.30	78.12	77.95	78.30	78.12	78.00	78.15	77.88	77.70
100 Norjan kruunua	76.05	75.94	75.75	75.90	75.72	75.60	76.00	75.76	75.45
100 Tanskan kruunua	57.15	56.66	56.25	57.95	57.60	57.25	56.95	56.23	55.65
100 Islannin kruunua	45.55	44.99	43.85	43.75	42.99	42.45	42.65	42.20	41.75
100 D-markkaa	194.90	192.74	192.00	196.50	195.56	194.25	194.65	193.17	192.20
100 Hollannin florinia	175.35	173.74	173.10	176.70	176.05	175.10	176.45	174.76	173.70
100 Belgian frangia									
kaupallinen kurssi	10.300	10.214	10.160	10.420	10.361	10.310	10.270	10.164	10.050
ei-kaupallinen kurssi	9.610	9.228	8.810	9.590	9.477	9.350	9.430	9.271	8.950
100 Sveitsin frangia	238.70	235.81	232.60	236.70	231.86	229.20	227.55	225.93	223.60
100 Ranskan frangia	74.80	74.09	73.80	75.90	75.17	74.70	74.55	71.66	69.40
100 Italian liiraa	0.352	0.351	0.350	0.355	0.353	0.352	0.351	0.347	0.342
100 Itävallan šillinkiä	27.66	27.45	27.35	27.92	27.79	27.60	27.66	27.44	27.30
100 Portugalin escudoa	6.51	6.42	6.33	6.50	6.44	6.41	6.41	6.07	5.64
100 Espanjan pesetaa	4.40	4.36	4.32	4.41	4.39	4.32	4.35	4.31	4.26
100 Japanin jeniä	1.931	1.896	1.871	1.935	1.910	1.877	1.888	1.870	1.855
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	6.393	6.378	6.365	6.370	6.353	6.331	6.426	6.397	6.361
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	5.15137	5.13880	5.11400	5.12140	5.10778	5.08579	5.18309	5.14787	5.09894

Taulukko 16. (Jatk.)

Valuutta	Heinäkuu			Elokuu			Syyskuu		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	4.796	4.735	4.662	4.823	4.757	4.684	4.858	4.806	4.727
1 Kanadan dollari	3.771	3.729	3.675	3.865	3.824	3.755	3.943	3.897	3.833
1 Englannin punta	8.242	8.224	8.197	8.276	8.225	8.175	8.262	8.247	8.211
1 Irlannin punta	6.690	6.624	6.560	6.670	6.618	6.559	6.647	6.595	6.556
100 Ruotsin kruunua	77.85	77.56	77.40	77.80	77.60	77.40	77.75	77.34	77.20
100 Norjan kruunua	75.50	74.65	73.25	71.80	71.36	71.00	71.55	69.80	69.25
100 Tanskan kruunua	55.95	55.57	55.25	55.80	55.20	54.80	55.05	54.73	54.20
100 Islannin kruunua	41.75	40.60	39.40	43.24	36.89	32.95	33.65	33.51	33.30
100 D-markkaa	194.35	192.36	190.90	193.85	192.25	190.70	193.05	192.36	191.60
100 Hollannin florinia	175.75	174.14	173.00	176.50	174.70	173.10	176.20	175.57	175.00
100 Belgian frangia kaupallinen kurssi	10.190	10.086	10.000	10.160	10.050	9.980	10.050	9.993	9.900
ei-kaupallinen kurssi	9.570	9.376	9.200	9.600	9.507	9.430	9.710	9.602	9.450
100 Sveltin frangia	230.80	226.29	223.80	228.95	226.15	223.30	227.20	225.33	223.70
100 Ranskan frangia	69.90	69.30	68.90	69.80	68.97	68.30	68.70	68.26	67.95
100 Italian liiraa	0.347	0.344	0.342	0.347	0.344	0.341	0.344	0.343	0.341
100 Itävallan šillinkiä	27.63	27.36	27.17	27.58	27.38	27.15	27.55	27.40	27.26
100 Portugalin escudoa	5.70	5.66	5.62	5.63	5.59	5.55	5.60	5.53	5.48
100 Espanjan pesetaa	4.28	4.26	4.24	4.30	4.26	4.22	4.29	4.27	4.24
100 Japanin jeniä	1.872	1.862	1.853	1.871	1.844	1.822	1.855	1.834	1.810
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	6.485	6.458	6.401	6.535	6.498	6.448	6.549	6.522	6.494
1 erityinen nosto-olkeus (SDR)	5.18294	5.15948	5.13234	5.18744	5.16027	5.12768	5.20085	5.17944	5.14767

Valuutta	Lokakuu			Marraskuu			Joulukuu		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	5.523	5.358	4.846	5.572	5.534	5.455	5.422	5.353	5.293
1 Kanadan dollari	4.508	4.362	3.923	4.570	4.519	4.406	4.383	4.331	4.283
1 Englannin punta	9.356	9.104	8.224	9.288	9.045	8.695	8.834	8.673	8.535
1 Irlannin punta	7.437	7.223	6.518	7.431	7.371	7.330	7.461	7.390	7.344
100 Ruotsin kruunua	80.50	75.18	74.15	74.35	73.82	73.40	73.45	72.92	72.65
100 Norjan kruunua	76.40	74.80	69.60	77.15	76.51	76.15	77.70	76.25	75.20
100 Tanskan kruunua	61.85	60.21	54.65	62.55	61.85	61.35	63.40	62.86	62.40
100 Islannin kruunua	37.05	35.48	33.35	35.15	34.70	34.40	33.50	32.80	32.05
100 D-markkaa	217.90	212.11	191.30	219.60	216.80	215.10	223.65	221.55	219.80
100 Hollannin floriniä	199.60	194.50	175.00	199.85	198.78	197.60	202.40	200.75	199.50
100 Belgian frangia kaupallinen kurssi	11.230	10.952	9.870	11.230	11.168	11.100	11.420	11.297	11.210
ei-kaupallinen kurssi	10.790	10.472	9.380	10.960	10.823	10.680	11.130	10.980	10.750
100 Sveitsin frangia	256.15	247.28	221.95	255.85	252.26	249.80	266.25	261.40	256.15
100 Ranskan frangia	77.10	75.17	67.85	77.80	76.87	76.25	79.00	78.33	77.65
100 Italian liiraa	0.384	0.374	0.341	0.381	0.378	0.375	0.389	0.385	0.382
100 Itävallan šillinkiä	31.03	30.21	27.23	31.30	30.92	30.70	31.85	31.52	31.30
100 Portugalin escudoa	6.18	6.02	5.50	6.11	6.07	5.98	6.04	5.90	5.65
100 Espanjan pesetaa	4.82	4.67	4.25	4.73	4.67	4.62	4.62	4.27	4.19
100 Japanin jeniä	2.066	1.983	1.783	2.206	2.096	1.994	2.274	2.217	2.177
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	7.406	7.219	6.542	7.466	7.434	7.388	7.473	7.446	7.421
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	5.87379	5.72437	5.19161	5.92336	5.89666	5.86190	5.87308	5.84779	5.82363

EDUSKUNNAN PANKKIVALTUUSMIEHET VUODEN 1982 LOPUSSA

Matti Jaatinen (puheenjohtaja)
Erkki Liikanen (varapuheenjohtaja)
Matti Majjala
Eino Loikkanen
Irma Rosnell
Aarne Saarinen
Paavo Väyrynen
Ingvar S. Mellin
Mauri Miettinen

SUOMEN PANKIN JOHTOKUNTA VUODEN 1982 LOPUSSA

Eduskunnan pankkivaltuusmiesten vahvistama johtokunnan työnjako

Ahti Karjalainen puheenjohtaja	Pankin toiminnan yleinen johto ja valvonta Keskuspankkipolitiikan yleisperiaatteet Johtokunnan edustus Johtokunnan jäsenten toiminnan ja heidän ratkaisujensa asiasisällön valvonta
Rolf Kullberg varapuheenjohtaja	Rahapolitiikan osastolle kuuluvat asiat Rahoitusosastolle kuuluvat asiat SITRA
Pentti Uusivirta	Valuuttapolitiikan osastolle kuuluvat asiat Valuuttaosastolle kuuluvat asiat Idänkaupan osastolle kuuluvat asiat Ulkomaisen rahoituksen osastolle kuuluvat asiat Kansainväliset rahalaitokset sekä Kansainvälinen valuuttarahasto
Ele Alenius	Maksuosastolle kuuluvat asiat Tietojenkäsittelyosastolle kuuluvat asiat Kassaosastolle kuuluvat asiat Setelipaino
Harri Holkeri	Tarkastusosastolle kuuluvat asiat Valuuttantarkkailuosastolle kuuluvat asiat Hallinto-osastolle kuuluvat asiat Henkilöstöosastolle kuuluvat asiat Haarakonttorit
Seppo Lindblom	Kansantalouden osastolle kuuluvat asiat Tutkimusosastolle kuuluvat asiat Tiedotusosastolle kuuluvat asiat Kansainväliset järjestöt, paitsi Kansainvälinen valuuttarahasto

PÄÄKONTTORI

Johtajat

Markku Puntila

Eino Helenius

Pentti Koivikko

Kari Nars

Antti Lehtinen

Sirkka Hämäläinen

Sisäinen tarkastus

Konttorinjohtaja, projektitehtävät

M. Hannula

Turvallisuuspäällikkö

Jyrki Ahvonen

HAARAKONTTORIT

Konttorit

Joensuu

Jyväskylä

Kotka

Kuopio

Lahti

Mikkeli

Oulu

Pori

Rovaniemi

Tampere

Turku

Vaasa

Osastot

Rahapolitiikan osasto

Rahoitusosasto

Maksuosasto

Hallinto-osasto

Laskentaosasto

Kansainväliset lakiasiat

Henkilöstöosasto

Kassaosasto

Tutkimusosasto

Valuuttapolitiikan osasto

Valuuttaosasto

Idänkaupan osasto

Ulkomaisen rahoituksen osasto

Valuutantarkkailuosasto

Kansantalouden osasto

Tiedotusosasto

Tietojenkäsittelyosasto

Tarkastusosasto

Osastopäälliköt

Ralf Pauli

Raimo Hyvärinen

Stig G Björklund

H. T. Hämäläinen

Ossi Leppänen

Urpo Levo

Anton Mäkelä

Reijo Mäkinen

Heikki Koskenkylä

Kari Pekonen

M. Vanhala

Kari Holopainen

Pekka Tukiainen

J. Ojala

Seppo Kostiainen (vs.)

Markku Pietinen

Erkki Vehkamäki

Timo Männistö

SETELIPAINO

Toimitusjohtaja Tor-Leif Huggare

Tuotantojohtaja, varatoimitusjohtaja H. Taipale

SUOMEN PANKKI

Perustettu 1811

Käyntiosoite: Snellmanin aukio, Helsinki

Postiosoite: PL 160, 00101 Helsinki 10

Puhelinnumero: (90) 1831

Telex: 121224 spfb sf

Sähköosoite: SUOMENPANKKI Helsinki

Haarakonttorit

Joensuu:	Kauppakatu 23 b, PL 80, 80101 Joensuu 10, puh. (973) 212 16
Jyväskylä:	Kauppakatu 21, PL 165, 40101 Jyväskylä 10, puh. (941) 211 433
Kotka:	Keskuskatu 19, PL 211, 48101 Kotka 10, puh. (952) 182 500
Kuopio:	Kauppakatu 25–27, PL 123, 70101 Kuopio 10, puh. (971) 125 611
Lahti:	Torikatu 3, PL 170, 15111 Lahti 11, puh. (918) 298 31
Mikkeli:	Päiviönkatu 15, 50100 Mikkeli 10, puh. (955) 148 40
Oulu:	Kajaaninkatu 8, PL 103, 90101 Oulu 10, puh. (981) 224 366
Pori:	Valtakatu 11, PL 110, 28101 Pori 10, puh. (939) 353 44
Rovaniemi:	Valtakatu 23, PL 96201 Rovaniemi 20, puh. (991) 160 01
Tampere:	Hämeenkatu 13, PL 325, 33101 Tampere 10, puh. (931) 254 20
Turku:	Linnankatu 20, PL 373, 20101 Turku 10, puh. (921) 260 66
Vaasa:	Kirkkopuistikko 22, 65100 Vaasa 10, puh. (961) 118 322